

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

BERETNING

TIL

FOLKETINGET

AFGIVET AF

DEN AF TINGET UNDER 25. OKTOBER 1950 NEDSATTE
KOMMISSION I HENHOLD TIL GRUNDLOVENS § 45

III A

SUPPLEMENT TIL DE UNDER 15. JUNI 1945 OG 19. DECEMBER
1945 NEDSATTE PARLAMENTARISKE KOMMISSIONERS TILVEJE-
BRAGTE OPLYSNINGER VEDRØRENDE FORHOLDENE VED
DANMARKS BESÆTTELSE DEN 9. APRIL 1940

J. H. SCHULTZ A/S
UNIVERSITETS-BOGTRYKKERI
KØBENHAVN
1951

BERETNING
TIL
FOLKETINGET

AFGIVET AF

DEN AF TINGET UNDER 25. OKTOBER 1950 NEDSATTE
KOMMISSION I HENHOLD TIL GRUNDLOVENS § 45

III A

SUPPLEMENT TIL DE UNDER 15. JUNI 1945 OG 19. DECEMBER
1945 NEDSATTE PARLAMENTARISKE KOMMISSIONERS TILVEJE-
BRAGTE OPLYSNINGER VEDRØRENDE FORHOLDENE VED
DANMARKS BESÆTTELSE DEN 9. APRIL 1940

J. H. SCHULTZ A/S
UNIVERSITETS-BOGTRYKKERI
KØBENHAVN
1951

Beslutning af folketinget om nedsættelse af en kommission i henhold til grundlovens § 45.

(Vedtaget ved eneste behandling den 25. oktober 1950).

Folketinget beslutter:

1. Der nedsættes i henhold til grundlovens § 45 en kommission med den opgave i det omfang, kommissionen måtte anse det for påkrævet, at foretage de fornødne undersøgelser til supplerings af de ved de under den 15. juni 1945, 19. december 1945 og 8. januar 1948 nedsatte parlamentariske kommissioner tilvejebragte oplysninger til bedømmelse af, hvorvidt der er grundlag for at drage ministre og andre særlig ansvarlige til ansvar i forbindelse med Danmarks besættelse den 9. april 1940 eller i anledning af deres embedsvirksomhed under den tyske besættelse, og til supplerings af de af kommissionen af 8. januar 1948 tilvejebragte oplysninger med hensyn til politisk virksomhed under besættelsen, der skønnes at indeholde anslag mod folkestyret og den hidtidige statsretlige praksis.

Det påhviler kommissionen snarest at afgive beretning til folketinget angående de foretagne undersøgelser.

2. Medlemmernes antal fastsættes til 24.
3. Over møder, hvori mundtlige oplysninger og forklaringer afgives til kommissionen, optages stenografisk referat.
4. Selve kommissionens drøftelser og afgivelsen af oplysninger, forklaringer og redegørelser foregår i lukkede møder, men der vil til oplysning for offentligheden, når undersøgelsen af et forhold er bragt til et sådant punkt, at kommissionen mener, at en redegørelse derfor kan afgives, være at afgive sådan redegørelse i den form og på den måde, som kommissionen skønner rigtig.
5. Tingets formand bemyndiges til at iværksætte det fornødne til denne beslutnings udførelse.

Gustav Pedersen.

Poul Møller.

Forskrifter for den kommission, der af folketinget i henhold til tingets beslutning af 25. oktober 1950 er nedsat i henhold til grundlovens § 45,

fastsat i henhold til nævnte beslutning af *folketingets formand*
den 25. oktober 1950.

§ 1.

Kommissionen vælger umiddelbart efter sin sammentræden en formand og en næstformand.

§ 2.

Kommissionen samles, udsættes og sluttes af sin formand. Denne bestemmer ved hver enkelt sammenkaldelse samlingsstedet; forsåvidt dette er København, holdes kommissionens møder i rigsdagens lokaler.

§ 3.

Kommissionen er berettiget til at antage lønnet medhjælp udenfor sin midte såvelsom til at foretage de til dens virksomhed fornødne udgifter, herunder rejseudgifter efter regning til medlemmerne, forsåvidt kommissionen afholder møder udenfor København.

Under iagttagelse af de i tjenestemandslovens § 972 indeholdte regler vil der være at udbetale kommissionens medlemmer diæter, dog således at der ikke ydes diæter for dage, på hvilke folketinget holder møder.

§ 4.

Den, der ophører at være medlem af folketinget, ophører tillige at være medlem af kommissionen.

Når en enkelt ophører at være medlem, afgør kommissionen under hensyn til sine arbejders standpunkt og tarv, om den skal vedblive at virke med kun 23 medlemmer, eller om den skal gøre indstilling til folketinget om nyt valg af et medlem.

Skulle det ske, at flere ophører at være medlemmer, skal kommissionen gøre sådan indstilling.

§ 5.

Om udbyttet og udfaldet af sine undersøgelser vedtager og afgiver kommissionen beretning til folketinget.

Beretning er vedtaget, når ved den endelige afstemning mindst 13 af kommissionens medlemmer har stemt for den.

Vedtages beretning ikke med enstemmighed, er de, der har stemt imod, berettigede til at få en fremstilling af deres afvigende meninger optaget i et tillæg til kommissionens beretning.

§ 6.

Over møder, hvori mundtlige oplysninger og forklaringer afgives til kommissionen, optages stenografisk referat.

§ 7.

De til afholdelse af udgifter efter § 3 fornødne pengemidler hæves af kommissionens formand hos rigsdagens kasserer efter anvisning af folketingets formand. For deres anvendelse aflægger kommissionen regnskab til folketingets formand.

§ 8.

De øvrige regler for kommissionens virksomhed fastsættes af den selv.

Gustav Pedersen.

Eigil Olsen.

Kommissionens medlemmer.

Tingets valg af medlemmerne fandt sted den 7. november 1950, og der valgtes følgende:

Redaktør *Holger Eriksen*,
 fhv. minister, overretssagfører *Busch-Jensen*,
 sekretær *Victor Gram*,
 forretningsfører *Poul Hansen* (Grenaa),
 fhv. minister *Rasmus Hansen*,
 kontorchef *Hans Hækkerup*,
 maskinarbejder *Holger Larsen*,
 togfører *M. Larsen*,
 sekretær *Lindberg*,
 maskinarbejder *Th. Poulsen*,
 gårdejer *Niels Eriksen*,
 gårdejer *Jørgen Gram*,
 landsretssagfører *Thisted Knudsen*,
 fhv. minister *Arnth Jensen*,
 sekretær *Harald Nielsen*,
 fhv. fængselspræst *Kristen Amby*,
 redaktør *Bøgholm*,
 lektor *Karl Olsen*,
 professor, dr. jur. *Rasting*,
 landmand *Steen*,
 direktør *Rager*,
 overlæge *Viggo Starcke*,
 plantageejer *Oluf Pedersen*.

Et mandat, der ville kunne besættes af Danmarks kommunistiske partis folketingsgruppe, står indtil videre ubesat, jfr. folketingstidenden 1950—51 sp. 605.

Kommissionen konstituerede sig med *Holger Eriksen* som formand og *Arnth Jensen* som næstformand.

Tidligere medlem af kommissionen og formand for denne, dommer *Aage G. Holm* har været tilknyttet kommissionsarbejdet og været tilstede i dennes møder.

Til kommissionens sekretær antoges chefen for rigsdagens bureau, *Eigil Olsen*.

Kommissionens undersøgelser vedrørende det såkaldte Rostock-møde.

Som overfor offentligheden meddelt har kommissionen til supplerende af resultatet af sine tidligere undersøgelser vedrørende forholdene omkring Danmarks besættelse af tyske tropper den 9. april 1940 foretaget en række yderligere undersøgelser vedrørende disse forhold, og der foreligger for kommissionen en række supplerende oplysninger herom (bl. a. vedrørende den tyske landgang i Gedser om morgenen den 9. april 1940, den ledige kajplads ved Langelinie på nævnte tidspunkt m. v.). I det bind (bind III), der er under udgivelse, og som af den daværende kommission blev afgivet til tryk i august f. å., foreligger for første gang i kommissionens beretninger et afsnit om det såkaldte Rostock-møde — et møde, der hævdes at være afholdt den 17. marts 1940 eller i dagene deromkring — mellem danske og tyske forhandlere, på hvilket der skulle være truffet forhåndsaftale om en »gnidningsløs« tysk besættelse af Danmark, d.v.s. således at Danmark ikke skulle gøre modstand. Lederen af de danske forhandlere angives at have været den daværende danske udenrigsminister, dr. P. Munch, og lederen fra tysk side skulle være Himmler.

Når nævnte bind hidtil ikke er afgivet til offentligheden, skyldtes dette, at der i det mellem afgivelsen og færdigtrykningen liggende tidsrum fremkom en række yderligere påstande om nævnte møde, som var af en sådan karakter, at nærværende kommission mente det påkrævet at genoptage spørgsmålet, hvorefter man på det foreliggende grundlag har indhentet en række yderligere oplysninger til belysning af de fremsatte påstande, sidst de i en i januar måned d. å. udkommet pjece betitlet: *Fra utrykte kilder, Rostock-mødet og Danmarks besættelse* (udgivet af A. Olesen, Aabenraa), indeholdte.

Da de fremsatte påstande om afholdelsen af et sådant møde, navnlig efter fremkomsten af fornævnte pjece, hvori tidligere folketingsmand, pastor Johannes Schmidt har afgivet skriftlig erklæring om, at han har truffet dr. Munch i Rostock den 17. marts 1940, påny og i forstærket grad er blevet genstand for presseomtale, ikke alene i den indenlandske, men også i norsk og svensk samt i tysk presse, ligesom det er kommissionen bekendt, at pjecen er tilstillet danske ambassader og gesandtskaber i udlandet samt udenlandske politikere og andre ledende personer, har kommissionen ment ikke at burde afvente den bebudede udsendelse af det fornævnte afsluttende og omfangsrige supplementsbind (bind III), men har med hjemmel i kommissoriet (jfr. dettes 4. led) besluttet allerede nu at afgive en foreløbig redegørelse for de af den foretagne undersøgelser vedrørende Rostock-mødet.

Foreløbig
redegørelse.

Det var fra forskellige af de for overtrædelse af de midlertidige straffelove internerede og senere dømte personer der tilgik kommissionen en række stort set enslydende oplysninger om, at der i Doberan ved Rostock den 17. marts 1940 skulle være afholdt et sådant møde mellem Himmler m. fl. fra tysk side og dr. Munch, den danske gesandt i Berlin, Zahle, m. fl. fra dansk side.

Hartel. Ifølge nogle af fhv. folketingsmand *Hartel* til den daværende justitsminister fremsendte skrivelser, hvilke skrivelser senere af ministeren er fremsendt til kommissionen (skrivelse af 29. august 1946, A. nr. 1, af 27. september s. å. og 19. november s. å., A. nr. 2, og skrivelse af 25. januar 1947, A. nr. 3)*), skulle således den 17. marts 1940 den daværende udenrigsminister P. Munch i Rostock være mødtes med SS-rigsfører Himmler, og denne sidste skulle have informeret dr. Munch om det forestående angreb på Norge og forhandlet med ham af hensyn til ikke-angrebspagten om Danmarks holdning. I konferencen deltog — ifølge Hartel — foruden Himmler hans tre adjutanter, Obersturmbannführerne dr. Grottmann, Jacobsen og dr. Riedweg, og fra dansk side foruden dr. Munch kammerherre Zahle og ritmester Lunding.

Denne viden om, at Danmark ikke var blevet besat ved en pludselig, brutal overrumpling, der ikke levnede store chancer for virksom modstand, men havde haft tid til at vælge og til at tage hensynet til Norge i betragtning, var — erklærer Hartel — medbestemmende for hans henvendelse til Stauning den 20. maj 1940 om at demissionere og for hans henvendelse i sommeren 1940 til venstre og konservative »om at søge dannet en mindretalsregering af partier, der ikke var blameret ved ovenstående«, og denne hans viden var — fortsætter han — blevet fuldstændig, efter at han i fængslet havde truffet den tidligere redaktør af »Danmarks Handels- og Søfartstidende«, *Ove Leif Guldberg*, der i interneringslejren 031 ved Nienburg an der Weser havde haft lejlighed til samvær med den foran omtalte dr. Grottmann, der her havde givet ham fornævnte »fuldstændige information«.

Fra den af Hartel omtalte redaktør *Ove Leif Guldberg* modtog kommissionen gennem hans forsvarer en skrivelse, dateret den 15. december 1946, hvori om det nævnte møde i Rostock udtales, at det var blevet til på tysk initiativ, og det oplyses videre, at der i mødet fra dansk side yderligere skal have deltaget direktøren for krigsministeriet, v. Stemmann, og den daværende marineattaché i Berlin, kommandørkaptajn Kjølsten, fra tysk side udover de af Hartel nævnte tillige Himmlers personlige adjutant, dr. Brandt.

Senere fremsendte *Guldberg* en skrivelse til Kongen og et vandrebrev: »Nu falder maskerne«. Dette skete i 1947. Skrivelserne oversendtes fra justitsministeriet til kommissionen (se bilag 5—7). Kommissionen modtog også fra andre personer oplysninger af tilsvarende karakter og øjen synlig stammende fra samme kilder**).

*) Spørgsmålet er tillige omtalt under en af Hartel afgiven vidneforklaring i sagen mod daværende stadsarkivar *Flemming Dahl* samt i en forklaring af sidstnævnte om tilsvarende oplysninger, han havde fra fhv. folketingsmand, greve Bent Holstein (A. nr. 4).

**) Disse henvendelser vil blive optrykt i bind III.

Foranlediget af alt dette mente man, det var naturligt at rette henvendelse til de danske, der påstodes at have været deltagere i nævnte møde.

Daværende udenrigsminister *P. Munch* havde herefter overfor kommissionens daværende formand og næstformand, der af kommissionen blev bemyndiget til mundtlig at forelægge Munch spørgsmålet, erklæret intet at kende hertil. Munch havde ikke været i Rostock på det omtalte tidspunkt og havde aldrig talt med Himmler. P. Munch.

Oberstløjtnant *Lunding* havde aldrig — erklærede han ligeledes overfor kommissionens formand og næstformand — hørt om et sådant møde og havde heller aldrig talt med Himmler. Med Munch havde han iøvrigt kun talt een gang, det var i vinteren 1939—40, og samtalen havde kun varet ca. 10 minutter. Lunding.

Nuværende kontreadmiral, daværende marineattaché i Berlin, kommandørkaptajn *F. Kjølse*n erklærer på kommissionens forespørgsel følgende (A. nr. 8): Kjølse.

- »1) Jeg har ikke nogetsomhelst kendskab til, at et sådant møde skulle have fundet sted i foråret 1940 ved Rostock eller på nogetsomhelst andet tidspunkt eller sted.
- 2) Jeg har ikke personligt deltaget i noget møde af ovennævnte art, ej heller med nogen af de personer, hverken danske eller tyske, som der påstås at have været tilstede her.

Da mine dagbøger fra ovennævnte tidsrum befinder sig i box i København, er jeg ikke i stand til herfra nøjagtigt og detaljeret at kunne gøre rede for, hvad jeg foretog mig den 17. marts 1940 eller i marts måned samme år, men tilføjer iøvrigt, at den i bilaget nævnte dato, 25. marts, også er forkert, idet det var den 4. april 1940, at jeg fik oplysningerne om Tysklands angrebsplaner mod Danmark-Norge, bl. a. af den hollandske militærattaché, major Sass.

Til slut tillader jeg mig at meddele, at jeg under d. d. har tilsendt marineministeriet en kopi af denne skrivelse og anmodet dette ministerium om at overveje, hvorvidt der vil være grundlag for et sagsanlæg mod de personer, der har udbredt disse ærerørige og falske beskyldninger.«

Daværende direktør i krigsministeriet, generalmajor *J. D. v. Stemmann* meddeler på lignende forespørgsel, at han »ikke har kendskab til, at noget sådant møde har fundet sted« (A. nr. 9). v. Stemmann.

I et i kommissionen den 1. december 1948 afholdt møde forelå en fra justitsministeren fremsendt skrivelse af 1. november fra den i straffelejren i Faarhus da hensiddende strafafsoner *Bjørn Elith Binnerup* (A. nr. 10), som under henvisning til, at han sad inde med oplysninger om det såkaldte Rostock-møde, overfor justitsministeren bl. a. havde fremsat truslen om overgivelse af papirerne vedrørende nævnte møde, som opbevarede af nogle af hans tidligere krigskammerater i Berlin, til den russiske zones øverstbefalende, »medmindre der af den danske regering inden den 11. december blev givet amnesti til samtlige politiske fanger, der ikke var overbevist om at have begået et mord eller grove mishandlinger«. Efter at kommissionens formand i nævnte kommissionsmøde havde afgivet nærmere redegørelse for de undersøgelser, man hidtil havde anstillet i sagen, besluttede kommissionen at lade foretage *politiafhøring* af *Ove Leif Guldborg*. Bjørn Elith Binnerup.

Guldberg erklærer nu, at det ikke var Munch, men Mohr, der deltog i mødet.

Af den herefter optagne politirapport (A. nr. 11) fremgår, at Guldberg senere var kommet i tanke om, at *det ikke som af ham oprindeligt anført var daværende udenrigsminister Munch, der deltog i Rostock-mødet, men derimod formentlig udenrigsministeriets daværende direktør, Mohr*, der imidlertid på kommissionens forespørgsel (A. nr. 12) erklærer ikke at have været tilstede ved et sådant møde, og det i nævnte politirapport meddelte må ifølge Mohr være et »fantasifoster uden nogensomhelst tilknytning til virkeligheden«, og han fortsætter:

Erklæring fra Mohr.

»Jeg har aldrig selv diskuteret emner som de i bilagene til kommissionens skrivelse omhandlede, hverken med tyskere eller med nogen anden. Ej heller har jeg fra andre hørt, at de skulle have haft sådanne drøftelser, endside været med til et møde som det angivne.

For fuldstændighedens skyld kan jeg tilføje, at jeg overhovedet aldrig nogensinde har talt med Himmler, at eksistensen af de personer, der angives at have ledsaget ham i Doberan, er mig ganske ukendt, at jeg aldrig nogensinde har været i Doberan, og at jeg i tidsrummet fra sommeren 1937 til juli 1940 ikke har været i Tyskland, bortset fra at jeg passerede landet på gennemrejse ved folkeforbundsforsamlingens møde i Genève september 1938.«

Forveksling af møde af handelspolitisk karakter, erklæring fra minister Wassard.

Om den mulighed, at der her skulle foreligge forveksling med et møde, afholdt vistnok i 1939 et sted på den tyske Østersøkyt af et dansk-tysk regeringsudvalg, der skulle føre økonomiske forhandlinger, herom Mohr og minister M. A. Wassard, der her peger på, at et sådant møde har været afholdt i Königsberg den 3.—11. juli 1940. Minister Wassard havde senere i marts—april 1940 forhandlet i Berlin om vareudveksling og priser, men under disse besøg havde han hverken på det danske gesandtskab eller blandt de tyske embedsmænd hørt noget om det nævnte møde i Doberan eller iøvrigt noget, der kunne referere til, at et sådant møde havde fundet sted (A. nr. 13).

Foranlediget af indholdet i en artikel i dagbladet »Nationaltidende« den 29. november 1949 (A. nr. 14) anmodede kommissionen om optagelse af en *yderligere politirapport* (A. nr. 15) over Ove Leif Guldberg, der heri fastholder sin forklaring og hævder, at der ikke var tale om et isoleret møde i Rostock, men at dette var et led i en række af møder; der skulle således have været et møde i januar 1940 og et i november 1939. Oplysningerne havde han — som han havde meddelt til den tidligere rapport — fra dr. Brandt og dr. Grottmann. Disse erindrede dog ifølge Guldberg ikke de deltagendes navne, men om den ene fortaltes, »at han havde vundet præmie ved olympiaden«, og deraf sluttede han, at det måtte være Lunding, den anden var en højtstående officer med et tykklingende navn, og heraf sluttedes, at denne måtte være v. Stemmann*).

*) Om en artikel i »Nationaltidende« den 21. marts 1940, hvori redaktør Kronika ifølge Guldberg skal have hentydet til, at der skulle have fundet et vigtigt møde sted nogle dage forinden, og at dette møde ville få stor betydning for Danmarks fremtid, en artikel Guldberg dog ikke selv havde læst, idet den kun skulle have været i provinsudgaven, men var taget ud af Københavnsudgaven, herom Guldberg og politirapporten, hvoraf det fremgår, at vedkommende kriminalassistent (Hornslet) ved et besøg på »Nationaltidende« ikke i bladet for den angivne dato har fundet nogen artikel af redaktør Kronika, ligesom man i bladets billedarkiv erklærede, at Kronika ifølge arkivet ikke havde haft nogen artikel i bladet nævnte dag.

I august måned 1950 udsendte Guldberg en ny pjece: Rostock-mødet opklaret o. s. v. Den var — påstår han — foranlediget af, at formanden for den parlamentariske kommission, dommer Holm, den 12. s. m. i et interview havde erklæret, at kommissionen ikke ved sine undersøgelser havde fundet noget holdepunkt for, at påstanden om Rostock-mødet var rigtig, og at undersøgelserne af de forskellige erklæringer, der forelå, havde givet til resultat, »at historien savner realitet«. I pjecen gives detaljerede oplysninger om forhandlingerne, og en af deltagerne i mødet skal nu — oplyses det — have afgivet oplysning herom. Videre erklæres, at *dr. Munch den 17. marts 1940 var blevet set og genkendt af en landsmand* (A. nr. 16).

Dr. Munch
skal være set
i Rostock af
pastor
Schmidt,
Vodder.

Guldberg uddyber senere sine udtalelser og hævder i et interview med dagbladet »Nationaltidende« (30. august 1950), at den mand, der genkendte dr. Munch, »var en dansk rigsdagsmand«, der også havde afgivet en erklæring om at have truffet dr. Munch på det pågældende tidspunkt og talt med ham, og rigsdagsmanden skal ifølge Guldberg kort efter have skrevet om det i et brev til sit hjem. »Også det brev har jeg«, erklærer Guldberg. At den pågældende rigsdagsmand var pastor Schmidt (Vodder), oplystes samme dag i dagbladet »Information«.

Dette foranledigede forskellige presseorganer til påny at tage sagen op, og pastor Schmidt erklærede i et interview til dagbladet »Hejmdal«, at han engang i marts 1940 mødte dr. Munch »et sted i Mecklenburg« (A. nr. 17). *Kommissionens formand* udsendte herefter påny et dementi.

Efter folketingsvalget trådte den nyvalgte kommission sammen og vedtog på den givne foranledning *påny at lade foretage politirapport over Guldberg* og at lade optage rapport over pastor Schmidt.

Guldberg erklærede til rapporten (A. nr. 18), at han var i besiddelse af en erklæring fra en af deltagerne i mødet, men ville ikke stille den til disposition, før han havde fået særlig tilladelse. Erklæringen var ikke i hans besiddelse, men han havde rådighed over den her i landet. Han erklærede videre at *råde over brevet fra pastor Schmidt*, hvori denne skriver, at han har talt med dr. Munch i Rostock, men han ville ikke udlevere det, før tilladelse forelå fra pastor Schmidt. Han erklærer nu, at han *ikke selv har set brevet*, men kun fået refereret indholdet, og hvad angår erklæringen fra en deltager i det påståede møde, siger han, at han ikke har set originalen, men en afskrift. Om Brandt meddelte han, at han var skudt, og at det var Brandt, han fik oplysningerne fra. Endelig navngiver han flere nye tyske vidner.

Et brev fra
pastor
Schmidt.

Pastor Schmidt erklærer til politirapporten, »at *han en dag i marts 1940**) — formentlig den 17. — traf fhv. udenrigsminister Munch og hilste på ham, idet de ganske kort talte sammen, men han husker ikke nu, hvad samtalen drejede sig om. Det havde været noget privat, og han husker ikke noget om, i hvilken anledning Munch den dag opholdt sig i Rostock. Han husker heller ikke, hvor i byen mødet fandt sted, men det havde muligt været på et hotel. Schmidt havde samme dag talt med dr. Jacobsen, der var i familie med ham.

Politirapport
over pastor
Schmidt.

Om *det af Guldberg omtalte brev* erklærer Schmidt, at han ikke

*) Fremhævet af kommissionen.

husker at have skrevet et sådant brev, hvori han omtaler sit møde med Munch, men han siger, at det nok er muligt og mest sandsynligt, men han husker intet herom med sikkerhed, og han udtaler, at hvis der findes et sådant brev, anmoder han om, »at det udleveres til ham selv, så han kan få lejlighed til at gøre sig bekendt med indholdet, der jo kan være af privat natur, og han vil derefter tage stilling til dets eventuelle udlevering« (jfr. A. nr. 18).

Efter at have modtaget denne rapport *tilskrev kommissionen den 19. december Guldberg, hvori man anmodede om udlevering af de ham påberåbte dokumenter*. Herefter modtog kommissionen den 13. januar en svarskrivelse, hvori han nu vender tilbage til, at det var Munch (ikke Mohr), idet det jo nu ved pastor Schmidts udtalelser til »Hejmdal« var fastslået, at Munch havde været der. Han erklærer heri at ville medvirke til sagens opklaring, herunder fremskaffelsen af »den tyske stålbåndsoptagelse af Rostock-mødet (mærket: »Deutsch-dänische Gespräche 17. März 1940«)«, men han stiller følgende betingelser for sin medvirken: »Efter det hidtil passerede må det dog være et vilkår for en bistand fra min side til sagens oplysning, at kommissionen allerede nu, da udenrigsminister, dr. Munchs nærværelse i Rostock den 17. marts 1940 trods dennes gentagne benægtelser uigendriveligt er fastslået, bl. a. ved fhv. folketingsmand, pastor Johs. Schmidts udtalelse til dagbladet »Heimdal« den 30. august 1950, meddeler offentligheden, at dr. Munch har forhandlet med Himmler i Rostock om den gnidningsløse besættelse af Danmark, og at kommissionen yderligere offentliggør erklæringer fra de danske embedsmænd, der ledsagede udenrigsministeren til Mecklenburg« (jfr. A. nr. 19).

Som det fremgår af Guldbergs svarskrivelse, omtaler han ikke det brev fra Schmidt, kommissionen bad ham udlevere, og som han har hævdet at have rådighed over, og Schmidt erindrer ikke at have skrevet et sådant brev til sit hjem, men vil dog ikke gå så vidt at sige, at det ikke eksisterer (herom og kommissionsformandens fastslåen af, at dette brev således ikke eksisterer og »altså er ude af sagaen«, st. 6).

Møde i det
udenrigs-
politiske
nævn.

Under sine undersøgelser havde kommissionen fået oplyst, at der i det udenrigspolitiske nævn var afholdt møde lørdag den 16. marts 1940 kl. 14, ved hvilket møde dr. Munch på grund af sygdom ikke kunne være tilstede, hvorfor udenrigsministeriets daværende direktør, Mohr, deltog i hans sted. Kommissionen afsendte herefter en skrivelse til gesandt Mohr, hvori man under henvisning hertil forespurgte, om Mohr kunne fastslå at have haft en sådan forbindelse med dr. Munch, at det herigennem kunne bevises, at Munch var her i landet søndag den 17. Gennem oplysninger i udenrigsministeriet havde man fået at vide, at Munch havde været i ministeriet mandag den 18. Mohr svarede i en skrivelse af 22. november 1950 og erklærede at have haft samtaler med Munch om lørdagen såvel før som efter mødet i nævnet, der begyndte kl. 14, men erindrer intet om søndagen (jfr. A. nr. 20).

Skrivelser afsendtes ligeledes til *luftfartsvæsenet og statsbanerne til nærmere opklaring af de rejsemuligheder, der forelå dengang til og fra Berlin og Hamburg*.

Svarskrivelser er indløbet (jfr. A. nr. 21 og 22). Endvidere har man

fra luftfartselskabet fået oplyst, at passagerlister ikke længere forefindes over flyvemaskinen til Berlin på det nævnte tidspunkt (A. nr. 33).

Ihvorvel der allerede fra de danske, der påstås at have deltaget i Rostock-mødet, for den forrige kommission som allerede nævnt foreligger dementier, der må anses tilstrækkelig tydelige og troværdige, har kommissionen alligevel for at kunne imødegå de i den omtalte pjece: Fra utrykte kilder, påny fremsatte påstande, hvis rigtighed nu påstås at være dokumenteret ved pastor Schmidts heri optagne erklæring om at have mødt Munch i Rostock den 17. marts, ment det rigtigt hos de pågældende nulevende at bede dem om muligt fremskaffe sådant alibi til supplerende af deres erklæringer, at deres tilstedeværelse ved nævnte møde må anses for bevisligt ikke at have *kunnet* finde sted.

Dette mener kommissionen er dokumenteret og kan herom henvise til:

- 1) *Kontreadmiral Kjølsern*. — Kjølserns dagbøger suppleret med hustruens (A. nr. 23), hvoraf fremgår, at Kjølsern var i Berlin de nævnte dage.
- 2) *Oberstløjtnant Lunding*. Henviser til erklæring fra chefen for generalstabens efterretningssektion, nuværende generalmajor E. M. Nordentoft, hvoraf fremgår, at Lunding den 17. marts 1940 og i dagene før og efter dette datum var til tjeneste i sektionen i København (jfr. A. nr. 24).
- 3) *Generalmajor v. Stemann*. Henviser til, »at det gennem forsvarsministeriet kan dokumenteres, at jeg var tilstede i krigsministeriet såvel lørdag den 16. som mandag den 18. marts 1940, og at to dengang i krigsministeriet som fuldmægtige tjenstgørende officerer oplyser, at jeg også var tilstede i krigsministeriet den 17. marts 1940 (Palmesøndag) (A. nr. 25).
- 4) Vedrørende Danmarks daværende minister i Berlin, afdøde kammerherre *Herluf Zahle*, fremgår det allerede af Kjølserns dagbøger, at han de pågældende dage har været i Berlin, hvilket yderligere er bekræftet af daværende legationsråd ved gesandtskabet *Steensen-Leth* (jfr. A. nr. 26).
- 5) Om de gennem *Hans Majestæt Kongens kabinetssekretariat* indhentede oplysninger, hvorefter der af kabinetssekretariatets protokoller og arkiv intet fremgår om, at udenrigsminister Munch af kongen havde fået den tilladelse, ministre sædvanlig indhenter, når de agter at rejse udenlands, til at rejse i de nævnte dage, henvises til akterne (A. nr. 27). At sådan tilladelse heller ikke foreligger for 1939 (jfr. afhøringen af Schmidt (st. 23), oplyses i skrivelse fra kabinetssekretæren af 9. februar 1951 (A. nr. 32).

Alibier fra de danske, der påstås at have deltaget i Rostock-mødet.

I den omtalte pjece: Fra utrykte kilder, har pastor Schmidt i et brev til redaktøren af pjecen, dateret den 15. november 1950, afgivet følgende erklæring*):

Schmidts erklæring.

»De har henvendt Dem til mig ang. Doberan-Rostockmødet. Det er rigtigt, at jeg ved et tilfælde blev vidne til, at dr. Munch og dr. Jacobsen samme dag, 17. marts 1940, var tilstede i Rostock.

Jeg var dengang i Mecklenburg i et fuldkommen privat ærinde og var ikke så lidt overrasket over at møde dr. Munch i Rostock. Vi havde en kort samtale. Dr. Munch mente at skulle forklare sin tilstedeværelse som et weekendbesøg. Min overraskelse forøgedes, da jeg kort efter mødte dr. Jacobsen og erfarede, at han var tilstede for muligvis at assistere ved for-

*) Jfr. A. nr. 28.

handlinger mellem Munch og Himmler. Da jeg snart mærkede, at mit tilfældige ophold i Rostock på begge sider virkede generende, prøvede jeg ikke på at få nærmere besked, men rejste videre.

Det var for mig dog klart, at det ikke var småting, man ville tale om, vel nærmest om krigens videre forløb, og at det muligvis kunne betyde, at Danmark blev inddraget i krigen, men det positive, jeg har at sige om Doberan-Rostockmødet, indskrænker sig til, at de to herrer Munch og Jacobsen var i Rostock samme dag.«

Som foran anført havde pastor Schmidt, der nu i dette brev erklærer at have mødt Munch den 17. marts 1940 i Rostock, til den ca. 14 dage senere optagne politirapport ikke ment at kunne fastholde denne dato, men nu kun kunnet fastholde »en dag i marts — formentlig den 17.«. Til nærmere afklaring heraf og af pastor Schmidts påstande iøvrigt vedtog kommissionen at lade foretage afhøring af pastor Schmidt. Afhøring af Schmidt. Afhøringen fandt sted onsdag den 7. februar 1951, og idet iøvrigt henvises til det stenografiske referat i fortryk, der medfølger vedlagte beretning som bilag, kan af afhøringens hovedpunkter anføres:

Schmidt fastholder (st. 4), at han har mødt udenrigsminister Munch og dr. Jacobsen i Rostock. Han forklarer, at han havde en datter og en plejedatter bosat i Tyskland (henholdsvis i Celle og i Goldap i Østpreussen), og at han undertiden på hjemvejen fra Østpreussen tog med skib til Warnemünde og derfra videre over Rostock (st. 7, 14, 17 og 25). At Schmidt ikke med bestemthed kan sige at have været i Mecklenburg dengang, st. 17.

Om det nærmere tidspunkt for sit møde med dr. Munch forklarer Schmidt, at når han i sit brev til Olesen har anført, at dette skete på dagen den 17. marts 1940, så er det ikke *hans* hukommelse, men det hviler på udtalelser fra dr. Jacobsen (st. 4), dog mener han at kunne huske, at det var i foråret 1940 — ikke i 1939 eller tidligere år — (st. 4 og 23), og han fremlægger som bevis for, at han i marts 1940 har været i Tyskland, 2 breve afsendt af ham til hans kone, det ene fra Flensborg (dateret den 15. marts 1940) (A. nr. 30), og det andet fra Celle (dateret den 21. marts 1940) (A. nr. 31), men han kan ikke give nogen forklaring på, hvorfor han, når han skal besøge sin datter i Celle, skulle rejse over Rostock (st. 3), ligesom han heller ikke har nogen erindring om, at han på den tid har sejlet til Østpreussen (st. 26).

Pastor Schmidt mener, at han har mødt dr. Munch på et hotel i Rostock ved morgenkaffen (st. 8). Senere mødte han dr. Jacobsen (st. 9), der oplyste, at han var tilstede for at assistere ved forhandlinger mellem danske og tyske (se nærmere st. 9—10). (At Jacobsen ikke kom til at assistere, st. 20). Om det mærkelige i, at dr. Jacobsen, der skulle deltage i sådanne hemmelige forhandlinger, straks fortalte Schmidt herom, st. 9. At dr. Jacobsen ikke havde nævnt, at der skulle forhandles med dr. Munch, eller omtalt denne ved navn, st. 10, jfr. 26*).

Om grunden til, at pastor Schmidt ikke i sit brev fra Celle har omtalt mødet, se st. 6. Derimod har han sandsynligvis senere fortalt det til sin hustru, der dog ifølge Schmidt intet kan huske herom (st. 8), og formodentlig også til venner (st. 23), men han kan ikke nævne bestemte personer

*) Disse udtalelser åbner mulighed for, at der foreligger en forveksling med et møde afholdt i Rostock på det omhandlede tidspunkt mellem tyskere og helt andre kredse af danske end angivet (sammenlign herved en artikel i »Der Schleswiger« d. 9. februar 1951, hvori antydes et sådant møde mellem Himmler og repræsentanter for nazismen i Skandinavien (A. nr. 29)).

(st. 25). At Schmidt ikke havde omtalt det til meningsfæller, skyldtes, at han ikke ville blande sig ind i noget; han holdt sig fuldkommen tilbage i politisk henseende, og at han ikke havde meddelt, hvad han vidste, efter 1945, da der var fri meningsudveksling, skyldtes — hævder han — forbud fra politimester Bjerre (st. 23). Hvad endelig angår Guldbergs påstand om at være i besiddelse af et brev, pastor Schmidt under sin rejse havde skrevet til sin hustru, og hvori Schmidt skulle have omtalt mødet med dr. Munch, udtaler Schmidt, at han ikke har set dette brev, og at Guldberg har skrevet til ham; at Guldberg ikke havde noget brev, men havde hørt, at pastor Schmidt havde talt derom til andre (st. 6).

På grundlag af det her foreliggende materiale og de undersøgelser, kommissionen iøvrigt har foretaget desangående, mener kommissionen at kunne sammenfatte, hvad der foreligger, som følger:

De gennem årene gang på gang fremsatte påstande om afholdelse af et sådant møde i Rostock underbygges, som det fremgår af det foregående, nu *alene* ved den af pastor Schmidt fremsatte erklæring om at have mødt Munch en dag i marts — formentlig den 17. marts. Herimod taler imidlertid efter kommissionens opfattelse alt, hvad der hidtil iøvrigt er kommet frem om spørgsmålet; her kan anføres:

Sammenfatning af det foreliggende.

de fuldgyltige dementier fra samtlige danske, der hævdes at have deltaget, jfr. foran,

de fremsatte påstande kan alle føres tilbage til de samme kilder hidrørende fra personer, der er dømt for landsskadelig virksomhed, og som nu ser deres fordel i hævdelser af deres påstandes rigtighed.

Hertil kommer:

Schmidt har ikke kunnet dokumentere, at han tidligere — før han blev opfordret dertil af A. Olesen, til hvem han sendte sin erklæring af 15. november 1950 om at have mødt Munch i Rostock — har delagtiggjort andre i denne sin viden, jfr. foran.

Schmidt kan på nærmere forespørgsel ikke dokumentere at have været i Rostock (eller overhovedet i Mecklenburg) dengang, men kan fra denne tid kun fremlægge dokumentation for at have været i de vestlige dele af Tyskland (Flensburg og Celle, st. 11 og 4 m. v.)

Hvad angår rejsemulighederne København—Rostock (jfr. A. nr. 21 og 22), var der ingen togforbindelse til Warnemünde den 16., og den 17. afgik første færge fra Gedser kl. 6,00 med ankomst til Warnemünde kl. 10,05. Skulle dr. Munch have taget den meget tidlige forbindelse, vil hans tilstedeværelse i Rostock (ved morgenkaffen på et hotel, jfr. Schmidt, st. 8) ikke kunne forudsættes. Hvad flyveforbindelser angår, afgik intet luftfartøj fra København den 17. marts, og de flyveforbindelser, der kunne være tale om den 16., var forbindelsen kl. 13,05 eller 13,13 til Berlin, senere afgik ingen, og Munch må — efter hvad Mohr oplyser (A. nr. 20) — have været i København på dette tidspunkt. De almindelige rejsemidler må herefter formentlig lades ude af betragtning. At Munch skulle have benyttet f. eks. et luftfartøj fra hæren eller fra marinen, eventuelt andre militære befordringsmidler, kan formentlig ikke antages at have fundet sted, uden at dette var iagttaget og af de pågældende blevet viderebragt som så meget andet, der

ad denne vej er meddelt offentligheden og kommissionen til undersøgelse efter besættelsens ophør. Forøvrigt var dr. Munch så velkendt, at en sådan rejse til udlandet — ligegyldigt om der benyttes de almindelige samfærdselsmidler eller ekstraordinære — ville være blevet bekendt også i andre kredse end dem, hvorfra Rostock-rygterne hidrører.

De tyske
dokumenter.

Endelig kan kommissionen på den givne anledning oplyse, at der intet — hverken i tyske eller danske dokumenter, der er i dens besiddelse — foreligger om et sådant mødes afholdelse, end ikke antydning. Hvad særlig de tyske dokumenter angår, er kommissionen i besiddelse af aktstykker fra en række tyske militærarkiver og fra Auswärtiges Amt, ligesom man i Document Center 7771 i Berlin har gennemgået de fra Himmlers organisation (Reichssicherheitshauptamt) bevarede dokumenter, og af disse fremgår intet om en sådan forhåndsftale om Danmarks besættelse. Den beretning på grundlag af disse, som kommissionen formentlig snart vil kunne lade tilgå offentligheden, vil vise, at de tyske, der var udset til at lede besættelsen af Danmark, alle var instrueret om, at »overraskelsesmomentet« var det ledende princip. Bortset fra en mindre kreds af tyske ledende militære var ingen vidende om planerne vedrørende »Weserübung«. Det tyske udenrigsministerium fik først så sent som den 2. april 1940 meddelelse herom i en skriftlig henvendelse fra overkommandoen, dagen efter ledsaget af et personligt brev fra general Keitel til udenrigsminister von Ribbentrop, i hvilket samtidig meddeltes, at andre tyske rigsmyndigheder ikke ville få underretning om planerne før selve invasionsdagen. Dette tyder på, at heller ikke Himmlers Reichssicherheitshauptamt var informeret før, hvorfor et møde som det omtalte mellem Himmler og Munch på forhånd må anses for udelukket.

Den konklusion, den forrige kommission kom til, og hvorpå denne beretning med en udvidet undersøgelse bygger, var, at kommissionen mente at kunne fastslå, at intet sådant Rostock-møde havde fundet sted. Det er heller ikke siden lykkedes at sandsynliggøre noget sådant møde, og det af pastor Schmidt foran omtalte vidnesbyrd kan ikke anses underbygget, men alt foreliggende taler, som allerede tidligere anført, bestemt imod rigtigheden af pastor Schmidts anbringende.

Uanset dette har kommissionen dog bl. a. i betragtning af, at nye påstande kan fremkomme, uden at disse dog nu, efter hvad der er kommet frem, efter kommissionens opfattelse vil kunne ændre billedet, besluttet at lade den nedsatte kommissionsdomstol træde i funktion.

Christiansborg, den 14. februar 1951.

Kristen Amby. Busch-Jensen. Bøgholm. Holger Eriksen, formand. Niels Eriksen. Jørgen Gram. Victor Gram. Poul Hansen (Grenaa). Rasmus Hansen. Hans Hækkerup. Arnth Jensen, næstformand. Thisted Knudsen. Holger Larsen. M. Larsen. Lindberg.

Harald Nielsen. Karl Olsen. Oluf Pedersen. Th. Poulsen. Rager.

Rasting. Viggo Starcke. Steen.

Eigil Olsen.

BILAG TIL BERETNINGEN

AKTSTYKKER

STENOGRAFISKE REFERATER

AKTSTYKKER

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. Skrivelse af 16. september 1946 fra justitsministeren til kommissionen.....	5
Bilag. Skrivelse af 29. august 1946 fra fhv. folketingsmand A. Hartel til justitsministeren...	6
2. Skrivelse af 12. december 1946 fra justitsministeriet til kommissionen.....	7
Bilag 1. Skrivelse af 27. september 1946 fra fhv. folketingsmand A. Hartel til justitsministeren	8
Bilag 2. Skrivelse af 19. november 1946 fra fhv. folketingsmand A. Hartel til justitsministeren	8
3. Skrivelse af 5. februar 1947 fra justitsministeriet til kommissionen.....	10
Bilag. Skrivelse af 25. januar 1947 fra fhv. folketingsmand A. Hartel til justitsministeren....	11
4. Udskrift af retsbogen for Københavns byrets 21. afdeling, november—december 1946.....	12
5. Skrivelse af 16. januar 1946 fra landsretssagfører N. Kørner til kommissionen.....	15
Bilag. Redegørelse af 15. december 1946 fra fhv. løjtnant O. L. Guldberg.....	15
6. Skrivelse af 1. september 1947 fra justitsministeriet til kommissionen.....	18
Bilag. Skrivelse af 25. juni 1947 fra fhv. løjtnant O. L. Guldberg til Hans Majestæt Kongen..	19
7. Skrivelse af 11. marts 1948 fra justitsministeriet til kommissionen.....	22
Bilag. Vandrebreve af februar 1948 fra fhv. løjtnant O. L. Guldberg.....	23
8. A. Skrivelse af 3. marts 1948 fra kommissionen til kommandør F. Kjølser.....	25
B. Skrivelse af 31. marts 1948 fra kommandør F. Kjølser til kommissionen.....	25
9. A. Skrivelse af 26. april 1948 fra kommissionen til generalmajor J. D. v. Stemann.....	26
B. Skrivelse af 28. april 1948 fra generalmajor J. D. v. Stemann til kommissionen.....	26
10. Skrivelse af 20. november 1948 fra justitsministeriet til kommissionen.....	27
Bilag. Skrivelse af 13. november 1948 fra fængselsinspektøren i Faarhus til direktøren for fængselsvæsenet.....	27
Underbilag. Skrivelse af 11. november 1948 fra fhv. løjtnant B. E. Binnerup til justitsministeren.....	28
11. Politirapport af 21. december 1948.....	30
12. A. Skrivelse af 30. december 1948 fra kommissionen til minister O. C. Mohr.....	32
B. Skrivelse af 10. januar 1949 fra minister O. C. Mohr til kommissionen.....	33
13. A. Skrivelse af 19. januar 1949 fra kommissionen til minister M. A. Wassard.....	35
B. Skrivelse af 25. januar 1949 fra minister M. A. Wassard til kommissionen.....	36
14. Artikel i dagbladet „Nationaltidende“ den 27. november 1949.....	37
15. A. Skrivelse af 30. november 1949 fra kommissionen til justitsministeren.....	38
B. Politirapport af 8.—16. december 1949.....	39
16. Pjece af august 1950 fra fhv. løjtnant O. L. Guldberg.....	42
17. Artikel i dagbladet „Hjemlandet“ den 31. august 1950.....	44
18. Politirapport af 28.—30. november 1950.....	46
19. A. Skrivelse af 19. december 1950 fra kommissionen til fhv. løjtnant O. L. Guldberg.....	48
B. Skrivelse af 13. januar 1951 fra fhv. løjtnant O. L. Guldberg til kommissionen.....	49
20. A. Skrivelse af 13. november 1950 fra kommissionen til minister O. C. Mohr.....	51
B. Skrivelse af 22. november 1950 fra minister O. C. Mohr til kommissionen.....	51
21. A. Skrivelse af 23. november 1950 fra kommissionen til generaldirektoratet for statsbanerne..	53
B. Skrivelse af 30. november 1950 fra generaldirektoratet for statsbanerne til kommissionen.	53
22. A. Skrivelse af 23. november 1950 fra kommissionen til Københavns lufthavn.....	54
B. Skrivelse af 28. november 1950 fra statens luftfartsvæsen til kommissionen.....	55
23. Skrivelse af 30. november 1950 fra kommandør F. Kjølser til kommissionen.....	56
Bilag 1. Udskrift af kommandør F. Kjølserns dagbog, Berlin den 15.—20. marts 1940.....	57
Bilag 2. Udskrift af fru Eline Kjølserns dagbog, Berlin den 15.—20. marts 1940.....	59

24. A.	Skrivelse af 28. december 1950 fra kommissionen til oberstløjtnant H. Lunding	60
B.	Skrivelse af 10. januar 1950 fra oberstløjtnant H. Lunding til kommissionen.....	60
	Bilag 1. Uddrag af generalstabens rapportbog 17. februar—18. april 1940.....	61
	Bilag 2. Erklæring af 10. januar 1951 fra generalmajor E. M. Nordentoft.....	61
25. A.	Skrivelse af 25. januar 1951 fra kommissionen til generalmajor J. D. v. Stemann	62
B.	Skrivelse af 3. februar 1951 fra generalmajor J. D. v. Stemann til kommissionen.....	63
26. A.	Skrivelse af 22. januar 1951 fra kommissionen til minister V. Steensen-Leth.....	64
B.	Skrivelse af 25. januar 1951 fra minister V. Steensen-Leth til kommissionen	65
27. A.	Skrivelse af 27. januar 1951 fra kommissionen til kabinetssekretariatet.....	66
B.	Skrivelse af 1. februar 1951 fra kabinetssekretariatet til kommissionen.....	67
28.	Brev af 15. november 1950 fra fhv. folketingsmand J. Schmidt til A. Olesen.....	68
29.	Artikel i „Der Schleswiger“ den 9. februar 1951.....	69
30.	Brevkort af 15. marts 1940 fra fhv. folketingsmand J. Schmidt til sin hustru.....	72
31.	Brev af 21. marts 1940 fra fhv. folketingsmand J. Schmidt til sin hustru.....	74
32. A.	Skrivelse af 7. februar 1951 fra kommissionen til kabinetssekretariatet.....	78
B.	Skrivelse af 9. februar 1951 fra kabinetssekretariatet til kommissionen.....	79
33.	Skrivelse af 10. februar 1951 fra statens luftfartsvæsen til kommissionen.....	80

1.

JUSTITSMINISTERIET

Den 16. September 1946.

*Formanden for Den parlamentariske Kommission,
Hr. Dommer Holm, M. F.*

Vedrørende Hartel.

Jeg har modtaget en Skrivelse af 29. August fra Hartel, som jeg finder det rigtigst at videresende til Dem, for at De og eventuelt Kommissionen kan gøre Dem bekendt med den.

Deres ærbødige

A. L. Elmquist.

p. t. Sundholm, 29/VIII 1946.

Hr. Justitsminister Elmquist M.L., Rigsdagen.

Med Tak har jeg modtaget Ministerens Svar af 24. ds., som jeg forstaaer saavel efter Form som Indhold.

Naar jeg i tidligere Brev har udtalt den Anskuelse, at en saa rent politisk Sag som min, der i det væsentlige drejer sig om de Drøftelser, jeg i min Egenskab af Folketingsmand har ført med høje tyske Instanser, burde falde ind under den parlamentariske Kommission, laa det bl. a. deri, at jeg inden Forundersøgelsen slutter og alene for at forsvare min Holdning nødes til at fremdrage Forhold, der stiller den danske Regerings Politik i Ugerne før Besættelsen i et lidet flatterende Lys overfor Omverdenen, særlig Norge og England. Jeg sigter her til den af mig hidtil fortiede og for Offentligheden ukendte sensationelle Oplysning, at vor daværende Udenrigsminister, Dr. P. Munch, mødtes med S.S. Rigsfører Himmler i Rostock den 17. Marts 1940. Himmler informerede Dr. Munch om det forestaaende Angreb paa Norge og forhandlede af H. t. Ikke-Angrebspagten med ham om Danmarks Holdning. I denne Konference deltog foruden Himmler hans tre Adjutanter: Obersturmbannführerne Dr. Grottmann, Jacobsen og Dr. Riedweg. De to sidste kender jeg personlig, og paa dansk Side foruden Dr. Munch, Kammerherre Zahle og Ritmester Lunding. Denne Viden om, at Danmark ikke var blevet besat ved en pludselig brutal Overrumpling, der ikke levned store Chancer for virksom Modstand, men havde haft Tid til at vælge og til at tage Hensynet til Norge i Betragtning, var medbestemmende for min Henvendelse til Stauning den 20. Maj 1940 om at demissionere og for min Henvendelse til Venstre og Konservative i Sommeren 1940 om at søge dannet en Mindretalsregering af Partier, der ikke var blameret ved ovenstaaende. Jeg har hidtil maattet klare mit Forsvar med andre og mindre tungtvejende Argumenter, fordi jeg ikke kan overskue, hvorledes Offentligheden herhjemme og i Norge og England vil reagere, hvis det omhandlede Forhold bliver almindeligt kendt. Men nu, hvor Sagen lakker mod sin Afslutning, er jeg nødt til at træffe min Beslutning. Jeg har jo ikke selv søgt noget Opgør, end mindre kunde det falde mig ind at skade nogen dansk Statsinteresse.

Ingen af de i min Sag sigtede har mig bekendt nogen Anelse om nævnte Episode, som jeg kun har drøftet med Greve Holstein, der nu er død, og min Viden er først blevet fuldstændig, efter at jeg i Fængslet har truffet den tidligere Redaktør af Danmarks Handels- og Søfartstidende, Ove Leif Guldberg, der i Interneringslejren 031 ved Nienburg an der Weser har haft Lejlighed til Samvær med Obersturmbannführer Dr. Grottmann, der har givet ham den ovenstaaende fuldstændige Information.

I Ærbødighed

A. Hartel.

2.

JUSTITSMINISTERIET

København, den 12. December 1946.

+ 2 Bilag.

*Den af Folketinget under 19. December 1945 nedsatte Kommission i Henhold
til Grundlovens § 45, Rigsdagen, Christiansborg.*

Under Henvisning til tidligere fremsendte Breve fra fhv. Folketingsmand A. Hartel
fremsendes hoslagt endnu to fra den paagældende modtagne Breve.

A. L. Elmquist.

Chr. Ludvigsen
Fm.

Bilag 1.

p. t. Sundholm, 27/IX 1946.

Hr. Justitsminister Elmquist M. L.

ad Rostockmødet.

Af Ministerens Tavshed m. H. t. de af mig meddelte Oplysninger vedr. Munch's Møde med Himmler den 17. Marts 1940 maa jeg maaske drage den Slutning, at det ikke skønnes uforeneligt med danske Statsinteresser — Forholdet til de allierede og Norge — om disse Ting bringes offentligt frem saavel under Sehestedsagen som i Sverige, hvor nævnte Redaktør Guldberg hævder at have sin Viden deponeret. Naar jeg tillader mig denne Henvendelse, skyldes det for mit Vedkommende, at Forundersøgelsen i Sehestedsagen paastaas at nærme sig sin Afslutning for Hr. Guldbergs Vedkommende, at han finder det uforsvarligt, at Tusinder af Mennesker skal lide for at opretholde den politiske Fiktion, at Danmark den 9. April 1940 fik sat Kniven paa Struben uden Varsel, medens Sandheden var den, at vor daværende Regering var informeret og indforstaaet Uger i Forvejen.

I Ærbødighed

A. Hartel.

Bilag 2.

p. t. Sundholm, 19/XI 1946.

Hr. Justitsminister Elmquist M. L., Rigsdagen.

I tidligere Breve har jeg gjort Ministeren bekendt med min Viden om *Rostock-mødet* den 17. Marts (Søndag) 1940, hvor de danske Deltagere var Munch, Zahle, v. Ste-mann og Lunding og de tyske Himmler, Grottmann, Riedweg og Jacobsen. Det var af SS vor Udenrigsminister blev informeret, og det var med SS han traf sine Underhaandsaftaler.

Forløber for dette historiske Skridt, der de facto allierede os med det nat.-soc. Tyskland — i det mindste indtil den 29. August 1943, var gaaet Staunings ret hyppige Sammenkomster i 1938 med v. Renthe-Fink, Frielitz m. fl. i Bandagist Orla Thornams Hjem i Kristianiagade. Her er Stauning utvivlsomt blevet inspireret til den herostratisk berømte Udtalelse om, at Danmark ikke skulde være Nordens Lænehund imod Syd; Jeg var blandt de Rigsdagsmænd, der protesterede mod denne Fornægtelse af Sønderjylland som Nordens Sydgrænse.

I Konsekvens heraf gik jeg imod Mønt- og Toldunionen, mod tysk Infiltration under Besættelsen, mod tysk Politi i Danmark, mod den tyske Aggression overfor Kongehuset i 1942, mod alle tyske Planer om en Clausen-Regering og forfægtede, at der under Besættelsen ikke maatte finde Systemskifte Sted. Af formelle Grunde sigtes jeg nu for at have overtraadt § 13 ved de Protester, jeg har nedlagt dengang overfor de højeste tyske

Instanser. Jeg mente at tjene mit Fædreland. Ved Siden af dette er jeg, der allerede i Marts 1943 opgav al politisk Virksomhed, i henvend 100 Tilfælde gaaet i Brechen for truede Landsmænd for at redde dem fra Fængsel, Konzentrationslejr eller Død. Jeg skyede ingen personlig Risiko og reddede mange, mildnede det for andre. I den Anledning har jeg overtraadt § 13 mellem 100 og 200 Gange; jeg anklages dog ikke herfor. Glæden over vederlagsfrit at kunne hjælpe nødstedte Landsmænd og modtage Modstanderes Tak har jeg haft; hvad jeg friede dem for, forstaar jeg nu, efter selv i 1½ Aar at have levet en Fanges triste Liv, dobbelt svært, fordi det mest rammer ens kære.

Jeg er ikke bitter, end mindre plaget af Hævnfølelse, dertil er jeg for fast forankret i min Tro paa Gud, men det er svært at forstaa, at retroactive formalia skal gaa forud for landsgavnlig realia.

Jeg ser derfor med Glæde, at Ministeren med maalbevidst Sikkerhed har bragt det dertil, at en Amnesti nu staar paa Dagsordenen og næppe vil blive bekæmpet af Socialdemokratiet mere. Efter det ovenfor oplyste vilde det ogsaa være for udæskende.

Derved optager Ministeren de smukke danske Traditioner fra General Peymann-Sagen 1807—08, Oprøret i 1848, Nederlaget i 1864 og Paaskehøjforræderiet i 1920. Som den, der i Krigsaarene utrætteligt og uden Personsanseelse Gang paa Gang overfor Gestapo gik ind for at redde politiske Modstandere, maa jeg have Lov til at sige, at ikke Hævn, men Forsoning er Vejen frem for vort Folk.

Jeg vil til Slut bede Ministeren om venligst at overveje et personligt Ønske. Kunde der ikke i Forslaget optages en omtrent saalydende Bestemmelse: „Amnesti kan meddeles den, der under Besættelsen har ydet en personlig Indsats for at hjælpe sine Landsmænd overfor Gestapo eller anden Besættelsesmyndighed“.

Lad mig og andre have fejlet, jeg glemte dog aldrig, hvad jeg skyldte mine Landsmænd.

I Ærbødighed

A. Hartel.

3.**JUSTITSMINISTERIET**

København, den 5. Februar 1947.

+ 1 Bilag.

*Den af Folketinget under 19. December 1945 nedsatte Kommission i
Henhold til Grundlovens § 45, Christiansborg.*

Under Henvisning til tidligere fremsendte Breve fra fhv. Folketingsmand
A. Hartel fremsendes hosløgt endnu et fra den paagældende modtaget Brev.

A. L. Elmquist.

Erik Velli.

25/I 1947.

Hr. Justitsminister Elmquist.

Da jeg den 27. August 1946 tilskrev Ministeren — ad den eneste Vej udadtil, der staar mig aaben — ang. den Viden, jeg mente at sidde inde med om hemmelige dansk-tyske Forhandlinger før Besættelsen, var Grunden: 1) Hensynet til mit eget Forsvar, 2) Ønsket om, at denne Sag blev undersøgt grundigt af den parl. Kom., uden at Danmarks Omdømme udadtil led noget Afbræk. Jeg opgav Navnet paa den Mand, forhv. Bladudgiver Ove Leif Guldberg, der hævdede, at han under sit Fangenskab i Nienburg a. d. Weser havde haft Lejlighed til at være sammen med to af de tyske Deltagere i Forhandlingerne, nemlig Dr. Brandt og Dr. Grotmann. Jeg kan tilføje, at Guldberg er erklæret Antinazist og gift med en tysk Halvjødinde og fra sit tidligere Arbejde for Hærens Efterretningssektion har vidtstrakte Forbindelser og er i Stand til at fremskaffe og sortere Oplysninger. Jeg er meget forbavset over, at G., skønt der er gaaet 5 Maaneder fra det Øjeblik, hvor jeg informerede Ministeren, og skønt jeg af Ministeren er blevet underrettet om, at Oplysningerne er videregivet til den parl. Kom., alligevel ikke er blevet indkaldt for denne Kommission til Afgivelse af Forklaring.

Jeg er derfor ganske sagesløs i, at denne Sag nu er havnet for Offentligheden endda paa et Tidspunkt, hvor de allierede har rejst Krav om store Erstatninger for udleverede Skibe.

Mit Vidneudsagn blev afkrævet mig i Stadsarkivar Dahls Sag prim. December 1946 og var foranlediget af, at Dahl i 1940 havde faaet de samme Oplysninger som jeg af Greve Holstein. De indeholdt kun eet Navn: Rigsfører Himmlers, og at der medio Marts 1940 havde været hemmelige Forhandlinger med danske Udsendinge af H. t. Ikke-Angrebspagten.

Jeg tilføjede derefter, hvad Guldberg havde fortalt mig, hvilket jeg i Forvejen havde faaet skriftligt af ham. Til Sagens Opklaring tjener ogsaa, at Dr. Riedweg overfor Schimmelmänn har betegnet Besættelsen som »abgekartetes Spiel«, hvilket nøje synes at svare til den Redegørelse for selve Besættelsesakten, der er givet af den parl. Kommission.

Til Belysning af Sagen tjener endvidere, at Guldberg, Maaneder før han overhovedet kendte mig, havde afgivet en ligelydende Forklaring overfor sin Forsvarer Landsretssagfører Niels Kørner, saa al Tale om »aftalte« Fremstillinger er udelukket.

Da Guldberg arbejdede for den kendte Antinazist i Berlin Dr. Züchner, Kom. af Dbg., har han ikke fjerneste personlig Interesse i, at 17. Marts 1940 drages frem.

At Sagen blev kendt mellem Medfanger paa Sundholm, var uundgaeligt under den Sammenstuvning af Mennesker, hvorunder vi indtil for nylig levede, og som udelukker fortrolige Samtaler.

I Ærbødighed

A. Hartel.

4.

Udskrift af retsbogen for Københavns Byrets 21. afdeling.

År 1946 den 29. november kl. 10 blev retten sat på domhuset i København af dommer, frk. K. Johnsen og domsmænd, kommunalarbejder L. M. Jensen og sekretær Gustav Andersen.

Som retsskriver fungerede sekretær, frk. Aase de Fine Skibsted-Christensen.
Retsmødet var offentligt.

.....

Der foretoges sag nr. 481/1946 anklagemyndigheden mod arrestanten Gøsta Flemming Lave Rietz Granzow Dahl. Domsforhandling.

.....

Domsforhandlingen udsat til den 2. december 1946 kl. 10.
De mødende aftrådt.
Retten hævet.

K. Johnsen.

Aase de Fine Skibsted-Christensen.

År 1946 den 2. december kl. 10 blev retten sat på domhuset i København af dommer, frk. K. Johnsen og domsmænd, kommunalarbejder L. M. Jensen og sekretær Gustav Andersen.

Som retsskriver fungerede sekretær, frk. Aase de Fine Skibsted-Christensen.
Retsmødet var offentligt.
Der foretoges sag nr. 481/1946.

.....

Tiltalte ønskede at fremkomme med en udtalelse for lukkede døre.
I medfør af retsplejelovens § 29 besluttede retten at lukke dørene.
Dørene lukkedes kl. 13,02.

Tiltalte bemærker nu, at han ønskede at rette sin udtalelse i retsmødet den 29. november 1946 om regeringserklæringen af 9. april 1940 derhen, at det var en våbenstilstand efter nogle skærmydsler, som var opstået på grund af manglende information og manglende underretning, idet det er tiltaltes mening, at der ikke har været og ikke kunne have været nogen krig på grund af aftalerne mellem Danmark og Tyskland.

Tiltalte forklarer, at han gennem sin ven gennem mange år, Bent Holstein, der antagelig havde sin viden fra hollandske kredse, i slutningen af april 1940 har fået at vide, at der den 17. marts 1940 i Rostock eller i nærheden af Rostock blev holdt et møde mellem danske myndigheder, repræsenteret ved udenrigsminister Munch, minister Zahle og direktør for krigsministeriet Stemmann m. fl., og tyske myndigheder, repræsenteret ved Himmler.

Tyskerne meddelte under mødet, at man for at gennemføre en vellykket besættelse af Norge var nødt til at besætte Danmark.

Tiltalte tilføjer, at den hollandske marineattaché i Berlin 14 dage før 9. april 1940 henvendte sig til den danske gesandt i Berlin, Zahle, og meddelte, at der forestod en tysk besættelse af Danmark.

Tiltalte gør således gældende, at der har foreligget en aftale med Tyskland om besættelsen af Danmark.

Dørene åbnedes påny kl. 13,13.

Retten udsatte herefter sagen til 3. december 1946 kl. 10.

Tiltalte afført. De mødende aftrådt.

Retten hævet.

K. Johnsen.

Aase de Fine Skibsted-Christensen.

År 1946 den 3. december kl. 10 blev retten sat på domhuset i København af dommer, frk. K. Johnsen og domsmænd, kommunalarbejder L. M. Jensen og sekretær Gustav Andersen.

Som retsskriver fungerede sekretær, frk. Aase de Fine Skibsted-Christensen. Retsmødet var offentligt.

Der foretoges sag nr. 481/1946.

Sagens akter var til stede i retten.

For 2. undersøgelseskammer mødte politiadvokat Waage-Jensen.

Tiltaltes beskikkede forsvarer, højesteretssagfører Bondo Svane, var mødt personlig.

Tiltalte, arrestanten Gøsta Flemming Lave Rietz Granzow Dahl var fremstillet.

For retten var fremstillet som *vidne Axel Christian Hartel*, p. t. arrestant.

Vidnet blev gjort bekendt med vidnepligten og vidneansvaret.

Vidnet blev gjort bekendt med, at han ikke er pligtig at besvare spørgsmål, der eventuelt kan skade vidnets egen sag.

Efter forsvarerens henstilling besluttede retten i medfør af retsplejelovens § 29 at lukke dørene.

Dørene lukkedes kl. 10,10.

Vidnet forklarer, at han i slutningen af april eller begyndelsen af maj 1940 traf grev Holstein.

Vidnet talte om den tragiske begivenhed, tyskernes overfald den 9. april 1940 var.

Holstein sagde, at kongen var blevet underrettet derom fredag den 5. april 1940 på foranledning af kammerherre Zahle i Berlin.

Ca. 14 dage i forvejen var det danske gesandtskab i Berlin blevet underrettet af den hollandske marineattaché om, at der forestod tyske aktioner overfor Skandinavien, og Holstein fortalte, at han selv havde fået underretning om, at danske udsendinge omkring midten af marts havde været tilkaldt til en forhandling med Himmler om besættelsen af Danmark, og at Holstein gik ud fra, at de danske forhandlere på dette møde havde fået at vide om de tyske planer.

Vidnet opfordrede senere Renthe-Fink til at udsende en hvidbog om 9. april, hvilket Renthe-Fink sagde, at han var afskåret fra på grund af aftaler med den danske regering.

Vidnet har i sommeren 1946 på Sundholm haft en samtale med Ove Leif Guldberg, hvorunder Guldberg fortalte, at han i en russisk fangelejr havde truffet dr. Brandt og dr. Grotmann, der var attacheret Himmler henholdsvis som fløjadjutant

og som politisk sagkyndig. De fortalte, at de begge søndag den 17. marts 1940 havde været til stede i Rostock sammen med Himmler og et par andre tyskere til en forhandling med nogle danske repræsentanter, nemlig Munch, Zahle, v. Stemann og endnu nogle stykker.

Der blev ved disse forhandlinger talt om Tysklands planer om Danmarks stilling i tilfælde af, at Tyskland skulle besætte Norge. Vidnet kan dog ikke sige, om der blev truffet nogen aftale mellem danskere og tyskere.

Oplæst, vedtaget.

Vidnet afført.

Dørene åbnedes kl. 10,30.

.....
Retten udsatte herefter domsforhandlingen til den 7. januar 1947 kl. 10.

Tiltalte afført. De mødende aftrådt.

Retten hævet.

K. Johnsen.

Aase de Fine Skibsted-Christensen.

5.

JOHS. KØRNER, NIELS KØRNER,
 Overretssagfører Landsretssagfører

København K., den 16. Januar 1947.

Den parlamentariske Kommission, Rigsdagen, Christiansborg, K.

Sag 432.

Som beskikket Forsvarer for Ove Leif Guldberg, der er sigtet for Overtrædelse af Straffelovstillæget tillader jeg mig efter min Klient's Anmodning hermed at fremsende hans Redegørelse af 15. December 1946, saavel i Original som i to maskinskrrevne Eksemplarer.

Med Højagtelse

N. Kørner.

Bilag.

Sundholm, d. 15. December 1946.

KOPI

Redegørelse.

I Efteraaret 1936 havde jeg faaet en Henvendelse fra Generalstabens Efterretningssektion med Anmodning om at stille mig til Raadighed. Efter en Samtale med daværende Rilmester Lunding og Kaptajn Nordentoft blev vi enige om, at jeg særligt skulde følge Begivenhederne i det tyske Gesandtskab samt aflægge Beretninger om Stemninger og Iagttagelser fra mine Rejser i Tyskland, Polen og paa Balkan. Da jeg paa det daværende Tidspunkt var ret velhavende, afsaa jeg fra nogen Form for økonomisk Vederlag fra Generalstabens Side.

I dette Arbejde, som jeg med stor Interesse gik op i, kom jeg i Forbindelse med mange indflydelsesrige Mænd i Tyskland og Polen, ligesom jeg havde min hyppige Gang i de paagældende Gesandtskaber i København.

I Aaret 1937 kom jeg under Vejr med, at den tyske Gesandt i København, v. Renthe-Fink, havde hemmelige Møder med Statsminister Stauning. Disse Møder foregik i en Privatlejlighed i Kristianiagade hos Vice-Konsulen for Estland, Bandagist Orla Thomsen. Den daværende tyske Presse-Attaché, Karl F. Frielitz, var flere Gange med til disse Møder, og ved at slutte mig særligt til ham lykkedes det mig at faa en Idé om disse Møders Formaal, som jeg meddelte Generalstaben. Dan-

mark skulde i politisk Henseende ligge saa tæt op ad det tredie Rige som muligt, hvilket kom til Udtryk i Staunings Tale i Lund og den store Popularitet, som Udenrigsminister Munch nød i Tysklands politiske Kredse. Den dansk-tyske Ikke-Angrebspagt var en yderligere Udbyggelse af dette Forhold.

I Sommeren 1939 gav jeg Generalstabens Underretning om en forestaaende Pagt mellem Tyskland og Sovjetunionen. Denne Oplysning havde jeg faaet gennem mine tyske Forbindelser og Chefen for det polske Udenrigsministeriums Presseafdeling Wzinkowski. Fra Generalstabens Side blev denne Oplysning opfattet som en Skrøne, og jeg blev nærmest anset for at være fantasifuld. Nogle faa Uger efter var Pagten en Kendsgerning og derved ogsaa den anden Verdenskrig. Sovjetunionens Annexion af de baltiske Stater og det tysk-sovjetiske Samarbejde i Kampen mod Polen samt den finske Vinterkrig viste, at to af Verdens stærkeste Militærmagter havde fundet hinanden i et snævert Samarbejde. Jeg var i Samraad med Generalstabens Efterretningssektion taget til Finland som Frivillig og fik i Februar 1940 Besøg af nuværende Folketingsmand Robert Stærmosé, som overbragte mig Hilsen fra Lunding og Nordentoft.

Jeg kom til Danmark den 1. April 1940, men naaede ikke at komme i Forbindelse med Generalstabens Efterretningssektion inden Besættelsen. Ved Besættelsen holdt jeg mig i Ro den første Dag, idet jeg havde ventet, at Generalstabens Side ville være blevet interneret, og at jeg eventuelt selv var blevet interneret. Generalstabens og Efterretningssektionen arbejdede videre, som om intet var sket, og jeg søgte Kontakt med det tyske Gesandtskab for at orientere mig om de faktiske Forhold. Det lykkedes mig at faa Foden inden for i Gesandtskabet, og her var Stemningen en saadan, at det klart fremgik, at der forelå konkrete Aftaler om Besættelsen, hvilket iøvrigt alle synlige Tegn tydede paa. En Masse forskellige Enkeltheder overbeviste mig om min Opfattelses Rigtighed. — Jeg gjorde under hele Krigen Modstandsarbejde, hvis Enkeltheder ikke hører hjemme i denne Redegørelse, men dette Arbejde førte mig i Forbindelse med højtstaaende Tyskere, som ikke lagde Skjul paa, at den danske Besættelse var foregaaet efter forudgaaende Aftale. — Ved Krigens Slutning blev jeg interneret i en engelsk Lejr, hvor der var ca. 65—100 Mand, og fik her Lejlighed til personligt at gennemdrøfte Danmarks Besættelse med nogle af de Tyskere, der havde været med til at træffe de endelige Aftaler med den danske Generalstab og det danske Udenrigsministerium paa Mødet i Rostock den 17. Marts 1940.

Rostock-Mødet den 17. Marts 1940 var blevet til paa tysk Initiativ. Det gjaldt for Hitler at skabe sig et Navn som strategisk Geni ved at gennemføre umulige militære Operationer og som saadan maatte man betegne en samlet Besættelse af Danmark—Norge. Dersom Danmark gjorde Modstand, vilde det være ensbetydende med, at man ikke kunde regne med at besætte Norge, men maatte nøjes med Danmark. Det blev derfor Hitlers sikreste Mand, SS-Rigsfører Himmler, der skulde sikre den diplomatiske Gennemførelse af den tyske Plan. Himmler indkaldte til Møde i Rostock den 17. Marts 1940, en Søndag, og de indbudte var:

Udenrigsminister P. Munch,
Direktøren for Krigsministeriet v. Stemann,
den danske Gesandt i Berlin, Kammerherre H. Zahle, samt
Kommandørkaptajn Kjølens og
Ritmester Lunding m. fl.

Fra tysk Side var følgende til Stede:

Rigsfører SS Himmler,
hans personlige Adjudant, Dr. Brandt,
hans politiske og diplomatiske Sagkyndige, Dr. Grotmann samt
de to skandinaviske Eksperter, Dr. Riedweg og Dr. Jacobsen.

De danske Forhandlere blev stillet over for de tyske Krav om en fri Gennemmarch og absolut Tavshed, og de Argumenter, Tyskerne benyttede, var bl. a.: Den

tysk-sovjetiske Alliance, Finlands Kapitulation den 13. Marts 1940, Polens hurtige Nederlag for de tyske og sovjetiske Hæere, den tyske Hærs og det tyske Luftvaabens Slagkraft, Vestmagternes manglende Evne til at foretage sig noget og det svage danske Forsvar samt den tungtvejende Kendsgerning, at et Luftbombardement af København vilde være ensbetydende med, at 25 pCt. af Landets Befolkning vilde blive ramt. Stillet over for disse tungtvejende Kendsgøringer var der intet Valg for de danske Forhandlere, og man gik fuldt og helt ind paa de tyske Krav. Dersom Planen skulde blive røbet, vilde et Angreb paa Danmark blive den øjeblikkelige Følge.

De danske Forhandlere rejste hjem og foretog sig aabenbart intet, men den 25. Marts¹⁾ henvendte den hollandske Marine-Attaché i Berlin, Sas, sig til Kjølser med Information om, at der maatte regnes med et tysk Angreb paa Danmark og Norge omkring den 9. April. Den danske Generalstab kunde kun tage denne Oplysning til Efterretning, men den 4. April var der saa mange Tegn paa en forestaaende Invasion, at Kammerherre Zahle ikke kunde tie over for Kongen. Den 9. April kom, og alt gik, som det skulde med Undtagelse af Kommandooverføringen i Sønderjylland og paa Amalienborg. Den 8. om Eftermiddagen var Ritmester Lunding ved Grænsen, og Oberst Heinz forsøgte forgæves at komme i Forbindelse med Generalstaben, som ikke svarede, og Lunding kunde kun sige, at man ikke maatte grave sig ned. Artilleriet fra Ringsted var den 8. om Eftermiddagen paa egen Haand paa Vej til Korsør for at gaa i Stilling ved Store Bælt, men blev kaldt tilbage paa Halvvejen af Generalstaben. Landgangen i Gedser fandt Sted ved 1-Tiden om Natten, men alligevel sov hele Kastellet i København Kl. 4.20 o.s.v. Danmark havde holdt sin Aftale med Tyskland og var de facto Tysklands Allierede og vedblev at være dette til den 4. Maj 1945.

Den engelske Lejr, som jeg var interneret i fra Juni til December 1945, blev betegnet som camp 031 og laa ved Nienburg a/Weser. Jeg havde i den Tid Lejlighed til at tale med en Række højtstaaende tyske Efterretningsfolk samt fra Udenrigsministeriet og SS- Hovedledelse. To af Deltagerne i Rostock-Mødet: Dr. Brandt og Dr. Grotmann var jeg sammen med i to Maaneder, nemlig Sept.—Okt. 1945. De øvrige Tyskere var for en stor Del vidende om Aftalerne, men hverken de eller jeg tillagde paa det daværende Tidspunkt disse Aftaler nogen særlig Betydning, da man maatte gaa ud fra, at man i danske Regeringskredse havde oplyst Sagens virkelige Sammenhæng den 4. Maj 1945. Først efter min Ankomst til Danmark den 20. December 1945 blev jeg klar over, at dette ikke var Tilfældet, og at man af udenrigspolitiske Grunde holdt 17000 Mennesker indespærret for at dække over de af Regeringen begaaede Fejlgreb. Mine tyske Medfanger i Lejren 031 oplyste mig om, at der fandtes et Staalbaand med Forhandlingerne i Rostock. Dette Staalbaand ligger i Himmlers hemmelige Arkiv lidt inden for Berlin i den russiske Zone, og dette Arkiv er til Dato ikke fundet.

Sundholm, den 15. December 1946.

Ove Leif Guldberg.

¹⁾ Jfr. herom Kjølser nedenfor A nr. 8, B.

6.

JUSTITSMINISTERIET

København, d. 1. September 1947.

+ 1 Bilag.

Den af Folketinget under 19. December 1945 nedsatte Kommission i Henhold til Grundlovens § 45, Christiansborg.

I Forbindelse med tidligere fremsendte Breve fra fhv. Folketingsmand A. Hartel og fhv. Kaptajn Holger Winding Christensen fremsendes hoslagt en fra fhv. Løjtnant Ove Leif Guldberg modtaget Skrivelse vedrørende visse Begivenheder, der angives at have fundet Sted forud for og i Forbindelse med den tyske Besættelse af Danmark den 9. April 1940.

A. L. Elmquist.

Erik Vetti.

OVE LEIF GULDBERG

Postbox 13 — Helsingør

Horserød, den 25. Juni 1947.

Ove Leif Guldberg, født 25. Maj 1907, meddeler herved allerunderdanigst Deres Majestæt visse Oplysninger vedrørende Danmarks Besættelse den 9. April 1940.

Til Kongen, Amalienborg.

Deres Majestæt!

Undertegnede Ove Leif Guldberg tillader sig herved allerunderdanigst at henvende sig til Majestæten med Oplysninger om Danmarks Forhold ved Besættelsen i 1940. Disse Oplysninger, der er af altoverskyggende Betydning for Danmarks Forhold til Udlandet, tillader jeg mig allerunderdanigst at forelægge Deres Majestæt i Sammenlægning. I 1936 blev jeg, der er Løjtnant i Hæren, af Generalstabens Efterretningssektion opfordret til at arbejde for denne, idet mit særlige Omraade skulde være Tyskland—Polen og de to Landes Gesandtskaber i København.

I 1937—1938 kunde jeg meddele Efterretningssektionen om hemmelige Møder mellem daværende Statsminister Th. Stauning og den tyske Gesandt von Renthe-Fink. Møderne, der fandt Sted i Konsul Orla H. Thornams Hjem i Kristianiagade, skulde tjene til at skabe en ideologisk Alliance mellem den tyske Nationalsocialisme og det danske Socialdemokrati.

Stauungs Tale i Lund i 1938 og Ikke-Angrebspagten maa ses som direkte Resultat af disse Forhandlinger.

Den 17. Marts 1940 mødtes danske og tyske Forhandlere i Hemmelighed i Badestedet Doberan ved Rostock for der at træffe de endelige Aftaler om en Besættelse af Danmark og Angrebet paa Norge, som kun kunde gennemføres, dersom Danmark ikke gjorde Modstand. Den tyske Generalstab havde overfor Hitler erklæret, at Felttoget mod Norge ikke kunde gennemføres, dersom Danmark gjorde Modstand og blot sinkede de tyske Tropper i 10 Timer, hvilket vilde være nok til at dirigere den engelske Atlanterhavsflaade til Skagerak og dermed hindre de tyske Transporter. Hitler sendte derfor sin mest betroede Mand, SS-Rigsfører H. Himmler, ledsaget af fire Adjutanter, Dr. Brandt, Dr. Grotmann, Dr. Riedweg og Dr. Jacobsen, til Doberan for at træffe den endelige Aftale med den danske Udenrigsminister, Dr. P. Munch, den danske Gesandt i Berlin, Kammerherre H. Zahle, den danske Marineattaché i Berlin, Kjølens, Direktør for Krigsministeriet, v. Stemann, Ritmester Lunding fra Generalstabens Efterretningssektion samt endnu en eller to Herrer. Mødet fandt Sted, og Aftalerne blev truffet om et dansk Skinforsvar for at sikre Danmark mod et omgaaende Bombardement fra det engelske Luftvaaben. Jeg har personlig i September—Oktober 1945 i den engelske Interneringslejr 031 delt Stue med to af de tyske Deltagere i Rostock-Mødet, nemlig Dr. Brandt og Dr. Grotmann, der kunde fortælle mig alle Enkeltheder ved Mødet, idet vi gik ud fra som givet, at de faktiske Forhold var blevet fuldt oplyst i Danmark ved Kapitulationen. Først efter min Udlevering til de danske Myndigheder i Foraaret 1946, blev det mig klart, at hele det danske Folk holdt Udrensning paa Grundlag af eet eneste stort Bedrageri. De uoverskuelige Konsekvenser, som min Viden om de virkelige Forhold

kunde faa for Landets Stilling, foranledigede mig til at fremsende en udførlig Beretning til Justitsminister Elmquist. Denne Beretning blev skrevet af forhenværende Folketingsmand Hartel og afsendt den 27. August 1946. Den 11. December fik jeg gennem min beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører Niels Kørner, fra Justitsministeren Besked om at fremsende endnu en udførlig Beretning til den parlamentariske Kommission. Denne Beretning blev fremsendt den 15. December 1946. Jeg har siden hverken hørt fra Justitsministeren eller den parlamentariske Kommission.

Den 25. Marts 1947 har tidligere Kaptajn i Ingeniørtropperne, Civilingeniør Holger Winding Christensen, fremsendt en Skrivelse til Justitsministeren, hvori der omhyggeligt gøres Rede for Generalløjtnant Withs Forhandlinger gennem Mellemænd med den tyske Generalstab med Henblik paa Danmarks militære Stilling ved en kommende Stormagtskonflikt. Disse Forhandlinger er ført i Efteraaret 1937 og Foraaret 1938 og giver et fuldstændigt Bevis paa, at den danske Generalstab paa dette Tidspunkt arbejdede paa en defensiv Militær-Alliance med Tyskland, en Alliance, der blev en Kendsgerning gennem Ikke-Angrebspagten og dels gennem Aftaler i November—December 1939.

Den 19. April 1947 tilstiller Civilingeniør Holger Winding Christensen Justitsministeren en ny Skrivelse, der udførligt gør Rede for tyske Udtalelser og dansk-tyske Forhandlinger før og under Besættelsen.

Den 4. Maj 1947 retter Winding Christensen en Opfordring til Justitsministeren om, at der hurtigst muligt maa blive foretaget Undersøgelser i denne Sag, der snart har været Justitsministeren og den parlamentariske Kommission i Hænde i 9 Maaneder, uden at der dér fra noget Sted er foretaget noget som helst.

Deres Majestæt! Jeg maatte skrive en tyk Bog, dersom jeg skriftlig skulde kunne informere Deres Majestæt om det overbevisende og tilintetgørende Bevismateriale, som Winding Christensen og jeg er vidende om. Dette Materiale har nu i Maaneder været kendt af Statsministeren, Justitsministeren, Anklagemyndigheden og en Del af Dommerne, men dagligt dømmes danske Borgere som Landsforrædere og bliver pint, plaget og ydmyget; deres Hjem, Stillinger og Ægteskaber bliver tilintetgjorte og deres Familier udsat for hadefuld Forfølgelse. Tusinder af Borgere er jaget ud i en grænseløs Ulykke og Ydmygelse, fordi de troede paa Regeringens Erklæringer, som var »paa Skrømt« i lige saa høj Grad som de 13 faldne danske Soldater den 9. April var »paa Skrømt«.

Danske Politikere og højtstaaende danske Militærpersoner har været fuldt vidende om de virkelige Forhold uden at gribe ind over for de Masse mord, Mis handlinger og Udskejelser, som Udviklingen medførte. Betydende Kredse udenfor Koncentrationslejrene er i Dag vidende om de virkelige Forhold ved Danmarks Besættelse, men der er stærkere Kræfter, som ønsker at skjule Sandheden, fordi Sandheden vil være ensbetydende med en tilintetgørende Dom over Førkrigstidens Politikere.

Deres Majestæt! Jeg henvender mig til Danmarks Konge, som ikke kan være vidende om den Skændselsgerning, der bliver begaaet for at dække nogle faa Politikeres fejlslagne politiske Ambitioner, og anmoder Deres Majestæt om at gøre Indflydelse gældende, saaledes at disse Forhold kan blive fuldt opklarede. Man kan ikke dømme 20.000 Mennesker paa en Løgn og vente, at det skal gaa godt. En skønne Dag kommer Sandheden frem, og for hver Dag der gaar, bliver der lagt et stadig tungere Ansvar paa de Mennesker, der i Dag stiller sig hindrende i Vejen for Opklaringen af de virkelige Forhold den 9. April 1940.

Tusinder af Mennesker Landet over ser hen til Deres Majestæt som den Retfærdighedens Haandhæver, der kan og maa gribe om Nælden, for ikke at Danmark skal overgives til en Foragt fra den øvrige Verden, saa stor, saa den aldrig glemmes. De Tusinder, som stadigt hensidder i Fængsler og Koncentrationslejre under de uværdigste og ydmygende Forhold, maa omgaaende kunne vende hjem til Familie og Virksomhed. For hver Dag bliver Hadet og Haabløsheden større hos disse

Mennesker, hvis Forseelse for den største Parts Vedkommende bestaar i, at de fulgte Regeringens Bud og Retningslinier uden at løbe fra deres Ansvar, da det kneb.

Deres Majestæt! Det er det danske Folks Anseelse og Omdømme, der staar paa Spil. Danmark maa finde frem til de virkelige skyldige og rense ud saaledes, at man som Dansk i Fremtiden kan gaa ud i Verden med oprejst Pande.

Allerunderdanigst

Ove Leif Guldberg.

7.

JUSTITSMINISTERIET

København, den 11. Marts 1948.

+ 1 Bilag.

*Den af Folketinget under den 19. December 1945 nedsatte Kommission i
Henhold til Grundlovens § 45, Christiansborg.*

I Forbindelse med Justitsministeriets Skrivelse af 1. September 1947, med hvilken man fremsendte en Skrivelse fra fhv. Løjtnant Ove Leif Guldberg vedrørende visse Begivenheder, der angives at have fundet Sted forud for og i Forbindelse med den tyske Besættelse af Danmark den 9. April 1940, skal man hoslagt til Underretning fremsende en trykt Afskrift af et af samme forfattet Vandrebreve, der har Titlen »Nu falder Maskerne«, og som indeholder lignende Oplysninger som de i fornævnte Skrivelse indeholdte.

Busch-Jensen.

Erik Vetli.

Nu falder Maskerne.

Vandrebrev.

AFSKRIFT

Horserød, den 25. Juni 1947.

OVE LEIF GULDBERG

Postbox 13, Helsingør.

Til Kongen, Amalienborg.¹⁾

Allerunderdanigst

sign. *Ove Leif Guldberg.*

Afskriftens Rigtighed bekræftes.

Guldberg.

OPLYSNINGER

vedrørende Afsendelsen af Ove Leif Guldbergs Brev til Hans Majestæt Kongen.

Den 25. Juni 1947 anmodede Ove Leif Guldberg, der sad fængslet paa Stue 16, Barak 20, i Straffelejren i Horserød og ventede paa Svar paa en Benaadningsansøgning om den ham i Januar 1947 idømte 3 Aars Straf, Fængslet om at faa udleveret egnet Papir til et Brev til H. M. Kongen.

Trods det, at Fangen har Ret til at skrive til den øverste Myndighed uden Fængslets og Politiets Censur, fik han den Besked, at man først skulde undersøge, om politiske Fanger kunde skrive til Kongen. Klar Overtrædelse af gældende Reglement.

Først den 6. Juli 1947 kom der Besked om, at der godt kunde skrives til Kongen, og Papir blev udleveret.

Den 7. Juli 1947 blev saa det lukkede Brev til Kongen afleveret til Fængslet, og der blev givet Kvittering for Modtagelsen af Brevet paa Brev-Kvitteringssedlen.

Den 5. August 1947, altsaa een Maaned efter at man havde afgivet Kvittering for Modtagelsen af et Brev til Kongen, meddelte Fængslet Ove Leif Guldberg, at Brevet til Kongen — var blevet væk —, man gør sig uvilkaarligt visse Tanker, og Guldberg blev anmodet om at skrive et nyt Brev.

Samme Dag den 5. August 1947 afleverede Guldberg saa sit Brev Nr. 2 til Kongen.

Ca. een Maaned senere fik Guldberg Meddelelse fra Kabinetssekretæren om, at hans Brev til Kongen var *oversendt til Justitsminister Elmquist.*

Nogen Nyhed for Herr Elmquist var Indholdet af Brevet til Kongen jo ikke.

Det fremgaar af Brevet til Kongen, at Herr Elmquist blev underrettet om Mødet den 17. Marts 1940 i Doberan allerede den 27. August 1946, og at Herr Elmquist selv den 11. December 1946 har anmodet Guldberg om at fremsende en udførlig Rapport om Mødet i Doberan, som han fik den 15. December 1946.

¹⁾ Den i nærværende Aktstykke anførte Henvendelse til Kongen er enslydende med Aktstykke Nr. 6, Bilag.

Siden da har Guldberg intet hørt fra Herr Elmquist, og det var det, der gav Guldberg Anledning til at skrive til Kongen.

Herr Elmquist har, siden han den 27. August 1946 fik den første Beretning om Mødet den 17. Marts 1940 i Doberan, underskrevet adskillige Ordre om Fuldbyrkelse af Dødsstraffe med — Maske for Ansigterne —.

Ove Leif Guldberg blev i September 1947 tvangsforflyttet fra Straffelejren i Horserød til Vestre Fængsel, hvor han formentlig endnu hensidder.

Den, der vil leve sit Liv paa en Løgn, har dømt sig selv til Undergang.

I snart 8 Aar har man skjult Sandheden om den 9. April 1940 for det danske Folk. Den, der har Ansaret, har man sat til at undersøge sig selv.

Nu er Tiden inde til at standse denne Komedie.

Det danske Folk har Krav paa at faa den fulde Sandhed at vide uden Hensyn til, hvad dette maatte koste nogle fremtrædende Politikere. Baggrunden for vor Histories største Skændselsgerning, den 5. Maj 1945, er Løgnen om den 9. April 1940.

Man skabte en Myte for at redde sig selv. Titusinder af uskyldige Landsmænd blev kastet i Koncentrationslejre, ydmyget og pint. Tusinder af danske Hjem blev plyndret og ødelagt. Titusinder af Menneskeskæbner blev knust for at redde nogle Politikeres fejlslagne Politik og Alliancen med Sejrherrerne. Men i den danske Folkesjæl lever der en Retsfølelse, som man ikke ustraffet krænker.

Lad det danske Folk faa Sandheden at vide, saa vil Retten sejre over Uretten i Danmark.

Saa først kan vi begynde at bygge op, hvad Løgn, Bedrag og Usselhed rev ned i vort Land.

Det er din Pligt som dansk Borger at sprede Lys over Landet for Sandhed og Retfærd.

Spred dette Skrift ud over det ganske Land.

Fastelavn 1948.

8.

A.

DEN AF FOLKETINGET UNDER 8. JANUAR
1948 NEDSATTE KOMMISSION I HENHOLD
TIL GRUNDLOVENS § 45

Den 3. Marts 1948.

*Hr. Marineattaché, Kommandør Kjølsen,
Den kgl. danske Ambassade, Washington.*

Idet Kommissionen hermed fremsender Breve modtaget fra Leif Ove Guldberg, udbeder man sig snarest belejligt en Udtalelse om Deres eventuelle Kendskab til det Møde, der i Skrivelsen anføres at have fundet Sted i Foraaret 1940 ved Rostock.

Holm.

Eigil Olsen.

B.

MARINEATTACHEEN
KONGELIG DANSK AMBASSADE
2374 Massachusetts Avenue N.W.
WASHINGTON 8, D.C.

31. Marts 1948.

Til Den af Folketinget under 8. Januar 1948 nedsatte Kommission i Henhold til Grundlovens § 45, Rigsdagen, København.

Under Henvisning til Kommissionens Skrivelse af 3. Marts 1948 vedrørende Undertegnedes eventuelle Kendskab til et Møde, som skulde have fundet Sted i Foraaret 1940 ved Rostock, bilagt med »Forskellige Skrivelser fra Hartel, Ove Leif Guldberg og Holger Winding Christensen (Løbe-Nr. 108)», som jeg modtog i Washington den 30. Marts d. A., skal jeg herved tillade mig at indberette følgende:

- 1) Jeg har ikke nogetsomhelst Kendskab til, at et saadant Møde skulde have fundet Sted i Foraaret 1940 ved Rostock eller paa nogetsomhelst andet Tidspunkt eller Sted.
- 2) Jeg har ikke personligt deltaget i noget Møde af ovennævnte Art, ej heller med nogen af de Personer, hverken danske eller tyske, som der paastaas at have været til Stede her.

Da mine Dagbøger fra ovennævnte Tidsrum befinder sig i Box i København, er jeg ikke i Stand til herfra nøjagtigt og detailleret at kunne gøre Rede for, hvad jeg foretog mig den 17. Marts 1940 eller i Marts Maaned samme Aar, men tilføjer iøvrigt, at den i Bilaget, Løbe-Nr. 298, Pag. 11, sidste Stykke¹⁾, nævnte Dato: 25. Marts, ogsaa er forkert, idet det var den 4. April 1940, at jeg fik Oplysningerne om Tysklands Angrebsplaner mod Danmark—Norge, bl. a. af den hollandske Militærattaché, Major Sass.

Til Slut tillader jeg mig at meddele, at jeg under D. D. har tilsendt Marineministeriet en Kopi af denne Skrivelse og anmodet dette Ministerium om at overveje, hvorvidt der vil være Grundlag for et Sagsanlæg mod de Personer, der har udbredt disse ærerørige og falske Beskyldninger.

F. Kjølsen,
Kommandør.

¹⁾ Jfr. foran A. nr. 5, bilag s. 17.

9.

A.

DEN AF FOLKETINGET UNDER 8. JANUAR
1948 NEDSATTE KOMMISSION I HENHOLD
TIL GRUNDLOVENS § 45

Sekretæren

Den 26. April 1948.

*Hr. Generalmajor J. D. v. Stemann,
Jægersborg Allé 150, Gentofte.*

Idet Kommissionen herved fremsender 2 Skrivelser, der er modtaget fra Leif Ove Guldberg, udbeder man sig snarest belejligt en Udtalelse om Deres eventuelle Kendskab til det Møde, der i Skrivelserne angives at have fundet Sted i Marts Maaned 1940 i Rostock.

Ærbødigt

Eigil Olsen.

B.

GENERALMAJOR J. D. STEMANN

Frederiksværk, den 28. April 1948.

Til den parlamentariske Kommission af 8. Januar 1948.

Under 26. ds. har Kommissionen tilstillet mig Genpart af 2 Skrivelser, der er modtaget fra Ove Leif Guldberg, og anmodet mig om at fremsætte en Udtalelse om mit eventuelle Kendskab til det Møde, der i Skrivelserne angives at have fundet Sted i Marts Maaned 1940 i Rostock.

Saaledes foranlediget skal jeg meddele, at jeg ikke har Kendskab til, at noget saadant Møde har fundet Sted.

Stemann.

10.

JUSTITSMINISTERIET

Ministersekretæren

*Den 20. November 1948.**Den parlamentariske kommission, rigsdagen, K.*

Under d. d. har jeg tilskrevet Bjørn Elith Binnerup, straffelejren i Faarhus, således:

»Efter justitsministerens anmodning skal jeg herved meddele, at man har oversendt Deres skrivelse af 11. november 1948 til den parlamentariske kommission som formentlig rette forum for behandlingen af de oplysninger, som De er fremkommet med i Deres skrivelse.«

Hvilket herved meddeles.

Med ærbødighed

Jul. Poulsen.

Bilag.

STRAFFELEJREN I FAARHUS

pr. Faarhus

*Den 13. november 1948.**Til direktøren for fængselsvæsenet.*

I henhold til kgl. anordning af 10. maj 1947 § 31, stk. 3, fremsendes hoslagt i lukket kuvert et brev fra den her hensiddende strafafsoner nr. 4063, Bjørn Elith Binnerup, født den 6. januar 1910 i København.

Det tilføjes, at den pågældende er dømt ved

- 1) Københavns byret den 25. marts 1947 til fængsel i 4 år ÷ 318 dage,
- 2) Østre landsret den 11. december 1947 til fængsel i 5 år ÷ 1 år 6 mdr.,

og at han er hensat til afsoning den 11. december 1947, hvorefter han har prøveløsladelsesdato den 14. oktober 1949 og endelig løsladelsesdato den 14. juni 1951.

C. Gjerstrup.

Bjørn Elith Binnerup, født den 6. januar 1910 i København, tidligere kaptajn i Waffen SS, for tiden straffasoner nr. 4063 i straffelejren ved Faarhus.

Faarhus, den 11. november 1948.

*Hr. justitsminister Busch-Jensen pers., justitsministeriet,
Slotsholmsgade 8, København K.*

Hr. justitsminister, i håb om at dette kommer Dem personligt i hænde, henvender jeg mig til Dem for at gøre Dem bekendt med visse omstændigheder af udenrigs-politisk betydning — en for hele det danske folk dødsens alvorlig sag, der, hvis den ikke straks gribes rigtigt an, kan få forfærdende følger.

At jeg nu ad denne vej åbenbarer denne viden for Dem, skyldes omstændigheder, som jeg ikke selv har været herre over, og ganske særligt da jeg i disse dage må forudse, at jeg muligvis ikke bliver benådet efter at have udstået halvdelen af min straffetid (opnået den 14. september i år), idet inspektøren her, hr. Gjerstrup, i et funktionærmøde onsdag den 27. f. m., hvor jeg var fremstillet, meddelte mig, „at man ville gå direkte imod min benådning“, og fremførte grunde og fremlagde rapporter om mig, som ikke har nogen bund i sandheden.

Jeg har her hverken tid eller fornødent papir til rådighed til at fremstille sagen i sine enkeltheder, men den går i korthed ud på følgende:

Samtlige papirer (dokumenter, overenskomster og korrespondance m. v.) fra de i krigens første tid (indtil den 9. april 1940) mellem den danske og den tyske regering førte forhandlinger o. a. lign., herunder overenskomsten om Danmarks besættelse, der er afsluttet i Doberan ved Rostock i marts 1940, og som i dag opbevares i Berlin af nogle af mine tidligere krigskammerater, vil efter aftale blive overgivet til den russiske zones øverstbefalende i Berlin den 11. december i år, medmindre der forinden af den danske regering er blevet givet amnesti til samtlige politiske fanger, der ikke er overbeviste om at have begået mord eller grove mishandlinger. Tidspunktet for overgivelsen er i de sidste 2 år allerede blevet udskudt 2 gange på min foranledning. Hvorledes papirerne er kommet i mine hænder i de dage, da „det tredje rige“ sank i grus, hvorfor og hvorledes den bestående aftale er bleven truffet, og hvilket mål vi ved denne aftale ville forfølge, ville det her føre for vidt at forklare, men jeg står overfor regeringens medlemmer til rådighed med enhver oplysning, når dette kan ske som fri mand. Jeg bemærker, at kun en snæver, formående og pålidelig kreds herhjemme er indviet i denne sag, og at vedkommende, på enkelte undtagelser nær, alle har været uberørt af udrensningen.

Hr. justitsminister, jeg behøver sikker ikke at fortælle Dem, hvilke alvorlige konsekvenser, det vil kunne få for hele det danske folk, om Sovjet-regeringen fik disse papirer i hænde; er De ikke selv helt klar over dette, kan Deres højtærede kollega, hr. minister Buhl, hr. Alsing Andersen, fhv. direktør i krigsministeriet, fhv. generalmajor Ste-mann m. fl., som jeg gerne skal navngive overfor Dem, tilfulde sætte Dem ind heri, da de på nærmeste hold kender papirerne.

Jeg havde først tænkt mig at klage over inspektør Gjerstrups urimeligheder og misregimente her i lejren og at anmode Dem om at bringe denne til at vise retfærdighed,

eller dog nogen rimelighed m. h. t. min benådning, således at jeg ville være kommet ud på normal vis og dermed have været istand til at afværge katastrofen, men der er ikke tid til mange skriverier frem og tilbage; tiden er knap, og derfor ser jeg mig nødsaget til at lægge sagen i Deres hænder straks.

Hr. justitsminister, jeg er på ingen måde interesseret i at gå russernes, langt mindre de danske kommunisters, ærinde, men på den anden side mener jeg, at jeg alt er straffet nok, især under hensyn til at jeg nu i mere end 3 år har bevaret en loyalitet overfor land og folk, konge og regering, som kun meget få danske har udvist, en loyalitet, som må være så meget mere prisværdig, da den er blevet bevaret under udståelsen af en mere end nedværdigende og uretfærdig behandling af det folk og af den regering, som jeg hidtil har holdt hånden over.

Jeg må tilføje, at jeg, da jeg traf nævnte aftale, ikke kunne forudse, at jeg (og andre ligestillede med mig) ville blive holdt indespærret i over 3½ år. Jeg havde bestemt regnet med at være på fri fod længe, forinden fristens udløb (den 11. december 1948), men nu da dette håb synes at glippe, takket være Deres uretfærdige, uefterrettelige og på alt og alle over al måde hadefulde fængselsinspektør, er min tålmodighed nået bristepunktet, og dermed er også min loyalitet nået enden, jeg hverken vil eller kan bære dette ansvar overfor udrensningens ofre længere — alene. Man må kunne forstå, at jeg omsider er kommet dertil, da jeg siger til mig selv: „I 3½ år har jeg og mine lidelsesfæller, vore koner og børn, mødre og søstre lidt og lidt og atter lidt, alt for at den danske regering kunne „bevare Danmarks ansigt udadtil“, (hvilket jo desværre kun er lykkedes delvis), nu kan det være nok; og vil regeringen ikke gøre en snarlig ende på vore lidelser, så lad hele Danmark komme til at lide med os!“ (Jeg tænker her særligt på den mulighed, at Rusland vil benytte beviserne på Danmarks virkelige stilling før og under den II. verdenskrig som en kærkommen anledning til at sikre sig udsejlingsfarvandene fra Østersøen med det kommende opgør med vestmagterne for øje).

Hr. justitsminister, det må ikke ske! For alle vore uskyldige kvinders og børns skyld, hjælp mig at forhindre dette; nu må De vise, at der i Danmark findes andre patrioter end de, der findes blandt de såkaldte landssvigere i Danmarks fængsler. Jeg ræddes selv i dag for de mulige følger af dette skridt, som kun den ansvarlige regering formår at forhindre.

Hr. justitsminister, jeg har ikke indviet inspektør Gjerstrup i dette, da han ikke er den rette mand at sætte ind i statshemmeligheder, dertil er han for barnlig og uinteresset i landets og regeringens alvorlige problemer; han leger til daglig, hvor han burde være alvorlig, og er tilsyneladende kun interesseret i sin egen person; han er den danske stat en meget dyr mand i mere end een henseende, hvilket jeg skal søge at overbevise Dem om i en efterfølgende klage over samme.

For at overbevise hr. justitsministeren om, hvorvidt inspektøren her har brudt brevet, hvilket han plejer at gøre ved breve fra fanger til højere myndigheder, beder jeg Dem om at se efter, om kuerten har været dampet op, samt om underskriften er den samme som i brevet, nemlig min håndskrift.

Hr. justitsminister, endelig tillader jeg mig at bemærke, at inspektør Gjerstrup, her, har forsinket brevets afsendelse i 10 dage under flere — meget raffineret opfundne — påskud, idet jeg allerede den 1. ds. anmodede ham om tilladelse til at skrive dette brev til justitsministeren; først i aften, og efter at jeg har set mig nødt til at være direkte grov imod ham, har han givet mig anledning til at skrive brevet. Måske har det også været en medvirkende årsag, at fængselsdirektøren i dag kom på besøg i lejren, uden at jeg blev fremstillet for ham, uagtet jeg forlængst indtrængende har anmodet derom.

I håbet om, at De, hr. justitsminister, vil være overbevist om, at jeg — trods straffet som „landssviger“ — endnu er tilsinds at handle til bedste for vort, og idet jeg høfligt anmoder om en snarlig bekræftelse på modtagelsen af dette brev som en sikkerhed for, at det er havnet i de rigtige hænder, er jeg

med særdeles agtelse

B. E. Binnerup.

11.

Politiafhøring af Ove Leif Guldberg.

Kriminalassistent Hornslet. Den 21. december 1948.

Omskrevne *Ove Leif Guldberg* mødte i dag efter anmodning her i afdelingen kl. 14.30 og blev gjort bekendt med anledningen.

Det omtalte møde i Doberan ved Rostock, der fandt sted den 17. marts 1940, hørte kmp. første gang om i en engelsk fangelejr af to medfanger: dr. Grotmann og dr. Brandt.

Oplysningerne kom i gang på den måde, at kmp. boede på stue sammen med disse to, og da de hørte, at kmp. var dansker, faldt talen på Danmark, og begge to udtalte, at de engang havde haft noget at gøre med Danmarks forhold. Herunder fik kmp. så forklaret, at de begge den 17. marts 1940 havde været til stede ved det omtalte møde i Doberan.

De forklarede derefter gennem flere dage under diskussion (kmp. var i nævnte lejr i 2½ måned, og i samme tidsrum var Grotmann og Brandt hans stuekammerater), at mødet var kommet i stand på tysk initiativ, og at mødet var en fortsættelse af en række tidligere møder. På kmp.s forespørgsel om, hvorfor mødet ikke var foranlediget afholdt af den tyske generalstab, men kun af partifolk uden militæruddannelse, svarede de begge, at Hitler ikke efter sine forespørgsler til generalstaben havde kunnet formå denne til at forelægge spørgsmålet, hvorfor han aftalte med Himmler, at det hele skulle ordnes som et partianliggende.

Mødet blev derefter afholdt som anført søndag den 17. marts 1940, og kmp. tilføjer, at han senere er kommet i tanker om, at *det ikke*, som af ham tidligere anført, var daværende udenrigsminister P. Munch, der deltog i mødet, men derimod formentlig udenrigsministeriets daværende direktør Mohr.

Om sine oplysninger m. h. t. P. Munchs tilstedeværelse ved mødet, som tidligere forklaret, siger han, at han under diskussionen med Grotmann og Brandt fik oplyst, at „Leiter des auswärtigen Amtes“ havde været med. Kmpt. spurgte derefter om det var Munch, hvortil de nikkede og sagde ja, sådant noget lignende. Senere har kmp. ved forskellige samtaler og undersøgelser fået konstateret, at det ikke var P. Munch, der var med, men formentlig Mohr, hvilket kmp. underbygger med, at Mohr altid før krigen førte alle forhandlinger med Tyskland.

Mødets øvrige deltagere er udfundet ligeledes ved gensidige spørgsmål og svar, idet hverken Grotmann eller Brandt var i stand til at huske deltagernes navne.

Ved denne gensidige hjælp er følgende deltagere fra dansk side udover Mohr, direktøren for krigsministeriet, v. Stemann, den danske gesandt i Berlin, kammerherre Zahle, kommandørkaptajn Kjelsen og ritmester Lunding. Herudover, hævdede Grotmann og Brandt, havde der deltaget endnu et par danskere, men deres navne kunne kmp. ikke placere efter de oplysninger, han fik.

Fra tysk side deltog der Himmler, dr. Brandt, der var Himmlers personlige adjutant, dr. Grotmann og de to skandinaviske eksperter Riedweg og dr. Jacobsen.

Mødet omhandlede, at tyskerne gjorde danskerne opmærksomme på, at der var visse §§ i ikke-angrebspagten, der nu måtte bringes i anvendelse, og kmp. tilføjer, at der ved et tidligere møde havde været klarlagt, at tyskerne ville invadere her i januar, men på grund af isen var dette ikke blevet tilfældet, hvorfor det nu omtalte møde blev afholdt.

På mødet henholdt tyskerne sig til en aftale fra 1938 og sagde, at man følte en trusel fra nord, idet Danmark havde indvilget i at have en hær på ca. 6 divisioner, hvilket tyskerne ville godkende som en sikring af deres flanker, men da vi ikke havde disse divisioner, kunne landet forvente, at vi på et givet tidspunkt ville blive besat.

Herudover har Grotmann og Brandt ikke nærmere refereret det nævnte møde fra den 17. marts 1940, derimod fortalte kmp. dem, hvorledes besættelsen derefter udviklede sig, men Grotmann og Brandt kom ikke nærmere ind på forholdet, idet, som kmp. siger, han regnede med, at dette forhold lå klart herhjemme.

Kmp. siger, at han spurgte Grotmann og Brandt, om der forelå noget skriftligt referat fra mødet, hvilket de benægtede, men derimod sagde de, var der taget en stål-båndsoptagelse fra begyndelse til slutning, i første række for at Hitler kunne få et nøjagtigt referat af, hvad der var talt om på mødet.

Da kmp. hørte om stål-båndsoptagelsen, sagde han: „Så ligger den altså også dér“, idet han nærmere beskrev et bestemt sted lige udenfor Berlin — nu i Østzonen — og såvel Grotmann som Brandt blev meget forbavsede over, at kmp. kendte stedet, men erkendte, at stål-båndsoptagelsen beroede dér.

Kmp. har en sikker formodning om, at dette gemmested er intakt endnu, og han har allerede gjort skridt til at få dette nærmere undersøgt ved en bekendt i Berlin.

Herudover mener kmp. ikke at kunne oplyse yderligere om det omtalte møde.
Gennemlæst og godkendt

Hornslet,
kriminalassistent.

12.

A.

DEN AF FOLKETINGET UNDER 8. JANUAR
1948 NEDSATTE KOMMISSION I HENHOLD
TIL GRUNDLOVENS § 45

Den 30. december 1948.

Hr. gesandt O. C. Mohr, Rom.

Under henvisning til en, jfr. vedlagte genpart af en den 16. d. m. optaget politi-rapport med kontinuationer, under afhøring den 21. d. m. fremkommet udtalelse om, at De skulle have været tilstede ved et den 17. marts 1940 i Doberan ved Rostock afholdt møde, udbeder kommissionen sig snarest belejligt en udtalelse fra Dem.

Holm.

Egil Olsen

B.

KGL. DANSK GESANDTSKAB

Rom, den 10. januar 1949.

Til Den af folketinget under 8. januar 1948 nedsatte kommission i henhold til grundlovens § 45.

I besvarelse af kommissionens skrivelse af 30. december 1948 tillader jeg mig at meddele, at jeg *ikke* har været til stede ved det møde, der angives at være afholdt i Doberan ved Rostock 17. marts 1940. Den i politiafhøringen af 21. december 1948 fremsatte formodning desangående er et fantasifoster uden nogensomhelst tilknytning til virkeligheden.

Jeg har aldrig selv diskuteret emner, som de i bilagene til kommissionens skrivelse omhandlede, hverken med tyskere eller med nogen anden. Ejheller har jeg fra andre hørt, at de skulle have haft sådanne drøftelser, endsige været med til et møde som det angivne.

For fuldstændigheds skyld kan jeg tilføje, at jeg overhovedet aldrig nogensinde har talt med Himmler, at eksistensen af de personer, der angives at have ledsaget ham i Doberan, er mig ganske ukendt, at jeg aldrig nogensinde har været i Doberan, og at jeg i tidsrummet fra sommeren 1937 til juli 1940 ikke har været i Tyskland, bortset fra, at jeg passerede landet på gennemrejse ved folkeforbundsforsamlingens møde i Genève september 1938.

Det er vanskeligt at have nogen mening om, hvad der kan have givet anledning til de helt fantastiske rygter om, at der i det hele taget skulle være afholdt et møde som det i bilagene til kommissionens skrivelse omhandlede.

Den eneste mulighed, jeg i så henseende kan tænke mig, er en episode fra 1938 eller 1939. Jeg blev i 1938 eller 1939 (vistnok 1939) af vedkommende embedsmand i udenrigsministeriet informeret om, at det dansk-tyske regeringsudvalg havde afsluttet nogle i Tyskland stedfundne forhandlinger med en fællesrejse til et sted i nærheden af den tyske Østersøkyst. Grunden til, at man ikke blev i Berlin, men fortsatte andetsteds, var vistnok den, at de tyske forhandlere ønskede at være uforstyrrede af deres daglige arbejde i Berlin. Desuden var formålet, at den danske og den tyske delegation på rejsen i fællesskab skulle bese tysk landbrug.

Muligvis var det i Doberan ved Rostock, regeringsudvalget ved denne lejlighed slog sig ned. Hvis dette er tilfældet, kan rygterne hidrøre fra denne begivenhed, selv om den iøvrigt ikke har meget tilfælles med det møde, rygterne har refereret.

For det første var det møde, som det dansk-tyske regeringsudvalg havde, ikke 17. marts 1940, men senest i 1939. For det andet var forhandlingsemnet af økonomisk art (samhandelen mellem Danmark og Tyskland i det kommende år) og ikke af militær-politisk art. For det tredje var den danske forhandlingsleder hverken udenrigsministeren eller „lederen af udenrigsministeriet“, men formanden for det danske regeringsudvalg, daværende kontorchef i udenrigsministeriet Wassard (nu gesandt i Haag). For det fjerde var det danske gesandtskab i Berlin hverken repræsenteret ved gesandten eller marine-attachéen, men ved landbrugsattachéen A. P. Jacobsen (muligvis identisk med rygtets „skandinaviske ekspert“, dr. Jacobsen). For det femte var der naturligvis ikke repræsen-

tanter for det danske krigsministerium tilstede, men handelsministeriet og landbrugsministeriet var derimod repræsenteret i regeringsudvalget. For det sjette var den tyske forhandlingsleder ikke Himmler, men formanden for det tyske regeringsudvalg, ministerialdirektør Walter.

Synderlige lighedspunkter med rygterne er der altså ikke, og det er måske også det mest sandsynlige, at det slet ikke er de nævnte regeringsudvalgsforhandlinger, der har givet anledning til rygterne, men at disse simpelthen er grebet helt ud af luften. Jeg har dog ikke villet undlade at nævne muligheden af en sammenhæng.

Måske vil tid og sted for regeringsudvalgets ovennævnte rejse i 1938 eller 1939 fremgå af udenrigsministeriets akter. Og måske vil minister Wassard, landbrugskonsulent A. P. Jacobsen eller en af de andre deltagere — selv om der nu er forløbet ca. 10 år — være i stand til at huske og oplyse nærmere om den pågældende rejse, bl. a. om tid og sted.

Jeg tillader mig at vedlægge 2 genparter af denne skrivelse samt hermed at tilbagesende de med kommissionens skrivelse fulgte bilag.

O. C. Mohr,
kgl. gesandt.

13.

A.

DEN AF FOLKETINGET UNDER 8. JANUAR
1948 NEDSATTE KOMMISSION I HENHOLD
TIL GRUNDLOVENS § 45

Den 19. januar 1949.

Hr. gesandt M. A. Wassard, Nassaulaan 2, Haag.

Under henvisning til den i genpart vedlagte skrivelse af 10. januar d. å. fra gesandt O. C. Mohr, Rom, i hvilken skrivelse omtales nogle i Tyskland i 1938 eller 1939 stedfundne forhandlinger, hvori De skal have deltaget, udbeder kommissionen sig snarest belejligt en udtalelse fra Dem.

Foruden genparten af den ovennævnte skrivelse af 10. januar d. å. vedlægges en politirapport samt 2 andre bilag, der bedes tilbagesendt med svaret.

Holm.

Egil Olsen.

B.

KGL. DANSK GESANDTSKAB

Haag, den 25. januar 1949.

Den af folkettinget under 8. januar 1948 nedsatte kommission i henhold til grundlovens § 45.

Idet jeg hoslagt tilbagesender de med kommissionens skrivelse af 19. d. m. fulgte originale bilag, tillader jeg mig at meddele, at det møde i de dansk-tyske regeringsudvalg, til hvilke minister Mohr refererer, må være mødet i Königsberg i dagene ca. 3.—11. juli 1939. Mødet var et af de sædvanlige kvartalsmøder i regeringsudvalgene. Dets opgave var at tilrettelægge samhandelen mellem Danmark og Tyskland for juli kvartal 1939, og der drøftedes da heller ikke andre emner på møderne eller udenfor disse. Udvalget besøgte ikke Rostock eller Doberan, og ingen af de af Ove Leif Guldberg nævnte personer tog del i møderne; en fortegnelse over de danske og de tyske mødedeltagere vil udenrigsministeriet kunne meddele på grundlag af regeringsudvalgenes akter.

Jeg har ikke tidligere hørt rygter om et politisk møde i Rostock eller Doberan i marts måned 1940, men såfremt noget kan tale for, at et sådant møde har fundet sted — i så fald selvsagt med andre danske deltagere end de af O. L. Guldberg nævnte — bør undersøgelsen mulig fortsættes, idet jeg anser det for udelukket, at regeringsudvalgsmøderne, der regelmæssigt afholdtes både før og under besættelsen, og hvis karakter var kendt i vide kredse, kan have givet anledning til rygternes opståen.

Den 18. marts 1940 rejste jeg til Berlin til forhandlinger med formanden for det tyske regeringsudvalg om vareudveksling og priser; jeg forblev i Berlin til den 22. marts og var atter i Berlin til fortsættelsen af de samme forhandlinger i dagene 29. marts—3. april 1940. Under disse besøg hørte jeg hverken på det danske gesandtskab eller iblandt de tyske embedsmænd noget om det nævnte møde i Doberan eller iøvrigt noget, der kunne referere til, at et sådant møde havde fundet sted. Jeg erindrer ikke, hvem der deltog i de to nævnte rejser, men herom vil udenrigsministeriets akter antagelig også give oplysning.

M. A. Wassard.

Nationaltidende 27. november 1949.

Rygter om hemmeligt dansk-tysk Møde før 9. April undersøges

Det paastaaede Rostock-Møde vil blive behandlet i den parlamentariske Kommissions afsluttende 9. April-Beretning

RYGTERNE om et hemmeligt dansk-tysk Møde i Maris 1940 med det Formaal at forberede den forestaaende tyske Besættelse vil blive gjort til Genstand for Behandling i den parlamentariske Kommissions tredie — og efter Planen sidste — Beretning om Forholdene omkring den 9. April 1940.

Mystiken om det paastaaede »Rostock-Møde«

Det paastaaede Møde, som hævdes at være afholdt i Badstedet Doberau ved Rostock 17. Maris 1940, skal allerede være blevet omtalt af daværende Folketingsmand Hartel i 1940, men almindelig kendt er Beretningerne om det først blevet gennem Udsalser, fremsat af Hov Løjtnant Ove Leitz Guldberg, der en Tid arbejdede for den danske Hærs Efterretningstjeneste, men som efter Krigen er blevet dømt for Samarbejde med Tyskerne. Selv hævder han til Stadighed at have arbejdet for danske Interesser.

Guldberg har offentlig gjort gældende, at der paa et saadant Møde ved Rostock blev truffet Aftale om den kommende Besættelse af Danmark, og hævder at have sin Videns fra Tyskere, med hvem han efter Tysklands Sammenbrud sad i Fangelejr i Tyskland.

En saadan Aftale vilde kunne

forklare mange dunkle Hændelser Forløb omkring den 9. April. Paa den anden Side er det en saa graverende Paastand, at man paa Forhaand vægrer sig ved at tro den og i hvert Fald vil tage den med udtalt Forbehold, til Undersøgelsens Resultat foreligger.

Forskellige af de Indici, der er anført, maa forholdsvis let kunne bekræftes eller afkræftes, — saaledes hvorvidt det er rigtigt, at to Tyskere, Dr. Riedweg og Dr. Jacobsen, ved Afhøring hos det danske Polit har erklæret, at et Møde har fundet Sted, uden at de dog har villet udtale sig om, hvad der er foregaaet paa Mødet.

Den tyske Landgang i Gedser

Ligeledes maa det let kunne fastslås, om der den 9. April fandt Landgang Sted i Gedser allerede Kl. 0.30 om Natten, altsaa over tre Timer før København blev taget »paa Senken«. I sin Fald savner man en maaske Forklaring paa, at Meddelelse til København ikke var indlobet eller havde medført

Fortrækket Side 13, Sp. 4.

Dansk-tysk Møde før 9. April?

Fortælt fra Side 1

Forholdsregler. Særlig mærkeligt vil det se ud sammenholdt med Ingeniør Højgaards Oplysninger i en tidligere parlamentarisk Beretning om, at en Formand i et Entreprisefirma, der arbejdede med en Ombygning af Adgangsvejene til Gedders Færgelæjer, har berettet, at Entrepriserfirmaet den 5. April fik Ordre til at indstille sit Arbejde, udfylde alle Udgravninger og bringe Vejene i farbar Stand, hvilken Ordre var udført til den 9. April.

Jørgen Gram bemærkede under Afhøringen hertil: — Der synes her at foreligge et konkret Tilfælde, der beviser, at der er noget, der har vidst den 5. April, at Besættelsen vilde komme senere, og at man bevidst har været til at sænke Væjen for Besættelsestropperne mest muligt...

Detle Gedser-Forhold vil blive undersøgt nærmere, fremgik det af Udsalserne under Afhøringerne af Ingeniør Højgaard, og hører da ogsaa hjemme i den sidste 9. April-Beretning.

Kommissionen bekendt med Guldbergs Forklaring

Hvad Guldbergs Paastande angaar, har man undret sig over, at Guldberg ikke hidtil har været indkaldt til Møde og Forklaring for Kommissionen. Efter hvad erfarer, skyldes dette imidlertid, at man i Forvejen har modtaget en af Guldbergs forfattet Redegørelse, ligesom Guldberg har været afhørt af Politiet, hvorefter man ogsaa har Rapport. Desuden er der foretaget andre Afhøringer i Forbindelse med det paastaaede Rostock-Møde, saaledes af Minister Mølv, der har været opgivet som Deltager i Mødet, men som overfor Kommissionen skal have redegjort for, hvor han paa det omløbte Tidspunkt opholdt sig.

Guldbergs Forklaring støttes af Civilingeniør, Hov Kaptein Holger Winding Christensen, der har hævdet, at en Kaptein i den tyske Efterretningstjeneste har fortalt ham, at hemmelige Forhandlinger har fundet Sted i Tyskland i Maris 1940. Ogsaa Holger Winding Christensen er efter Krigen dømt for sin Forbindelse med Tyskerne. Hans Forklaring er Kommissionen gjort bekendt med.

Enkeltheder bør ifølge Sagens Natur, da man ikke paa Forhaand er i Stand til at bedømme Opgivendernes Paalidelighed, veje til Kommissions-Beretningen foreligger.

Guldberg hævder især, at være i Besiddelse af Oplysninger fra selve Besættelsesperioden, dels skaffet i det tyske Gesandtskab, dels i Berlin. De angaar saaledes ikke direkte 9. April-Begivenhederne, men kunde maaske forudsat de lader sig dokumentere, tjene til en Belysning af den senere Udvikling.

Havde Tyskerne forudsagt Besættelse?

9. April-Beretningen vil ogsaa indeholde Oplysninger om en Orientering, der gennem danske Officere blev foretaget i tyske Kredse et Par Aar før Krigen om Tysk-

lands Syn paa et aftruset Danmark. Det hævdes af førnævnte Winding Christensen, at Tyskernes Standpunkt var, at Danmark maatte regne med tysk Besættelse under en Stormagtskonflikt, hvis Landet ikke skabte et passende Neutralitets-værn.

En af den kommende Beretnings Opgaver vil være at skabe Klarhed over om disse Paastande holder Stik, og i givet Fald om Regningen var bekendt med et saadant tysk Standpunkt.

Udover den tredie 9. April-Beretning kommer der fra den parlamentariske Kommission en Beretning om Justitsministeriet, en Beretning om de Ministerier, der ikke har faaet en særlig Beretning hver for sig, og Supplements-Beretningen om Frikorps Danmarks Oprettelse foruden et A to Bind Udtræk af de tyske Dokumenter.

Æ.

15.

A.

DEN AF FOLKETINGET UNDER 8. JANUAR
1948 NEDSATTE KOMMISSION I HENHOLD
TIL GRUNDLOVENS § 45

30. november 1949.

Til justitsministeren.

Idet kommissionen hermed fremsender bladartikler i henholdsvis „Nationaltidende“ for den 27. og 29. d. m. og i „Information“ for den 28. d. m., tillader kommissionen sig at anmode om, at der optages politirapporter vedrørende de i nævnte artikler omhandlede spørgsmål, og at disse tilstilles kommissionen.

Der vedlægges til orientering kommissionens trykte aktstykker vedrørende bind III, hvoraf fremgår de oplysninger, kommissionen i så henseende for tiden ligger inde med.

Da nævnte bind snarest ønskes afgivet, og da kommissionen for så vidt har afsluttet sit arbejde hermed, tillader man sig at anmode om, at fornævnte politirapporter snarest tilstilles kommissionen.

Holm.

Eigil Olsen.

B.

KØBENHAVNS OPDAGELSESPOLITI

Rapport.

Kontinueret d. 8. december 1949.

Ove Leif Guldberg mødte i dag kl. 15.30 her i afdelingen, hvor han blev gjort bekendt med anledningen, og han siger straks selv, at det vel er de artikler, der forleden var omtalt i „Nationaltidende“.

Angående sit kendskab til det omhandlede møde kan kmp. kun henholde sig til sin forklaring pag. 116—118, og han siger, at han, indtil han i sept.—oktober 1945 i lejren Camp 031 ved Nienburg a. Weser traf dr. Brandt og dr. Grotmann, var uvidende om, at et sådant møde havde fundet sted.

Under deres fælles ophold i lejren, hvor han som anført var stuekammerat med disse to, faldt talen ganske selvfølgelig på Danmark, og gennem samtaler i disse to måneder fik han så refereret om dette møde, og det foregik på en sådan måde, at de nævnte to tyskere fortalte om mødet, men de erindrede intet som helst om de deltagendes navne, men de signaliserede de danske deltagere, og f. eks. fortalte de om den ene, „at han havde vundet præmie ved olympiaden“, og efter disse oplysninger sluttede kmp., at det så måtte være Lunding, og videre, at der havde deltaget en højtstående officer med et tyskklingende navn, og heraf sluttede kmp. så, at det måtte være v. Stemann, og såvel dr. Grotmann som dr. Brandt mente så også, at det kunne passe på disse to navne; men han pointerer, at tyskerne ikke under opholdet har angivet nogle af personerne ved navn, idet de som anført ikke kendte navnene, og han tilføjer, at det jo ikke var noget enkelt isoleret møde, men et led i en række af møder mellem danske og tyske, og der skulle således have været et foregående møde i januar 1940 og et i november 1939, og det var en fortsættelse af disse konferencer, der fandt sted d. 17. marts 1940 i Doberan, og at man på mødet kun aftalte nærmere, hvad man allerede tidligere havde drøftet.

Kmp. tilføjer, at han, som han allerede tidligere har sagt, ikke gik særligt op i omtalte spørgsmål om mødet; der kunne gå 14 dage, hvor man overhovedet ikke talte derom, og derefter kom det på tale igen, for som han siger, „noget skulle man jo tale om“, og hans viden er nærmest kommet frem i diskussioner, hvorunder han med tyskerne har drøftet, hvad og hvorledes en besættelse af Danmark ville have faldet ud, hvis der var blevet ydet modstand. Kmp. vil stadig tro på, at samtalen ved mødet er optaget på stål-bånd, og i alt faldt fortalte Grotmann og Brandt, at der var foretaget en sådan optagelse, og han tilføjer, at det gjorde tyskerne ved alle sådanne møder, og han har, siden han sidst blev afhørt her i afdelingen, fået sikkerhed for, at den bygning, hvor båndet opbevares, er intakt, men for tiden bebos af russerne. Det er ikke nogen offentlig bygning, men en privatejendom.

Kmp. blev spurgt, om han, som af Hartel anført på pag. 79, har papirene vedr. omhandlede forhold beroende i Sverige, hvortil han svarer, at det har han ikke, og det har han heller aldrig sagt, men han har mulig sagt, at han havde beviser beroende i udlandet, men dermed skal ikke forstås, at han har akter eller andet til bevis, men derimod kender han navne og adresser på personer, der vil kunne vidne for ham. Kmp. tilføjer,

at han har hørt, at Kronika, der var „Nationaltidende“s berlinerkorrespondent, d. 21. marts 1940 i dette blad skal have haft en artikel, hvori han hentydede til, at der havde fundet et vigtigt møde sted nogle dage forinden, og dette møde ville få stor betydning for Danmarks fremtid. Kmp. har ikke selv læst artiklen, der kun skal have været i provinsudgaven, efter sigende var den taget ud af københavnerudgaven.

Med hensyn til hele spørgsmålet om det omtalte møde siger kmp., at han egentlig ikke hæftede sig særligt ved oplysningerne, idet han mente, alt stod vel til, og at man her kendte til forholdet; havde han vidst, at det ville få særlig betydning, havde han gået nærmere ind på spørgsmålet.

Oplæst, vedtaget:

Guldborg.

Hornslet,
kriminalassistent.

Kontinueret den 13. december 1949.

Jeg har i dag i „Nationaltidende“s bygning gennemset dagbladet „Nationaltidende“ for d. 21. marts 1940, men der fandtes ikke i dette blad nogen artikel af Kronika, og der blev i bladgennemsynet meddelt, at man kun havde denne ene avis for nævnte dato, der er således ingen mulighed for at konstatere, om det er en provinsudgave eller en københavnerudgave, men man henviste til billedarkivet, idet man der mulig kunne oplyse om, hvorvidt Kronika havde haft en artikel den dag.

Jeg har derefter indfundet mig i billedarkivet på 3. sal, hvor man efter at have gennemgået kartoteket udtaler, at Kronika ifølge kartoteket ikke har haft nogen artikel i bladet den 21. marts 1940, den første artikel, han står noteret for i kartoteket, er i maj 1940.

Der har således ikke været mulighed for at komme dette spørgsmål nærmere, idet Kronika, der er bladet Berlinerkorrespondent, stadig opholder sig i Berlin.

Den i aktstykkerne pag. 98 nævnte Ernst Berg, tidl. sekretær i socialdemokratiet, er identificeret som *Ernst Vilhelm Berg, født d. 24. september 1910* i Kbh., bopæl *Strandvej nr. 4 D. st. tv.* (skal efter oplysning fra F.R. nu hedde Østerbrogade nr. 194), og han er i dag forgæves søgt på bopælen.

Den i denne rapp. pag. 128 nævnte: Arkitekt Poul C. Rasmussen, er identificeret som: *Poul Christian Rasmussen, født d. 30. marts 1885* i Kbh., bopæl: *Chr. Winthersvej nr. 2, 2. sal*, der i aften vil blive søgt truffet på bopælen.

Hornslet,
kriminalassistent.

Kontinueret 14. december 1949.

Jeg har i dag kl. 20.30 indfundet mig hos *Ernst Vilhelm Berg, Strandvej nr. 4 D, st. tv.*, der blev truffet hjemme, og i henhold til hans udtalelser — foran pag. 98 — blev han spurgt, om han har noget kendskab til, at der den 17. marts 1940 skulle være afholdt møde i Doberan, hvilket han straks benægter at have nogen konkret viden om.

Han forklarer derefter, at en auditør Carlsen, der virkede ved den ekstraordinære kommission i Niels Lindbergs sag, i den anledning var ude på Sundholm og foretage afhøringer, og herunder blev også kmp. Berg afhørt, og Berg drøftede med Carlsen tiden før besættelsen og de forhandlinger, som Berg var overbevist om havde fundet sted mellem socialdemokrater og nationalsocialistiske kredse, og under denne drøftelse spurgte Carlsen, om Berg kendte noget til, at der havde været afholdt et møde i Doberan, som tidligere beskrevet i denne rapport, og Berg svarede, at han havde hørt det rygtevis under sin internering, og hertil bemærkede Carlsen så, at han var i gang med at undersøge nøjere vedrørende dette møde.

Da Carlsen nogen tid efter påny var ude og tale med Berg, spurgte denne ham indtrængende, om han var nået videre i sine undersøgelser med hensyn til, om mødet i Doberan havde fundet sted, og Carlsen gav da udtryk for sin overbevisning, at et sådant møde havde fundet sted, men han var ikke i stand til at sige, hvilke personer der havde deltaget, og Berg erindrer tydeligt, at Carlsen til slut i samtalen sagde: „Ja, er det ikke skrækkeligt, at man skal være nødt til at leve i et så pilråddent samfund.“

Det var en selvfølge, at dette ordskifte fandt sted i fortrolighed, men hertil har Berg ikke følt sig forpligtet efter de sidste to års oplevelser med dansk retsvæsen.

Herudover har Berg intet kendskab til omtalte møde.

Hornslet,
kriminalassistent.

Kontinueret den 16. december 1949.

Med hensyn til dr. Riedweg og Jacobsen kan oplyses, at de er identiske med *Frantz Riedweg*, født d. 10. april 1907 i Luzern, og *Rudolf Alfred Friedrich Jacobsen*, født d. 1. maj 1898 i Hamburg, og de har som allierede krigsfanger været bragt til stede her i landet i juni 1947 og er afhørt af politiadvokat Bech, l. u. k., men der foreligger *absolut intet* om, at de har erklæret, at et møde har fundet sted i Doberan d. 17. marts 1940, og herunder skal have nægtet at udtale sig om, hvem der har deltaget i mødet. De ovenstående oplysninger er givet af *politiadvokat Bech*, der selv har afhørt de nævnte to i arresten i Fredensborg på daværende tidspunkt.

Hornslet,
kriminalassistent.

16.

Det danske folk ført bag lyset i 10 år!**Rostock-mødet opklaret**

Udenrigsminister, dr. Munch forhandlede den 17. marts 1940 i Rostock med en repræsentant for Himmler og blev oplyst om, at Danmark ville blive besat!

Til det danske folk!

Undertegnede, der i sin tid arbejdede for den danske generalstabs efterretnings-tjeneste, offentliggjorde i 1948 mit brev til kongen af 25. juni 1947, hvori jeg på grundlag af meddelelser givet mig af Himmlers medarbejdere, dr. Brandt og dr. Grothmann, gav oplysning om, at der den 17. marts 1940 i Rostock havde været ført dansk-tyske forhandlinger om Danmarks besættelse.

Rigtigheden af de mig meddelte oplysninger blev hårdnakket benægtet af politikerne og pressen, særligt „Politiken“, og det har ikke været muligt for mig at få lejlighed til overfor den parlamentariske kommission at give nærmere forklaring om min viden. Uden held har jeg gentagne gange henvendt mig ikke blot til kommissionen, men også til repræsentanter for de partier, der er repræsenteret i den. Ingen har ønsket at modtage udførlige oplysninger om disse dansk-tyske forhandlinger.

Formanden for den parlamentariske kommission, folketingsmand, dommer Aage G. Holm, har den 12. d. m. i et interview overfor „Nationaltidende“ udtalt, at kommissionen ikke ved sine undersøgelser har fundet noget holdepunkt for, at påstanden om Rostock-mødet er rigtig, og at undersøgelserne og de forskellige erklæringer, der foreligger, har givet til resultat „at historien savner realitet“.

Det må altså stadig være hensigten at holde det danske folk i uvidenhed om de begivenheder, der gik forud for besættelsen. Foreløbig ønsker jeg derfor at fastslå følgende:

Det er en kendsgerning — nylig til overflod yderligere bekræftet af en af deltagerne i mødet — at der i dagene fra fredag den 15. til søndag den 17. marts 1940 har været ført forhandlinger i Rostock og Doberan mellem en dansk delegation — hvoriblandt den daværende udenrigsminister dr. P. MUNCH — og en tysk delegation om Danmarks besættelse.

Såvel fra dansk som fra tysk side var man enige om, at disse forhandlinger strengt skulle hemmeligholdes. For ikke at vække opsigt var delegationernes medlemmer indlogerede flere steder i Rostock og Doberan, de fleste af tyskerne vistnok i en villa i Doberan. Der fandt af samme grund ikke nogen samlet forhandling sted mellem de to delegationer, men forhandlingerne skete gennem mellemmand.

Den danske udenrigsminister modtog ved denne lejlighed meddelelse om, at Danmark og Norge ville blive besat af Tyskland, idet man fra tysk side nu havde vished for, at et allieret angreb på Norge var umiddelbart forestående. De allierede erkender nu, at de på et meget tidligt tidspunkt af krigen planlagde et angreb på Norge. Lord Hankey, der var medlem af det engelske krigskabinet i 1941, dokumenterer således i sin nylig udsendte bog „Political Trials and Errors“, at den engelske regering havde planlagt et sådant angreb, før Hitler tænkte på det samme, og han nævner, at det af vidneudsagnene i Nürnberg fremgår, at Hitler havde fået kendskab til de allieredes planer.

Den tyske delegation ønskede, at besættelsen af Danmark skulle ske gnidningsløst. Man var klar over, at en symbolsk modstand fra Danmarks side ville være nødvendig både af hensyn til folkestemningen her i landet og for at undgå, at Danmark blev bombarderet af de allierede. Såfremt den danske regering kunne indgå herpå, ville Tyskland til gengæld afgive en forsikring om at respektere den siddende regering og om, at Danmark i det hele skulle have en gunstig stilling.

Dr. Munch svarede hertil, at han savnede bemyndigelse til at indgå en overenskomst af så vidtrækkende indhold, men at han naturligvis ville forelægge de tyske synspunkter for den danske regering.

Den 9. april 1940 opfyldtes i det hele de under Rostock-forhandlingerne stillede krav.

Den erfarne og kyndige chef for Middelgrundsfortet, kaptajn A. G. Topsøe-Jensen, blev den 8. april om eftermiddagen, trods sin protest, fjernet fra fortet, ligeledes det artillerikyndige mandskab, således at der den 9. april kun var køkken- og serveringspersonale ved kanonerne.

Tropperne i Sønderjylland blev bortset fra en ubetydelig styrke, flyttet nordpå. Flakfortet i Rødekro blev afmonteret den 8. april om eftermiddagen. På samme tid fik grænsegendarmeriet ordre til, såfremt tyskerne overskred grænsen, at trække sig tilbage uden at skyde eller iøvrigt gøre modstand.

Gedser var ubeskyttet, og vejene fra havnen, der i de foregående dage på grund af vej- og kloakarbejde havde været ufarbare for automobilkørsel, blev hurtigt gjort i stand, således at de var farbare den 8. april.

Disse kendsgerninger fremgår af den parlamentariske kommissions beretninger.

Iøvrigt har det i nogen tid været kendt, at dr. Munch den 17. marts 1940 i Rostock blev set og genkendt af en landsmand.

Efter de seneste oplysninger — herunder fra en af deltagerne i mødet — er det altså fastslået, at den danske regering fik forhåndsunderretning om den forestående besættelse, og at de tyske betingelser for dansk særstilling i det hele blev opfyldt.

Om hvorvidt der i tiden mellem Mecklenburg-forhandlingerne (som mødet kaldes af tyskerne, der har deltaget deri) og den 9. april 1940 er tilgået tyskerne en dansk akcept, henvises til en senere redegørelse. Foreløbig beder jeg regeringen offentliggøre den fra dansk side udfærdigede protokol om mødet.

Efter at Rostock-mødet er opklaret, hæves sløret for det væv af fortielser og direkte usandheder, som indeholdes i de offentlige erklæringer, i den parlamentariske kommissions beretninger og den hidtil fremkomne historiske litteratur.

Når de førte forhånds-forhandlinger om Danmarks besættelse hidtil har kunnet forties, skyldes det væsentlig det mellem politikerne og modstandsbevægelsen i maj 1945 afsluttede forlig, hvor politikerne sikrede sig mod afsløringer, samtidig med at der lovedes frihedskæmperne straffrihed for likvideringer og tortur og skånselsløs forfølgelse af de politiske fanger.

Grundlaget for dette lumpne forlig er nu bortfaldet, idet sandheden bliver kendt af alle.

Spørgsmålet om, hvem der har forrådt sit land, må afgøres efter nye synspunkter, og de ansvarlige politikere jævnsides med de dømte „landssvigere“ stilles for folkets dom. „Politiken“ kalder i sin leder den 25. januar 1947 de handlinger, som nu er fuldt bevist, for landsforræderiske handlinger. De samme mænd og de samme politiske partier, der svigtede Danmark i 1940, har ved en lov med tilbagevirkende kraft straffet danske statsborgere som landsforrædere og forbrydere for et samarbejde med tyskerne, som regeringen endda havde opfordret til.

Man skabte en myte for at redde sig selv. Titusinder af uskyldige landsmænd blev kastet i koncentrationslejre, ydmyget og pint. Tusinder af danske hjem blev plyndret og ødelagt. Titusinder af menneskeskæbner blev knust for at redde nogle politikeres fejlslagne politik og muligvis for at redde alliancen med sejrherrener.

I 1947 stillede jeg det krav, at den såkaldte udrensning måtte blive standset, fordi den hviler på et falsk grundlag.

Dette krav gentages nu. Jeg opfordrer regeringen og de politiske partier til ufor-tøvet at gennemføre fuldstændigt og almindeligt amnesti for alle politiske forseelser og fuld økonomisk oprejsning for alle, der er dømt efter de særlige udrensningslove.

Skulle det ikke være muligt her i landet at opnå oprejsning for alle de personer, der siden 1945 er domfældt for politiske forseelser, vil der i udlandet udkomme en udførlig og dokumenteret redegørelse for de dansk-tyske forhandlinger. Det hertil nødvendige materiel befinder sig allerede i udlandet, hvor også min omfattende redegørelse ligger klar til trykning.

Nærværende henvendelse er tilstillet regeringen, rigsdagens medlemmer og pressen.

København, i august 1950.

Ove Leif Guldberg.

17.

Artikel i dagbladet „Hejmdal“ torsdag den 31. august 1950.*Pastor Schmidt som vidne til „Rostock-mødet“.**Han hævder at have mødt dr. Munch i Mecklenburg i marts 1940.*

Rygterne om et møde i Rostock den 17. marts 1940, hvor danske politikere og embedsmænd med udenrigsminister *P. Munch* i spidsen skulle være blevet forhåndsorienteret om den tyske besættelse af Danmark og Norge, er nu dukket op igen i form af en pjece fra den som landssviger dømte *Ove Leif Guldberg*.

Forhandlingerne i Doberan og Rostock 15.—17. marts 1940.

Han hævder således, at forhandlinger i Rostock og Doberan førtes i dagene fredag den 15. til søndag den 17. marts 1940, at delegationerne af hensyn til hemmeligholdelse var indkvarteret flere steder, at forhandlingerne skete ved mellemmand, ikke ved direkte møder mellem de to delegationer, og at tyskerne orienterede om den forestående besættelse, som de ønskede skulle ske så gnidningsløst som muligt, selv om man nok var klar over, at der måtte gøres en symbolsk modstand. Gik Danmark med hertil, ville Tyskland til gengæld love at respektere den siddende regering og give Danmark en gunstig stilling.

Dr. Munch skulle — stadig iflg. Guldberg — hertil have svaret, at han savnede bemyndigelse til at indgå en så vidtrækkende overenskomst, men at han ville forelægge de tyske synspunkter for den danske regering.

En rigsdagsmand dukker op.

For at understøtte disse påstande, anfører Guldberg i et interview med „Nationaltidende“ i dag, at flere af de tyske deltagere i mødet har givet ham skriftlige erklæringer om, at det har fundet sted, og

at en dansk rigsdagsmand har afgivet en erklæring om at have truffet dr. Munch i Rostock på det pågældende tidspunkt og talt med ham. Rigsdagsmanden skulle også have skrevet om mødet med Munch til sit hjem, kort efter at det havde fundet sted, og også dette brev siger Guldberg, er han i besiddelse af.

„Rigsdagsmanden“ pastor Schmidt.

Guldberg fortæller ikke „Nationaltidende“, hvilken rigsdagsmand han sigter til, men „Information“ oplyser, at historien om rigsdagsmandens møde med *P. Munch* ingenlunde er ukendt i de kredse, der kender til Guldberg og hans undersøgelser.

Rigsdagsmanden skal være den tidligere tyske folketingsmand, pastor Johs. Schmidt, og beretningen går ud på, at Schmidt mødte Munch og på forespørgslen om, hvad udenrigsministeren foretog sig i Rostock, fik svaret, at Munch holdt week-end.

Pastor Schmidt bekræfter.

Vi har forelagt denne „Information“s oplysning for pastor Schmidt, der i dag overfor os bekræfter, at han engang i marts 1940 mødte dr. Munch et sted i Mecklenburg. „Jeg var meget overrasket over at møde dr. Munch dèr“, sagde pastor Schmidt.

18.

Politirapport over Ove Leif Guldberg og pastor Schmidt (Vodder).

Kontinueret den 28. november 1950.

Nævnte *Ove Leif Guldberg* mødte i dag kl. 15 efter anmodning her på stationen, hvor han blev gjort bekendt med anledningen.

Kmp. erklærede, at han har ladet nævnte pjece trykke og udsende, og årsagen til dette er den, at kmp. egentlig blev fortørnet over at læse, at kommissionen var kommet til det resultat, at der ikke lå nogen realiteter bag talen om et møde i Rostock den 17. marts 1940, hvilket kmp. absolut mener at have beviser for.

Kmp. erklærer, at han er i besiddelse af erklæringer fra en af deltagerne i mødet, men han ønsker ikke at stille den til disposition, før han har fået personens tilladelse til at bruge erklæringen offentlig, og han vil regne med, at der vil gå 8 à 10 dage, før han kan fremskaffe en sådan tilladelse. Erklæringen er ikke i kmps. egen besiddelse, men han har rådighed over den her i landet.

Videre er kmp. berettiget til at råde over et brev fra pastor Schmidt, hvori denne skriver, at han har talt med dr. Munch i Rostock den 17. marts 1940, men kmp. ønsker ikke at udlevere dette brev, før der foreligger tilladelse fra pastor Schmidt.

Kmp. tilføjer nu, at han ikke selv har set brevet fra pastor Schmidt, men han har fået refereret indholdet, og det er sket efter hans sidste afhøring af undertegnede, og med hensyn til den først omtalte erklæring, da siger kmp., at han ikke har set originalen, men derimod en afskrift af den.

Kmp. er spurgt med hensyn til de af ham tidligere omtalte Brandt og Grothmann, og han siger hertil, at såvidt han ved, er Brandt nu skudt, hvilket han har hørt ad omveje, hvorimod han intet har oplyst om Grothmann, men han interesserede heller ikke kmp. særlig stærkt, hvorimod kmp. har gjort sig anstrengelser for at få oplyst Brandts opholdssted, netop med henblik på at få fastslået, hvor han var, for at få mere konkrete oplysninger om Rostock-mødet, idet kmp. nu siger, at de oplysninger, han har fået om dette møde, egentlig er fortalt ham af Brandt, hvorimod Grothmann nærmest kun har været tilhører og dog således, at kmp. fik det indtryk, at de havde været sammen ved mødet, idet Grothmann bejaede forskellige spørgsmål vedrørende dette og blandede sig i samtalerne.

Kmp. siger, at alle Abwehrfolk kendte til mødet — når de da havde en større rang — og han vil mene, at major Klamroth ved besked, videre en dr. Bentzmann, der var oliespecialist i Bremen og ledede „Texaco“ og havde en større stilling indenfor Abwehr, mener kmp. også kender til mødet, men disse han han dog ikke talt med og har ingen sikker viden om deres eventuelle kendskab til mødet.

Kmp. blev derefter spurgt, hvorfra han har sin viden med hensyn til den tyske delegations ønsker på de påståede møde og Munchs svar, hvortil han siger, at det er noget, Brandt har fortalt ham, idet det er den eneste kilde, der kan have forklaret ham dette.

Med hensyn til artiklen i „*Nationaltidende*“, hvori der bl. a. står, at der ikke har været samlet møde mellem de to delegationer, men at forhandlingerne skete ved mellem-mænd, siger kmp., er en fejltagelse fra bladets side, idet møderne netop har været ført samlet mellem de to landes delegationer.

Med hensyn til, at det i artiklen angives, at kmp. har udtalt, at han også havde erklæringer fra andre af mødets deltagere, så må det stå for bladets egen regning; kmp. har ikke på nuværende tidspunkt adgang til andre erklæringer.

Med hensyn til artiklen i „*Information*“, hvori det bl. a. anføres, at en af de tyske deltagere i mødet, som Guldberg hævder at have beretninger fra, skal være pastor Schmidts svigersøn, siger kmp., at det er rigtig nok, men han selv har ikke talt med nogen fra „*Information*“. Pastor Schmidts svigersøn er identisk med den af kmp. omtalte dr. Jacobsen.

Med hensyn til *dr. Jacobsen*, siger kmp., at han ikke nu erindrer hans stilling, men såvidt han husker, var han mellemmand mellem de danske og tyske deltagere i mødet, idet Jacobsen var så godt inde i danske forhold, og Jacobsen har således fuldstændig klarhed over det omtalte møde.

Med hensyn til *Riedweg* siger kmp., at han har kun hørt omtale af Brandt og Grothmann som en person, der havde deltaget i omtalte møde, men nærmere kender han ikke til ham.

Dr. Jacobsen skal nu opholde sig i Vesttyskland, mulig i Frankfurt eller Hannover, men det er muligt, at han er et helt andet sted.

Gennemlæst og vedtaget:

Guldberg.

Hornslet,
kriminalassistent.

Kontinueret den 30. november 1950.

Jeg har i dag indfundet mig hos nævnte *pastor Schmidt*, der nu bor: „*Petersholm*“ *pr. Tørsbøl*, hvor kmp. blev truffet til stede. Kmp. blev derefter gjort bekendt med anledningen til min henvendelse, hvortil han forklarer, at han en dag i marts 1940 — formentlig den 17. — traf fhv. udenrigsminister Munch og hilste på ham, idet de ganske kort talte sammen. Kmp. husker ikke nu, hvad samtalen drejede sig om, men det har været noget ganske privat, og ikke noget om, i hvilken anledning Munch den dag opholdt sig i Rostock. Kmp. husker ikke, hvor i byen mødet fandt sted, men det har mulig været på et hotel, uden at kmp. dog har nogen erindring derom.

Kmp. har den samme dag i Rostock talt med dr. Jacobsen, men det var uafhængigt af mødet med dr. Munch. Kmp. erindrer heller ikke i dette tilfælde, hvor i byen mødet med Jacobsen fandt sted, men han husker, at Jacobsen fortalte, at han var i byen for at assistere ved nogle forhandlinger, men der blev intet talt om, hvad det var for forhandlinger.

Jacobsen er ikke kmps. svigersøn, men en søn af hans kones fætter.

Kmp. er spurgt, om han ikke kan finde holdepunkter for, hvilken dato han selv opholdt sig i Rostock, men det er han ikke i stand til.

Kmp. er derefter spurgt om det af Guldberg omtalte brev, idet man af denne eventuelle datering på brevet kunne fastlægge datoen, og han siger hertil, at han ikke husker at have skrevet et sådant brev, hvori han omtaler sit møde med Munch, men han siger, at det nok er muligt og mest sandsynligt, men han husker intet herom med sikkerhed, og kmp. udtaler, at hvis der findes et sådant brev, anmoder han om, at det udleveres til ham selv, så han kan få lejlighed til at gøre sig bekendt med indholdet, der jo kan være af privat natur, og han vil derefter tage stilling til dets eventuelle udlevering.

Kmp. har ingen adresse på Jacobsen i Tyskland, men mulig opholder han sig i Ndr. Hamelen, Telle, men han ved intet med sikkerhed herom. Jacobsen er landbrugsinteresseret og kmp. vil mene, at han arbejder på dette område.

Kmp. har aldrig talt med eller hørt Jacobsen tale om noget møde vedrørende de påståede forhandlinger.

Kmp. mener sig ikke i stand til at kunne give yderligere oplysninger.

Hornslet,
kriminalassistent.

19.

A.

DEN AF FOLKETINGET UNDER 25. OKTOBER
1950 NEDSATTE KOMMISSION I HENHOLD
TIL GRUNDLOVENS § 45

Den 19. december 1950.

Hr. Ove Leif Guldberg, c/o hr. grosserer Halsson, Kirkevej 15, Gentofte.

Under henvisning til en af Dem til en politirapport af 24. f. m. fremsat udtalelse, hvorefter De skal være i besiddelse af en erklæring fra en person, der skal have deltaget i det møde, der hævdes at være afholdt i Doberan ved Rostock den 17. marts 1940, hvilken erklæring af Dem oplyses at være til Deres rådighed, dog således at tilladelse fra en anden person er påkrævet for erklæringens udlevering til kommissionen, anmoder man Dem om snarest muligt at indhente en sådan tilladelse.

Samtidig anmoder man om, at det brev om samme emne, der af Dem oplyses at være skrevet af pastor Johannes Schmidt (Vodder), ligeledes tilstilles kommissionen, efter at De fra pastor Schmidt har indhentet den tilladelse hertil, som De, efter hvad der er oplyst til politirapporten, anser nødvendig.

Holger Eriksen.

Eigil Olsen.

B.

OVE LEIF GULDBERG

*Charlottenlund, den 13. januar 1951.**Til den af folketinget under 25. oktober 1950 nedsatte kommission i henhold til grundlovens § 45. Christiansborg.*

I skrivelse af 19. f. m. har den højtærede kommission anmodet mig om „snarest muligt“ at indhente fornøden tilladelse til at udlevere til kommissionen forskellige erklæringer vedrørende mødet den 17. marts 1940 i Rostock (Doberan) mellem daværende udenrigsminister Munch og rigsfører Himmler.

Som det vil være den højtærede kommission bekendt, har jeg i de forløbne år gentagne gange henvendt mig til kommissionen for at få adgang til at give udførligere oplysninger om dette møde. Disse henvendelser har, ligesom mine henvendelser til enkelte politikere fra de partier, der er repræsenteret i kommissionen, hidtil været resultatløse. Det har derfor kun kunnet overraske mig, at kommissionen nu — og endda „snarest muligt“ — af mig ønsker oplysninger om dette møde, hvis eksistens jo heller ikke fortsat lader sig bestride.

For år tilbage er der dels gennem mit brev af 25. juni 1947 til kongen, dels fra anden side tilgået kommissionen underretning om, at det nævnte møde har fundet sted; det er yderligere meddelt, hvilke vidner der kunne give nærmere oplysninger om de stedfundne forhandlinger. Til trods herfor har den højtærede kommission i ingen af de hidtil udsendte ti beretninger fundet anledning til blot med een linie at omtale disse. Derimod har bl. a. kommissionens tidligere næstformand, fhv. forsvarsminister Rasmus Hansen, og den tidligere formand, dommer Aage G. Holm, i udtalelser til pressen — henholdsvis „Socialdemokraten“ den 25. januar 1947 og „Nationaltidende“ den 12. august 1950 — karakteriseret de forebragte oplysninger som „opspind“, „vandrehistorie“ o. l. og derved stemplet bl. a. mig som en mand, der farer med usandhed.

Den højtærede kommissions hidtidige utilbøjelighed til at undersøge og at oplyse offentligheden om det såkaldte Rostockmøde har været til ubodelig skade for alle de tusinder, der i de forløbne år er blevet ramt af den såkaldte „udrensning“, hvis moralske og juridiske forudsætning formentlig skulle være den, at Danmark uvarslet og voldeligt blev overfaldet af Tyskland. Dette har nu vist sig at være urigtigt, men ved gennem en årrække at undlade at undersøge det materiale, der tilgik kommissionen om Rostockmødet, er der påført mig og mangfoldige andre et alvorligt retstab. Jeg forbeholder mig min stilling i den anledning.

Da den højtærede kommission nu efter indholdet af den til mig rettede henvendelse synes at ville gøre Rostockmødet til genstand for en undersøgelse, skal jeg udtale, at jeg gerne stiller mig til rådighed og vil være villig til at meddele alle ønskede oplysninger. Jeg vil yderligere være rede til at give kommissionen underretning om, hvor den tyske stålbandsoptagelse af Rostockmødet (mærket: „Deutsch-dänische Gespräche 17. März 1940“) befinder sig. Denne stålbandsoptagelse, hvortil af danske formentlig alene jeg har nærmere kundskab, vil sikrere end mange vidnesbyrd kunne give nøjagtig oplysning om indholdet af de i Rostock den 17. marts 1940 førte forhandlinger. Ved en på min foranledning foretagen undersøgelse senest i marts—april f. å. er det konstateret, at denne stålbandsoptagelse stadig er uskadet.

Efter det hidtil passerede, må det dog være et vilkår for en bistand fra min side til sagens oplysning, at kommissionen allerede nu, da udenrigsminister dr. Munchs nærværelse i Rostock den 17. marts 1940 trods dennes gentagne benægtelser uigendriveligt er fastslået, bl. a. ved fhv. folketingsmand, pastor Johs. Schmidts udtalelse til dagbladet „Heimdal“ den 30. august 1950, meddeler offentligheden, at dr. Munch har forhandlet med Himmler i Rostock om den gnidningsløse besættelse af Danmark, og at kommissionen yderligere offentliggør erklæringer fra de danske embedsmænd, der ledsagede udenrigsministeren til Mecklenburg.

Den holdning, man fra kommissionens side har indtaget overfor mine og andres henvendelser angående Rostockmødet, herunder at man ved halvofficielle udtalelser til pressen har stemplet mine påstande som usandhed, har medført, at jeg har været genstand for overfald i næsten alle landets blade, hvor man under overskrifter som „Løjtnantens valgløgn“, „Fra skarnspanden“, „Fra mudderpølen“ o. l. har omtalt mine henvendelser med strafbare ringeagtsytringer. Herefter må jeg først og fremmest bede om en utvetydig offentlig udtalelse fra kommissionen, der bekræfter, at dr. Munch har deltaget i Rostockmødet. Et hensyn til de udenlandske forbindelser, der kan afgive vidnesbyrd om det i Rostock passerede, nøder mig også til at opstille dette vilkår.

Under henvisning til ovenstående beder jeg den højtærede kommission meddele mig, hvorvidt den kan acceptere det nævnte vilkår for min medvirken til en opklaring af de hemmelige dansk-tyske forhandlinger den 17. marts 1940, idet jeg i bekræftende fald skal stille mig til kommissionens rådighed.

Det forudsættes, at nærværende skrivelse bliver gengivet i kommissionens beretning. Såfremt dette mod forventning ikke skulle ske, bedes det omgående meddelt mig.

Ove Leif Guldberg.

20.

A.

DEN AF FOLKETINGET UNDER 25. OKTOBER
1950 NEDSATTE KOMMISSION I HENHOLD
GRUNDLOVENS § 45

Den 13. november 1950.

*Hr. overordentlig gesandt og befuldmægtiget minister O. C. Mohr, S. K.
DM., pp.,*

Via 240 Maggio 14, Roma.

I anledning af nogle i dagspressen på grundlag af en fornylig udgiven pjece påny gentagne rygter om et møde i Doberan den 17. marts 1940 mellem danske og tyske forhandlere — jfr. herom kommissionens tidligere skrivelse af 30. december 1948 —, på hvilket møde der skulle være truffet aftale om en tysk besættelse af Danmark, tillader kommissionen sig påny at ulejlig hr. ministeren med spørgsmål desangående.

Det er overfor kommissionen oplyst, at den daværende udenrigsminister, dr. Munch, der angives at have været leder af den danske delegation ved nævnte lejlighed, ikke, grundet på sygdom, har deltaget i et møde, der afholdtes i det udenrigspolitiske nævn den 16. marts 1940, men at De i stedet gav møde som udenrigsministeriets direktør. Under henvisning til disse oplysninger tillader kommissionen sig at forespørge, om De erindrer de nævnte dage at have haft sådan forbindelse med dr. Munch, at det herigennem kan fastslås, at dr. Munch var her i landet søndag den 17. marts og således ikke kan have deltaget i det møde, der påstås at have fundet sted i Doberan, og som dr. Munch overfor kommissionen mundtlig har erklæret ikke at have deltaget i.

Heroverfor er i senere tid fremkommet en udtalelse af daværende folketingsmand, pastor Johs. Schmidt, Vodder, der overfor pressen skal have erklæret at have truffet dr. Munch i Rostock den 17. marts 1940 (jfr. vedlagte presseudtalelse til „Jydske Tidende“).

Endelig kan det oplyses, at dr. Munch må antages at have været i udenrigsministeriet den 18. marts, idet der foreligger flere kgl. forestillinger afgået fra ministeriet og dateret nævnte dag, ligesom dr. Munch har deltaget i et møde i udenrigspolitisk nævn den 19. marts.

Kommissionen ville sætte pris på at modtage hr. ministerens svar snarest belejligt.

Holger Eriksen.

Eigil Olsen.

B.

p. t. København, den 22. november 1950.

Til „Den af folketinget under 25. oktober 1950 nedsatte kommission i henhold til grundlovens § 45.“

Under henvisning til kommissionens skrivelse af 13. ds. vedrørende rygter om et møde i Doberan den 17. marts 1940 mellem danske og tyske forhandlere tillader jeg mig — med hensyn til daværende udenrigsminister, dr. Munch's tilstedeværelse i København på det pågældende tidspunkt — at meddele følgende:

Lørdag den 16. marts 1940 om formiddagen blev jeg ringet op af dr. Munch, der meddelte, at han på grund af forkølelse ikke ville komme i udenrigsministeriet om formiddagen, men at han dog håbede at kunne komme til mødet i det udenrigspolitiske nævn om eftermiddagen. Hvis han mod forventning ikke skulle føle sig rask nok til at komme til mødet, ville han bede mig repræsentere ham og forelægge den nylig afsluttede Englands-overenskomst i nævnet.

Jeg henstillede, om vi under omstændighederne ikke hellere skulle få mødet i det udenrigspolitiske nævn udsat til begyndelsen af den kommende uge. Dr. Munch svarede, at han fandt det for sent at aflyse mødet, og at han iøvrigt håbede, at det skulle blive muligt for ham at komme tilstede. Ved mødets begyndelse gjorde jeg den fungerende formand for nævnet bekendt med den stedfundne telefonsamtale, og vi ventede i nogle minutter for-gæves på dr. Munch. Derefter forelagde jeg på udenrigsministerens vegne Englands-overenskomsten.

Med hensyn til tidspunktet for min telefonsamtale med dr. Munch den pågæl-dende formiddag kan jeg oplyse, at det må have været ca. kl. 11. Jeg besluttede nemlig efter telefonsamtalen at udarbejde en redegørelse for Englands-overenskomsten til brug i nævns-mødet, men blev stadig forhindret i at tage fat på dette arbejde. Umiddelbart efter telefon-samtalen modtog jeg den indkomne formiddagspost (den plejede at komme kl. 11). Derefter havde jeg det sædvanlige embedsmandsmøde i ministeriet kl. 11.30. Da dette var færdigt kl. 12.30, havde jeg et besøg, der varede, indtil jeg kl. 13 fik min frokost ind. Ca. kl. 13.30 modtog jeg den indkomne eftermiddagspost, og da jeg havde ekspederet den, måtte jeg gå til nævnsmødet, der begyndte kl. 14. Jeg fik under disse omstændigheder praktisk talt ingen tid til at forberede mit foredrag i nævnsmødet, og jeg var meget ked af, at dr. Munch først havde givet mig besked på så sent et tidspunkt i stedet for at ringe allerede kl. 10. Imellem kl. 10 og kl. 11, ville jeg nemlig ikke have været optaget af noget specielt arbejde.

Efter nævnsmødets afslutning — antagelig ved 16-tiden — må jeg utvivlsomt igen have været i telefonforbindelse med dr. Munch. Der blev nemlig ved nævnsmødet frem-sat forslag om en eller anden form for støtte til Finland, der netop havde sluttet fred med Rusland, og jeg lovede i nævnsmødet omgående at gøre dr. Munch bekendt med disse forslag, der ville medføre nødvendigheden af et nyt møde i det udenrigspolitiske nævn snarest muligt. Nogen klar erindring om denne 2. telefonsamtale med dr. Munch lørdag den 16. marts har jeg imidlertid ikke nu efter mere end 10 års forløb. Men dr. Munch fastsatte et nyt nævnsmøde til den påfølgende tirsdag (19. marts), og der er antagelig derfor allerede bleven indkaldt til dette møde i løbet af søndagen den 17. marts. Muligvis vil den daværende sekretær i det udenrigspolitiske nævn, statsrevisor A. M. Hansen kunne oplyse, om han søndag den 17. marts efter forudgående telefonbesked fra dr. Munch har indkaldt til nævns-møde den 19. marts. Viser dette sig at være tilfældet, turde det dermed være godtgjort, at dr. Munch har opholdt sig i København den 17. marts.

Såvidt mig bekendt var det iøvrigt således, at højesteretsdommer Jesper Simonsen ofte aflagde dr. Munch besøg om søndagen. Måske ville det anbefale sig at søge oplyst, om dette muligvis også har været tilfældet søndag den 17. marts 1940.

Jeg kan tilføje, at dr. Munch, såvidt erindres, var i udenrigsministeriet mandag den 18. marts 1940 allerede kl. 10 formiddag. Efter hvad jeg erindrer fra overvejelserne om min udsendelse til Berlin i dagene før 9. april samme år, var der i 1940 ingen flyveforbindelse mellem København og Berlin om søndagen. Og færgeforbindelse mellem Gedser og Warne-münde var der kun een gang daglig hver vej, således at færgerne afgik henholdsvis fra Ged-ser og Warnemünde omtrent ved 13-tiden.

21.

A.

DEN AF FOLKETINGET UNDER 25. OKTOBER
1950 NEDSATTE KOMMISSION I HENHOLD
TIL GRUNDLOVENS § 45

Den 23. november 1950.

Til generaldirektoratet for statsbanerne.

Til brug for kommissionens undersøgelser tillader den parlamentariske kommission sig herved at anmode generaldirektoratet om meddelelse af tidspunkterne for de gennemførte danske og tyske færgeture på ruten Gedser-Warnemünde i dagene lørdag den 16., søndag den 17. og mandag den 18. marts 1940.

Kommissionen ville sætte pris på at modtage generaldirektoratets svar snarest belejligt.

Holger Eriksen.

Egil Olsen.

B.

DANSKE STATS BANER
Søfartsvæsenet
Søfartschefen.

Den 30. november 1950.

Den af folkettinget under 25. oktober 1950 nedsatte kommission i henhold til grundlovens § 45.

Christiansborg, K.

Vedr.: Sejlads.

I anledning af skrivelse af 23. d. m. vedrørende sejladsen på Gedser-Warnemünde-overfarten i dagene 16.—18. marts 1940 har lederen af overfarten oplyst følgende:

Den 16. marts var der på grund af isvanskeligheder og dårlige vejrforhold ikke nogen overfart.

Den 17. marts afgik d/f „Danmark“ fra Gedser kl. 06.00 og ankom til Warnemünde kl. 10.05, hvorefter færgen igen afgik derfra kl. 12.54 sammen med d/f „Mecklenburg“.

D/f „Danmark“ ankom til Gedser kl. 15.35, men ankomsten af d/f „Mecklenburg“ kan ikke oplyses.

Mandag morgen 18. marts kl. 05.00 afgik begge færger til Warnemünde, hvortil d/f „Danmark“ ankom kl. 09.45.

D/f „Danmark“ afgik derefter alene kl. 13.00 med ankomst til Gedser kl. 15.25. Hvilket man herved tillader sig at meddele.

P. S. V.

Henning Hansen.

22.

A.

DEN AF FOLKETINGET UNDER 25. OKTOBER
1950 NEDSATTE KOMMISSION I HENHOLD
TIL GRUNDLOVENS § 45

Den 23. november 1950.

Til Københavns lufthavn, Kastrup.

Til brug for kommissionens undersøgelser tillader den parlamentariske kommission sig herved at anmode Københavns lufthavn om meddelelse af tidspunkterne for de fra København gennemførte danske og udenlandske flyvninger mellem København og Berlin eller Hamburg og omvendt i dagene lørdag den 16., søndag den 17. og mandag den 18. marts 1940.

Kommissionen ville sætte pris på at modtage lufthavnens svar snarest belejligt.

Holger Eriksen.

/ *Eigil Olsen.*

B.**STATENS LUFTFARTSVÆSEN**

Havneadministrationen
Københavns Lufthavn.

Den 28. november 1950.

Til den af folkettinget under 25. oktober 1950 nedsatte kommission i henhold til grundlovens § 45, rigsdagen, Christiansborg, K.

I henhold til kommissionens ønske af 23. november 1950 fremsendes nedenstående opstilling, der er en udskrift af den eksisterende havnerulle.

Ankomne luftfartøjer:

16. marts 1940:	kl. 11.42	fra	Berlin	(Lufthansa).
— — — :	- 11.50	-	Berlin	(—).
— — — :	- 16.15	-	Hamburg	(—).
— — — :	- 16.40	-	Berlin	(A.B.A.).
— — — :	- 16.52	-	Berlin	(—).
17. — — :	- 17.34	-	Berlin	(—).
18. — — :	- 11.26	-	Berlin	(Lufthansa).
— — — :	- 16.10	-	Berlin	(A.B.A.).

Afgående luftfartøjer:

16. marts 1940:	kl. 09.45	til	Hamburg	(Lufthansa).
— — — :	- 09.48	-	Berlin	(A.B.A.).
— — — :	- 13.05	-	Berlin	(Lufthansa).
— — — :	- 13.13	-	Berlin	(—).
17. marts 1940:	Ingen.			
18. marts 1940:	kl. 09.23	til	Berlin	(A.B.A.).
— — — :	- 09.55	-	Berlin	(—).
— — — :	- 12.50	-	Berlin	(Lufthansa).

P. H. V.

C. Weibøl.

G. Vilhelm.

23.

Kommandør F. H. Kjølsen.

København, den 30. november 1950.

Hermed 2 bilag.

Til den af folketinget under 25. oktober 1950 nedsatte kommission i henhold til grundlovens § 45.

Under henvisning til kommissionens skrivelse af 23. november d. å. skal jeg herved tillade mig at fremsende udskrift af min dagbog for 1940 omfattende tidsrummet fra 15. marts 1940 til 20. marts s. å. samt endvidere en udskrift af min hustru fru Eline Kjølens dagbog for samme tidsrum.

Som det vil fremgå heraf, ser man, at jeg har været i Berlin — hvor jeg havde min bopæl og var tjenstgørende som marineattaché ved vort derværende gesandtskab — under det påståede møde i Rostock, som skal have fundet sted fra den 15. marts til den 17. marts 1940, og som følge heraf ikke kan have deltaget i noget møde i Bad Doberan ved Rostock, på hvilket møde der skulle være truffet aftale om en tysk besættelse af Danmark; således som jeg allerede tidligere har anført i min svarskrivelse til kommissionen af 31. marts 1948.

Søndag den 17. marts — hvilken dag også nævnes som dato for det påståede møde — fremgår det af dagbogsudskriften, at jeg havde gæster i vor bolig i Berlin, nemlig nuværende minister i Helsingfors, Vincens Steensen-Leth, og ambassaderåd Schön fra vor ambassade i Oslo, som begge på dette tidspunkt gjorde tjeneste ved vort gesandtskab i Berlin henholdsvis som legationsråd og legationssekretær.

Til slut tillader jeg mig at tilføje, at jeg har tilsendt søværnskommandoen en kopi af denne skrivelse med forespørgsel, om man påtænker at tage stilling til min forespørgsel i min skrivelse af 31. marts 1948 til marineministeriet, hvori jeg anmoder om, at der rejses sag imod de personer, der har udspreidt og stadig fortsætter med offentligt at fremsætte disse ærerørige og falske beskyldninger mod en tjenestemand i funktion, samt skaffe oplyst, hvem der eventuelt står bag eller finansierer pjecens udsendelse.

F. Kjølsen.

Bilag nr. 1.

**Udskrift af daværende kommandørkaptajn Kjølens dagbog ført i Berlin i tidsrummet
fra fredag den 15. marts 1940 til onsdag den 20. marts 1940.**

„Fredag den 15. marts 1940. Sted: Berlin.

Sne. Om formiddagen spadserede gennem Tiergarten, hvor jeg mødte den svenske militærattaché, der var meget nedbøjet over fredslutningen, som han fortalte mig om. På gesandtskabet, arbejdede med skrivelser vedrørende søminekabler, billetter og bil det meste af dagen samt førte min ind- og udgæede journal til dato. Om eftermiddagen var vi til cocktail-party hos Enells (svensk luftattaché), hvor vi ikke traf nogen af særlig betydning. Læste om aftenen om Finland.

Lørdag den 16. marts. Sted: Berlin.

Pr. bus til Alsenstrasse og hentede Bezugschein på benzin m. m., så til konference hos Z. (minister Zahle) om instruktion vedrørende konferencen om søkrigen, jeg skulle informere svenskerne, hvad jeg gjorde med Häglöff (svensk legationssekretær) kl. 1300, derefter til lunch hos svensk minister (A. Richert), som var interessant, med Forshell (svensk marineattaché), protokolchefen, overborgmesteren, dr. Meissner m. fl. Spadserede hjem. Brev fra drengene. Kl. 6 $\frac{3}{4}$ hentede Forshell os og kørte ud til Grunewald til afskedsté hos den amerikanske marineattaché's assistent, lieutenant-commander Durgin, hvor der var en masse interessante mennesker at tale med. Sen hjem om aftenen.

Søndag den 17. marts 1940. Sted: Berlin.

Formiddag hjemme, gik senere en tur med Rikke (vor datter) i solen i Tiergarten, da vi opdagede, at vi skulle have gæster kl. 12 $\frac{1}{2}$ i stedet for 13 $\frac{1}{2}$, hvorfor vi skyndte os hjem til vor første lunch i Landgrafenstrasse, der var Steensen-Leth med familie og Schøn, som blev hele eftermiddagen. Rikke legede med de små piger, og vi talte politik og skrev udkast til note om skibe til brug for Zahle ved konferencen i morgen. Han (Zahle) ringede og fortalte, at Hitler skulle være rejst til møde med Mussolini. Gæsterne blev til 6, hvorpå vi løb en lille tur om aftenen. Der er melding om en tysk luftsejr over Royal Navy — uhyggelige tider.

Mandag den 18. marts 1940. Sted: Berlin.

Atter frost, kulde og sne. Vi fulgte om morgenen til O.K.H. for at gøre visit hos oberst Mellerthin, som bad mig også fungere som militærattaché, hvilket jeg spørger om hjemme. M. (min hustru) til U.S.A. for at bede Schrader (amerikansk marineattaché) tage brev med til København. På gesandtskabet var der ingen post og jeg blev bedt til pressefrokost hos Zahle, sindene meget spændt på mødet mellem Hitler og Musso, triple-alliance??? Besøg hos Forshell om eftermiddagen. Hjemme var fru Zahle til te. Arbejdede til sent om aftenen.

Tirsdag den 19. marts 1940. Sted: Berlin.

Tog ind til den belgiske ambassade og havde interessant samtale med luftattachéen oberst Goethals blandt andet om muligheder for den tyske offensiv og Brenner-mødet. Forsøgte så forgæves at gøre forskellige indkøb og arbejdede hele eftermiddagen på gesandtskabet med indberetninger, telefoner og møder. Kl. 5 hentede Steensen-Leth's

chauffør mig til øvelseskørsel på Unter den Linden og Ost-West—Aksen samt hjem til Landgrafenstrasse. M. havde også fået sin første undervisning i dag. Skrev langt brev til Pontoppidan om aftenen.

Onsdag den 20. marts 1940. Sted: Berlin.

Strålende sol og i dag skal drengene komme på påskeferie, M. og Rikke fulgte mig og vi købte fremmedbog m. m. Arbejdede med protokoller og telefoner, forskellige besøg på gesandtskabet samt talte med Z. indtil jeg kl. 1¼ tog ud til Tempelhof, hvor M. var, hvor vi tog imod vore 2 store drenge, der kom med flyvemaskinen hjemmefra kl. 3½. Glæde i Landgrafenstrasse, hvor vi mødte Rikke. Fortælling og liv i hele huset til efter middag. M. var meget glad over for en gangs skyld at have hele familien samlet. I går havde englænderne bombarderet Esbjerg ved en fejltagelse efter et angreb på Sild. Slås stort op her.“

F. Kjelsen.

Bilag 2.

**Udskrift af fru Eline Kjølens dagbog ført i Berlin fra fredag den 15. marts 1940
til onsdag den 20. marts 1940.**

Fredag den 15. marts 1940. Berlin.

Sne, sol, frost. Rikke bedre. Ærinder, ny hat. Jeg glæder mig ubeskriveligt til at få drengene herved. Til et langt cocktail-party hos oberst Enells og vi kom lidt trætte hjem.

Lørdag den 16. marts 1940. Berlin.

Sne og pjask. Spændt på om jeg kunne få en bil til frokost hos den svenske minister. Det lykkedes, og Frits og jeg morede os ved at træffe en del mennesker der. Minister Lamers, Berlins borgmester, chef de protocol, baron von Dönning og mange andre, von Post til bords. Forshells var der også. Til et fornøjeligt afskedscocktail-party hos den unge amerikaner i Grunewald og kom først derfra henimod 9. En morsom, interessant og indholdsrig dag. Brev hjemmefra. Rikke oppe.

Søndag den 17. marts 1940. Berlin.

Havde for første gang gæster: Steensen-Leth med datter og Schön, og hvad mad og opvartning angik, var det udmærket. Westphal er dygtig. Gæster blev til kl. 6. Vi var trætte.

Mandag den 18. marts 1940. Berlin.

Bidende koldt. Var i den amerikanske ambassade og afleverede brev, som Captain Schrader i dag tager med til København. Gjorde ærinder, blandt andet for at fremskaffe et større bord. Kammerherreinde Zahle på langt visit. Vi glæder os til onsdag, og jeg til i morgen at begynde og køre bil.

Tirsdag den 19. marts 1940. Berlin.

Havde om formiddagen en morsom førstetime i bilkørelse, om eftermiddagen time med frøken Levin, som hjalp mig med et brev til fru von Grunelius om dette berømte bord.

Onsdag den 20. marts 1940. Berlin.

Anden køretime, det er meget morsomt. Fandt endelig en frisør, en flink lille italiener på hotel „Eden“. Om eftermiddagen tog jeg ud til Tempelhof, mødte Frits her og endelig kom den store gule maskine og så mine 2 drenge komme ud af maskinen og med den største sindsro begive sig til paskontrollen. Stor gensynsglæde. Mama har ligget syg af influenza, men de selv har klaret den, og hele huset genlyder af deres liv og spetakel.

Eline Kjølens.

24.

A.

DEN AF FOLKETINGET UNDER 25. OKTOBER
1950 NEDSATTE KOMMISSION I HENHOLD
TIL GRUNDLOVENS § 45

Den 28. december 1950.

*Hr. oberstløjtnant H. M. Lunding,
Kastellet.*

Fhv. løjtnant Ove Leif Guldberg fremsendte i sin tid i en skrivelse af 25. juni 1947 til den daværende justitsminister en række oplysninger, hvorefter der i Doberan ved Rostock den 17. marts 1940 skulle have været afholdt et møde mellem danske og tyske forhandlere, der her traf nærmere aftale om en forestående tysk besættelse af Danmark. Forhandlingen skulle fra dansk side være ført af den daværende udenrigsminister, dr. P. Munch og blandt de danske forhandlere skulle også oberstløjtnanten have været til stede.

Således foranlediget har kommissionen ladet optage forskellige politirapporter over Guldberg m. fl., der herom forklarer, at han havde fået disse oplysninger af tyskerne dr. Brandt og dr. Grotmann, der under deres fælles ophold i lejren Camp 031 ved Nienburg a. d. Weser i samtaler havde refereret det omhandlede møde. De to tyskere erindrede imidlertid — efter hvad Guldberg senere forklarer til en politirapport af 6. december 1949 — „intet som helst om de deltagendes navne, men signaliserede de danske deltagere og f. eks. fortalte de om den ene, at han havde vundet præmie ved olympiaden, og efter disse oplysninger sluttede Guldberg, at det så måtte være Lunding“, og lignende slutninger droges om andre, der skulle have deltaget fra dansk side.

Da Guldberg senere, så sent som i august d. å. i en pjece (jfr. vedlagte) „Rostock-mødet opklaret“, fastholder sine postulater, tillader kommissionen sig at anmode Dem om hertil snarest belejligt og i fortsættelse af tidligere samtale mellem Dem og kommissionens daværende formand og næstformand, hvorunder De har dementeret Deres tilstedeværelse ved et sådant møde og iøvrigt erklærede intet som helst kendskab at have til, at et sådant møde skulle være afholdt, hertil om muligt at fremsende nærmere dokumentation for, at De ikke på nævnte tidspunkt *kan* have deltaget i et sådant møde.

Holger Eriksen.

Eigil Olsen.

B.

OBERSTLØJTNANT H. M. LUNDING

København, den 10. januar 1951.

*Til den af folketinget under 25. oktober 1950 nedsatte kommission i henhold
til grundlovens § 45.*

I anledning af kommissionens skrivelse af 28. december 1950 og i fortsættelse af en tidligere ført samtale med kommissionens daværende formand vedrørende visse beskyldninger for landsforræderiske handlinger før Danmarks besættelse den 9. april 1940 fremført af fhv. løjtnant Ove Leif Guldberg skal jeg tillade mig at dementere min tilstedeværelse ved et påstået møde i Doberan ved Rostock den 17. marts 1940. Jeg skal ligeledes tillade mig at gentage min erklæring om, at jeg intet som helst kendskab har til, at et sådant møde skulle være afholdt på noget tidspunkt eller noget sted.

På daværende tidspunkt var jeg tjenstgørende i generalstabens efterretningssektion som næstkommanderende. Jeg opholdt mig i vinteren 1939—40 på grænseobservation ved Danmarks sydgrænse skiftevis med daværende kaptajn Gyth, ligeledes tjenstgørende i generalstabens efterretningssektion.

Sektionens hele arkiv, inclusive dagbøger, blev brændt den 9. april om morgenen. Mine personlige huskebøger m. v. blev af mig tilintetgjort på Søgaard kaserne i Sønderjylland samme morgen.

Den daværende sektionschef, nuværende generalmajor Nordentoft, der ledede tjenesteturnus for de i sektionen på daværende tidspunkt tjenstgørende tre officerer, er vidende om, at jeg afløste daværende kaptajn Gyth ved grænsen den 2. april 1940, og at jeg i dagene omkring den 17. marts s. å. var til tjeneste i sektionen og ikke kan have forladt København — jfr. vedlagte uddrag af generalstabens rapportbog 1940.

Såvel sektionschef som næstkommanderende aflagde tillige daglig referat for den daværende chef for generalstabens, nuværende generaløjtnant Gørtz.

Erklæring fra generalmajor Nordentoft tillader jeg mig at fremsende hoslagt.

Sluttelig skal jeg tillade mig at tilføje, at jeg har fremsendt afskrift af nærværende skrivelse til forsvarsstaben med anmodning om, at forsvarministeriet gøres bekendt med den. Samtidig har jeg henstillet, at der tages passende skridt til, at der fra det offentlige side drages omsorg for, at den eller de personer, der har udspremt og, efter hvad jeg forstår, stadig offentlig fremsætter ærerørige og falske beskyldninger mod en tjenestemand i funktion, drages til ansvar.

H. Lunding.

Bilag 1.

Uddrag af generalstabens rapportbog 1940.

17. februar:
 Ritmester H. M. Lunding er 15. februar udrejst paa Tjenesterejse i Efterretningsøjemed (K.M.s Skr. Fortr. M. 338 af 22/4—12).

 15. marts:
 Ritmester H. M. Lunding hjemkommet 14. Marts fra Efterretningsrejse. Udrejst 15. februar 1940.

 18. April: Ritmester H. M. Lunding har fra 2. April Kl. 5,00 til 13. April Kl. 19,00 foretaget Tjenesterejse i Efterretningsøjemed (K.M.s Skr. Fort. M. 338 af 22/4—12).

F. u. r.

O. S. Pedersen,
 Overofficiant.

Bilag 2.

På given foranledning skal jeg erklære, at jeg i en længere årrække før og under Danmarks besættelse var chef for generalstabens efterretningssektion.

Daværende ritmester H. M. Lunding var min næstkommanderende.

Jeg kan erklære, at ritmesteren den 17. marts 1940 og i dagene før og efter denne datum var til tjeneste i sektionen i København og ikke i nævnte periode kan have været borte derfra i et sådant tidsrum, at han kan have deltaget i et møde, som fra anden side påstås skulle være afholdt i Nordtyskland, uden mit vidende.

København, den 10. januar 1951.

E. M. Nordentoft,
 generalmajor.

25.

A.

DEN AF FOLKETINGET UNDER 25. OKTOBER
1950 NEDSATTE KOMMISSION I HENHOLD
TIL GRUNDLOVENS § 45

Den 25. januar 1951.

Hr. generalmajor J. D. Stemann, Hærens krudtværk, Frederiksværk.

I fortsættelse af skrivelse herfra af 26. april 1948 vedrørende et i marts måned 1940 påstået møde i Doberan af danske og tyske forhandlere, på hvilket møde De angives at have været med på dansk side, tillader kommissionen sig på dertil given anledning at anmode Dem om i fortsættelse af Deres svarskrivelse af 28. april 1948 hertil om muligt at fremsende nærmere dokumentation for, at De ikke på nævnte tidspunkt kan have deltaget i et sådant møde.

Holger Eriksen.

Egil Olsen.

B.

GENERALMAJOR J. D. STEMANN

Frederiksværk, den 3. februar 1951.

Til den parlamentariske Kommission af 25. oktober 1950.

I anledning af kommissionens skrivelse af 25. januar 1951 kan jeg meddele,
at det gennem forsvarsministeriet kan dokumenteres, at jeg var tilstede i krigsministeriet såvel lørdag den 16. som mandag den 18. marts 1940, og

at to dengang i krigsministeriet som fuldmægtige tjenstgørende officerer oplyser, at jeg også var tilstede i krigsministeriet den 17. marts 1940 (Palmesøndag).

Stemann.

26.

A.

DEN AF FOLKETINGET UNDER 25. OKTOBER
1950 NEDSATTE KOMMISSION I HENHOLD
TIL GRUNDLOVENS § 45

Den 22. januar 1951.

*Hr. overordentlig gesandt og befuldmægtigede minister V. Steensen-Leth,
K., DM., p. p., Boulevarden 3, Helsingfors.*

Under henvisning til gentagne i pressen og i pjecer, sidst en pjece: A. Olesen: Fra utrykte kilder (Aabenraa 1951), fremkomne påstande om, at et møde skulle være afholdt i Doberan ved Rostock den 17. marts 1940, på hvilket møde en forhåndsftale skulle være truffet mellem danske og tyske forhandlere om en besættelse af Danmark, uden at der herfra skulle ydes modstand, tillader kommissionen sig at anmode Dem som ansat i det daværende danske gesandtskab i Berlin på det angivne tidspunkt om en udtalelse, der eventuelt kan modbevise den påstand, der har været fremme, hvorefter daværende minister Herluf Zahle sammen med flere andre danske, herunder den daværende udenrigsminister dr. Munch, der skal have været lederen fra dansk side, skulle have deltaget i mødet.

Holger Eriksen.

Eigil Olsen.

B.

KGL. DANSK GESANDTSKAB

Helsingfors, den 25. januar 1951.

*Til den af folketinget under 25. oktober 1950 nedsatte kommission i henhold
til grundlovens § 45.*

I besvarelse af den ærede kommissions skrivelse af 22. d. m. tillader jeg mig herved at meddele, at jeg for mit vedkommende mener at kunne bekræfte, at kammerherre Herluf Zahle ikke i marts 1940 har deltaget i noget møde mellem danske og tyske forhandlere hverken i Doberan eller andetsteds, hvor spørgsmålet om Danmarks besættelse uden modstand har været drøftet. Jeg er også i stand til at bekræfte, at der ikke tilgik gesandtskabet i Berlin nogen underretning om, at dr. P. Munch eller andre officielle danske repræsentanter skulle have deltaget i et sådant møde, og at jeg intet har hørt, som kunne tyde på, at dette skulle have været tilfældet.

Med højagtelse

Steensen-Leth.

27.

A.

DEN AF FOLKETINGET UNDER 25. OKTOBER
1950 NEDSATTE KOMMISSION I HENHOLD
TIL GRUNDLOVENS § 45

Den 27. januar 1951.

*Kabinetssekretariatet, Christian VIII's palæ,
Amalienborg, K.*

I anledning af vedholdne påstande om, at daværende udenrigsminister P. Munch den 17. marts 1940 skal have deltaget i et møde i Rostock, på hvilket danske og tyske forhandlere hævdes at have aftalt en tysk besættelse af Danmark, uden at der herfra blev gjort modstand, tillader kommissionen sig som et led i sine undersøgelser vedrørende disse forhold at forespørge, om der af kongen dengang er meddelt den daværende udenrigsminister tilladelse til udrejse af landet.

Holger Eriksen.

Eigil Olsen.

B.**H. M. KONGENS KABINETSSEKRETARIAT**

Amalienborg, den 1. februar 1951.

*Til den af folketinget under 25. oktober 1950 nedsatte kommission i henhold
til grundlovens § 45.*

I anledning af kommissionens forespørgsel i skrivelse af 27. f. m. angående kommissionens undersøgelser vedrørende de fremkomne påstande om, at daværende udenrigsminister Munch den 17. marts 1940 skal have deltaget i et møde i Rostock, skal kabinetssekretariatet herved efter en gennemgang af kabinetssekretariatets journaler og arkiv meddele, at der ikke ses at være meddelt den daværende udenrigsminister tilladelse til udrejse af landet i marts måned 1940.

G. Bardenfleth.

28.

Brev fra pastor Schmidt til udgiveren, A. Olesen (Aabenraa),
af pjecen: Fra utrykte kilder.*)

Petersholm 15. 11. 1950

Kære Olesen

Aabenraa

De har bemærkt Dem til mig ang. Dobers-
Rostock med det. Det er rigtigt, at jeg var et tilfælde blev
vidne til at Dr. March og Dr. Jacobsen samme Dag,
17. Marts 1940 var tilstede i Rostock.

Jeg var dengang i Rostock i et fuldkommen usædvanligt
stille og var ikke saa lidt overrasket over at finde
Dr. March i Rostock. Vi havde en kort samtale. Dr. March
mente at skulle forklare sin tilstedeværelse som et
fremmedt besøg. Min bemærkelse forsvandt, da jeg
hurtigt opdagede Dr. Jacobsen og erfarede, at han var
tilstede for at undersøge en anden ved. Forholdene
mellem March og Winter. Da jeg snart mærkede
at mit tilfældige ophold i Rostock var begge i Rostock
var de genkendelige prøvede jeg ikke på at gøre mere
bekendelse, men reiste videre.

Det var for mig dog klart, at det ikke var en almindelig
ordre tale om, og der var mest om Krigen og dets
og at det muligvis kunde betyde, at Danmark blev
inddraget i Krigen, men det Positive jeg har at sige
om Dobers. Rostock med det indskriver sig til, at de
to Herre March og Jacobsen var i Rostock samme
Dag.

Kærlig Hilsen

L. Schmidt

*) Optrykt efter nævnte pjeces.

29.

Artikel i „Der Schleswiger“ for den 9. februar 1951.

Påstanden om Doberan-mødet en Boomerang, der rammer nazisterne selv?

Interessante enkeltheder, der ryster de tyske påstande. Et neonazistisk makværk.

Vore læsere er sikkert gennem omtale i dagspressen blevet orienteret om udgivelsen af den famøse politiske pjece „Fra utrykte kilder“, som skal være blevet fabrikeret af den herostratisk berømte redaktør af 6. maj organet „Revision“ i Aabenraa, men som i virkeligheden er blevet skrevet af kræfter, der står de tyske krigsforbrydere nær.

„Fra utrykte kilder“ skal, som bekendt bevise, at dr. Munch skulle have forhandlet med Himmler i Rostock i marts 1940, altså nogle uger forud for Hitlers overfald på Danmark.

At den lige nævnte politiske pjece er blevet fabrikeret på tysk initiativ, og at der står betydende tyske kræfter bag udsendelsen, fremgår bl. a. deraf, at så godt som alle borgerlige pressebureauer i Vesttyskland har sørget for en udførlig omtale af brochurens indhold i den samlede borgerlige presse i Vesttyskland, og at også de store borgerlige partier agter at tage stilling til dens indhold. I nogle dage overskyggede omtalen af begivenhederne omkring besættelsen den 9. april 1940 endog det gængse udenrigspolitiske samtalestof: Korea, Sovjet og den tyske remilitarisering.

Medens den største del af den vesttyske borgerlige presse — socialdemokratisk presse har hidtil tiet „sagen“ ihjel — uden videre akcepterer enkelthederne i det tyskdanske neonazistiske makværk, har de danske aviser, såvidt de har gjort pjecens indhold til genstand for en nærmere omtale, naturligvis sat et stort spørgsmålstegn efter de uhyrlige beskyldninger, der rettes mod dr. Munch.

Efter udgivelsen af de „utrykte kilder“ rejser sig allerede i dag spørgsmålet om pjecen ikke vil kunne blive en boomerang, der i stedet for at ramme det officielle Danmark let vil kunne komme til at ramme de kredse, som har bearbejdet og udgivet pjecen.

Det er nemlig slet ikke umuligt, at netop denne pjece vil kunne give anledning til at afsløre ikke et tysk-dansk officielt, men derimod et tysk-dansk nazistisk samspil, et samspil, som under omstændigheder kan skabe et basis for en slags ny „Nürnberg-proces“.

I tyske antinazistiske kredse sydfor grænsen forlyder nemlig, at det famøse møde i Doberan ved Rostock var et aftalt spil ikke mellem Himmler og danske regeringsrepræsentanter, men derimod mellem Himmler og repræsentanter for nazismen i Skandinavien. Dr. Munch er død, og derfor mener man øjensynligt at kunne benytte sig af hans navn, da døde jo som bekendt hverken sladrer eller forsvare sig. Forholder det sig således, vil pastor Schmidts samt danske og svenske (!) nazisters tilstedeværelse i Doberan og Rostock kunne ses under en ganske anden synsvinkel.

I velunderrettede tyske kredse sydfor grænsen, som i den senere tid har beskæftiget sig med det politiske forspil til krigen, vil man vide, at det var Himmlers „Skandinavien-spioner“ og „Skandinavien-konspiratorer“, der i marts 1940 var mødt op i Rostock og Doberan for at drøfte de skridt, der skulle foretages efter en tysk besættelse af Danmark og formentlig også Sverige.

Tyske socialdemokratiske kredse ligger i dag inde med beviser for, at Himmlers berygtede „Reichssicherheitshauptamt“, der den gang lededes af Heidrich, allerede hen-

imod slutningen af 1939 var vidende om en forestående besættelse af Danmark og Norge, og at Himmler og Heidrich derfor netop i de første måneder af 1940 havde travlt med at få de fornødne arrangementer truffet med den udenlandske nazisme. Der består stor sandsynlighed for, at møderne i Rostock-Doberan var led i disse arrangementer.

Besyderlige vidner.

De mænd, der i pjecen anføres som hovedvidnerne for den uhyrlige påstand om, at der skal have fundet drøftelser sted mellem Himmler og Dr. Munch, er nemlig ingenlunde uhildede. De var af flere skandinaviske staters hemmelige politiske politiorgeraner allerede på daværende tidspunkt mistænkt for spionage og konspiratorisk virksomhed i udlandet.

Man vidste allerede på daværende tidspunkt, at de alle var knyttet til Abteilung IV indenfor „Reichssicherheitshauptamt“. Allerede inden krigen udbrød, var det denne afdelings opgave at „organisere en politisk aktivitet i det storgermanske rum“. Til dette såkaldte storgermanske rum hørte Danmark, Norge, Sverige, Holland, de flamsktalende dele af Belgien, Luxembourg og den tysktalende del af Schweiz.

Under krigen oprettedes så indenfor rammerne af Afdeling IV den såkaldte „Nordische Leitstelle“. Dette nye organ skulle bl. a. forberede de nordiske landes indlemmelse i det kommende storgermanske rige, uddanne skandinaviske nazister til administrative hverv og hveve frivillige særlige storgermanske SS-formationer. Skandinaviske nazister skulle af „Nordische Leitstelle“ endvidere skoles i „germansk opdragelse og politisk propaganda“.

Germanische Leitstelle ledes af dr. Riedweg, om hvilken man har påstået, at han var een af Rostockmødets mest aktive deltagere.

Dr. Riedweg har, så vidt vides, nægtet at udtale sig nærmere om dette møde. Han er lige blevet afnazificeret og håber i sin egenskab af svigersøn til generalfeltmarskal von Blomberg atter at kunne komme til at spille en rolle i det nye Tyskland.

Efter Tysklands kapitulation fandt de allierede myndigheder i Germanische Leitstelles arkiver et som „Geheime Reichssache“ stemplet, af dr. Riedweg udarbejdet aktstykke, indeholdende planer om Danmarks og Norges indlemmelse i det stortyske rige!

Reichssicherheitshauptamt var i 1940 slet ikke kompetent til at forhandle med udenlandske magters officielle repræsentanter om noget så vigtigt som en besættelse af Danmark. Hauptsicherheitsamts fjerde afdelings virksomhed var i det væsentlige af konspiratorisk karakter og det er i denne forbindelse meget bemærkelsesværdigt, at man netop sætter dette organs Danmarks konspiratorer i forbindelse med Rostockmødet.

Blandt kronvidnerne for, at dr. Munch skal have forhandlet med Himmler opføres bl. a. de to SS-førere friherre von Loew — en søn af Haderslev amts sidste tyske landsråd friherre von Loew und zu Steinach — samt dr. Rudolf Jakobsen, der ejendommeligt nok er en pårørende til pastor Schmidt.

Begge disse herrer var knyttet til Reichssicherheitshauptamt. Det var navnlig von Loew, som allerede før besættelsen havde søgt at lave nazistisk infiltration i Danmark. Så tidligt som i midten af trediverne havde han deltaget på de danske nazisters konferencer, og på grund af sit nære kendskab til dansk nazisme og dansk politik havde han været med til at udforme tankerne med hensyn til Danmarks genindlemmelse i det stortyske rige.

Von Loew søgte gennem nogle af sine nærmeste medarbejdere, bl. a. Peter Wierpert, Arthur Grønheim, Max Pferdekaemper o. a. at få indpas i toneangivende erhvervspolitiske kredse for der at vække forståelse for Hitlers skandinaviske annekstionsplaner. Således var det Peter Wierperts opgave at underminere de danske landboorganisationer og at introducere Heidrich — der senere blev kendt som Tjekkoslovakiets blodhund — i visse danske godsejerkredse. Heidrich var, så vidt vides, nær beslægtet med Wierpert, der ligesom alle de øvrige her nævnte herrer talte flydende dansk. Max Pferdekaemper, dusbroduer til selvste rigsfører Himmler, havde fået ordre til at infiltrere det danske erhvervsliv, medens Arthur Grønheim formidlede Reichssicherheitshauptamts subventioner til de danske og svenske naziorganisationer.

Det vilde være meget usandsynligt at antage, at dr. Munch ikke skulle have kendt til ovennævnte herrers meriter. Flere af de ovennævnte navne stod allerede på daværende

tidspunkt opført som mistænkelige i flere staters politiakter og både von Loew og P. Wiererts færd i Danmark var allerede på daværende tidspunkt kendt.

Hitlers regering ville have været mere end tåbelig, dersom den virkelig den 17. marts 1940 havde sendt en konspirator som von Loew som en af Himmlers ledsagere til et møde med en dansk udenrigsminister. Repræsentanterne for Reichssicherheitshauptamt var endnu aldrig optrådt som forhandlere med udenlandske ministre. Deres forhandlingspartnere havde af visse letforståelige grunde altid måttet holde sig skjult.

Meget kunde derfor tyde på, at Rostockmødet i virkeligheden har været noget helt andet. Nemlig et møde med de danske kredse, der allerede den gang trængte efter at komme til magten. Von Loew og konsorter nærer på grund af den „ilde medfart“, de har fået under deres fangenskab i Danmark, kun bitre følelser overfor det danske folk, og det er slet ikke umuligt, at der nu skal kastes støv på sandheden for at give nazismen i Danmark en ny „Dolchstoss legende“ som våben.

J. C.

Bahnhofshotel

Bes.: Conrad Prien
Flensburg

Erstes Haus am Platze

Zimmer mit fließendem
kaltem und warmem Wasser

Fernsprecher 22 und 23

Bank-Konto: Creditbank o. G. m. b. H.
Flensburg

Gewinnst
Postkarte
die
Luftpost!

b

Frei paper J. Schmidt

Petersholm

p. Torsbill

Sieckmark 100

BT 1

[illegible]

*) Overstregningerne er foretaget af kommissionen, da disse vedrører sagen uvedkommende bemærkninger af privat karakter.

ad 30.

OVERSÆTTELSE

Flensborg, den 15. marts 1940.

Kære Hanna!

Festen i går forløb programmæssigt i værdig form. — — — — —

Senere mødtes man i banegårdshotellet. — — — — —

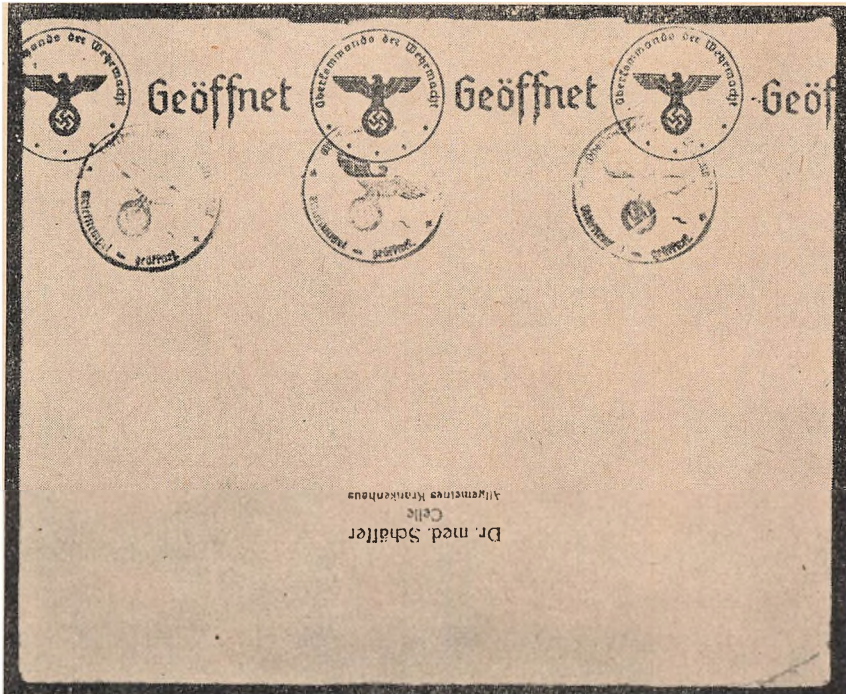
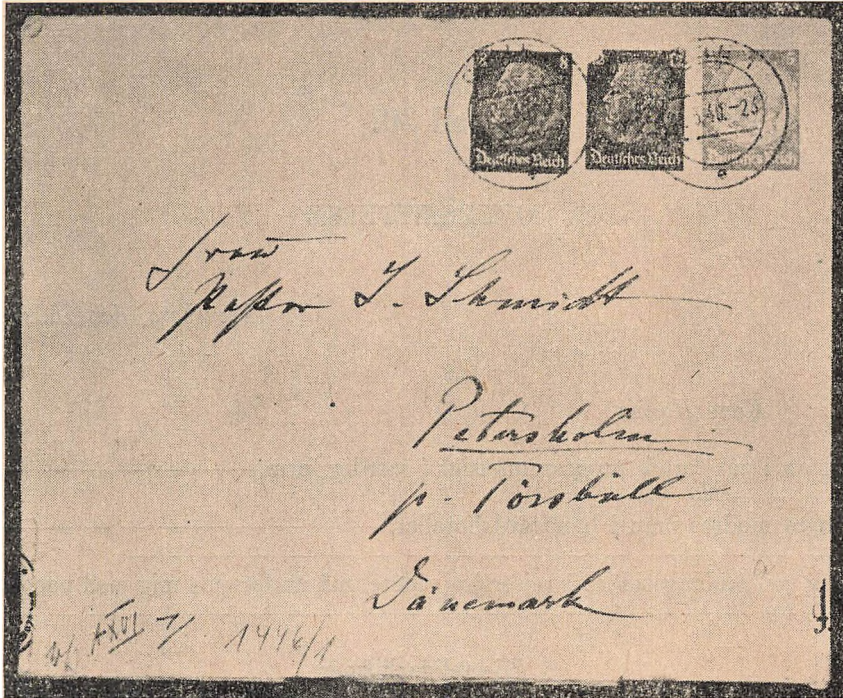
Idag ved middagstid kl. 1 rejser jeg videre, må nu forsyne mig med penge i banken. — — — — —

Hjertelige hilsner

Din Hans.

31.

Fotokopi af brev overgivet kommissionen i mødet den 7. februar 1951
af fhv. folketingsmand, pastor J. Schmidt*).

*) Overstregningerne er foretaget af kommissionen, da disse vedrører sagen uvedkommende bemærkninger af privat karakter.

ad 31.

OVERSÆTTELSE

Celle, den 21. marts 1940.

Kære Hanna!

Idag kom de danske aviser, som du vel har sendt i søndags, og i dag har jeg først afsluttet mit arbejde. — — — — —

Det glæder mig, at jeg fik aviserne, der meddeler meget, som er rystende, men også opmuntrende om Finland og Skandinavien. Man vil dog sikkert mande sig op til et skandinavisk forbund, selvom Danmark ikke går med og Norge måske heller ikke. Men Norge vil dog sikkert også komme så vidt.

Jeg bor — — — — —

Det regner nu ret ofte en mild forårsregn. (navn) kan jeg sikkert ikke komme til at træffe før tirsdag. Så går det snart hjemad. — — — — —

Din Hans.

32.

A.

DEN AF FOLKETINGET UNDER 25. OKTOBER
1950 NEDSATTE KOMMISSION I HENHOLD TIL
GRUNDLOVENS § 45

7. februar 1950.

Kabinetssekretariatet, Christian VIII's palæ, Amalienborg.

Idet kommissionen takker for besvarelsen af skrivelse herfra af 1. d. m. vedrørende spørgsmålet om, hvorvidt der forelå udrejsetilladelse fra Hans Majestæt Kongen til daværende udenrigsminister P. Munch i marts 1940, tillader kommissionen sig i fortsættelse heraf at forespørge, om der måtte foreligge udrejsetilladelser for dr. Munch i foråret 1939, idet der mulig i de overfor kommissionen fremsatte påstande om en af dr. Munch til Tyskland foretagen rejse kunne foreligge en forveksling, forsåvidt angår tidspunktet.

Holger Eriksen.

Eigil Olsen.

B.**H. M. KONGENS KABINETTSSEKRETARIAT**

Amalienborg, den 9. februar 1951.

*Til Den af folketinget under 25. oktober 1950 nedsatte kommission
i henhold til grundlovens § 45.*

I fortsættelse af kommissionens skrivelse af 27. f. m. angående kommissionens undersøgelser vedrørende de fremkomne påstande om, at daværende udenrigsminister Munch den 17. marts 1940 skal have deltaget i et møde i Rostock, har kommissionen nu med henblik på den mulighed, at der i de fremsatte påstande kunne foreligge en forveksling af tidspunktet, i skrivelse af 7. ds. forespurgt, om der måtte foreligge udrejsetilladelser for dr. Munch i foråret 1939.

I denne anledning skal kabinetssekretariatet meddele, at der i tiden fra 1. januar til 31. maj 1939 kun er meddelt dr. Munch tilladelse til at rejse til Finland og Sverige for at deltage i de nordiske udenrigsministtermøder i Helsingfors og Stockholm, henholdsvis i tiden fra den 18.—24. februar og fra den 8.—10. maj 1939.

C. Bardenfleth.

33.

STATENS LUFTFARTSVÆSEN

Kastrup, den 10. februar 1951.

*Til Den af folketinget under 25. oktober 1950 nedsatte kommission
i henhold til grundlovens § 45,
Rigsdagen, Christiansborg, K.*

Som svar på kommissionens skrivelse af 7. februar 1951, i hvilken man anmodes om at fremsende passagerlister for flyvemaskinerne, der afgik fra København til Berlin den 16. marts 1940 kl. 13⁰⁵ og 13¹³, beklager man at måtte meddele, at listerne fra den tid er destruerede.

Man har også foretaget en henvendelse til Det Danske Luftfartselskab A/S, der ligeledes meddeler, at selskabet også har destrueret deres lister fra den tid.

P. H. V.

C. Weibel.

G. Vilhelm.

STENOGRAFISKE REFERATER

Onsdag den 7. februar 1951, kl. 10.

For kommissionen mødte fhv. folketingsmand, pastor Johannes Carl Schmidt.

Formanden: (Holger Eriksen) Hr. pastor Schmidt, De var i tidsrummet fra 21. september 1920 til 2. april 1939 medlem af den danske rigsdag.

Schmidt: Ja.

Formanden: De repræsenterede det tyske mindretal i Nordslesvig. Efter hvad der foreligger oplyst, er De født den 9. juni 1869. Det er rigtigt?

Schmidt: Ja.

Formanden: Jeg går ud fra, at De stadig har dansk statsborgerret?

Schmidt: Ja.

Formanden: Jeg går også ud fra, at De er bekendt med den opgave, der er stillet denne kommission, bl. a. at undersøge samtlige politiske og militære forhold, som kan tjene til bedømmelse af, hvorvidt der er grundlag for at gøre ansvar gældende overfor ministre eller andre særlig ansvarlige i forbindelse med Danmarks besættelse af tyske tropper den 9. april 1940. Det, man fra kommissionens side ønsker at spørge Dem om, er foranlediget ved nogle af Dem fremsatte udtalelser, gengivet i en fornylig udkommen pjece: „Fra utrykte Kilder“, udgivet af hr. A. Olesen, Aabenraa. Inden afhøringen begynder, gør jeg opmærksom på, at der påhviler kommissionens medlemmer diskretionspligt, og jeg tør gå ud fra, at De for Deres vedkommende vil føle Dem bundet ved den samme diskretionspligt, også vedrørende Deres egne udtalelser? — Har De forstået mig?

Schmidt: Ja ja, jeg har forstået. Må jeg dertil føje et par ord. Jeg ønsker jo nok at få et udførligt stenografisk referat, for at jeg muligvis kan rette, hvad jeg synes der skulle rettes.

Formanden: Der kommer et stenografisk referat.

Schmidt: Men at det også tilstilles mig, ikke sandt? således som jeg var vant til det, når jeg talte i folketinget. Dør fik jeg også et sådant referat og havde lov til at rette, hvad jeg syntes der skulle rettes.

Formanden: De får et referat, og De har naturligvis lov til at rette sproglige fejltagelser på samme måde som i rigsdagen, men naturligvis ikke realiteter. Det har De jo heller ikke haft lov til i rigsdagen.

Schmidt: Og jeg må måske tage det forbehold, at selvfølgelig føler jeg mig forpligtet til at overholde denne tavshedspligt, men skulle det fra andre sider ikke overholdes og man retter angreb mod mig, så må jeg jo have lov til at væрге mig, ikke sandt?

Formanden: De har naturligvis lov til at sige til offentligheden, hvad De siger i forsvaret, hvis De bliver angrebet; det kan der jo ikke være tvivl om. — Men så går vi tilbage til den pjece, der her er tale om. Dør søges nærmere dokumenteret de allerede tidligere offentligt fremsatte påstande om, at der den 17. marts 1940 eller i hvert fald i dagene deromkring skulle være afholdt et møde i Doberan ved Rostock mellem danske og tyske forhandlere, og her skulle der være truffet forhåndsaf tale om en såkaldt gnidningsløs tysk besættelse af Danmark, d. v. s. uden at der fra dansk side blev gjort modstand. Der er blevet hævdet, at den daværende udenrigsminister P. Munch skulle have deltaget i mødet som leder af den danske forhandlingsdelegation. Idet jeg straks bemærker, at dr. Munch overfor kommissionen i sin tid på forespørgsel har erklæret aldrig at have deltaget i et sådant møde og intet iøvrigt at kende til et sådant mødes afholdelse, vil jeg nu spørge Dem, om De fastholder det af Dem i nævnte pjece side 35 i et brev af 15. november f. å. meddelte. Brevet er sendt til hr. Olesen, udgiveren af pjecen. Jeg går ud fra, at det er Dem bekendt, men jeg læser det op af hensyn til det stenografiske referat. Der står i brevet:

„De har henvendt Dem til mig ang. Doberan-Rostockmødet. Det er rigtigt, at jeg ved et Tilfælde blev Vidne til, at Dr. Munch og Dr. Jacobsen samme Dag, 17. Marts 1940 var tilstede i Rostock.

Jeg var dengang i Mecklenburg i et fuldkommen privat Ærende og var ikke saa lidt overrasket over at møde Dr. Munch i Rostock. Vi havde en kort Samtale. Dr. Munch mente at skulle forklare sin Tilstedeværelse som et Weekendbesøg. Min Overraskelse forøgedes, da jeg kort efter mødte Dr. Jacobsen og erfarede, at han var tilstede, for muligvis at assistere ved Forhandlinger mellem Munch og Himler. Da jeg snart mærkede, at mit tilfældige Ophold i Rostock paa begge Sider virkede generende, prøvede jeg ikke paa at faa nærmere Besked, men reiste videre.

Det var for mig dog klart, at det ikke var Smaating man vilde tale om, vel nærmest om Krigens videre Forløb, og at det muligvis kunde betyde, at Danmark blev inddraget i Krigen, men det Positive jeg har at sige om Doberan-Rostockmødet indskrænker sig til, at de to Herrer Munch og Jacobsen var i Rostock samme Dag.“

Det er det brev, De har sendt, og De mener stadigvæk at kunne fastholde rigtigheden af den påstand, der dèr er fremsat? Inden jeg spørger derom, gør jeg dog opmærksom på, at der er en regel her i Danmark, som går ud på, at ingen minister kan forlade landets område uden i forvejen at have indhentet kongens tilladelse. Vi har undersøgt, om der foreligger noget sådant for dr. Munchs vedkommende på det pågældende tidspunkt, og jeg skal, inden De svarer, oplæse for Dem følgende skrivelse, som vi har modtaget fra kongens kabinetssekretær:

„I anledning af kommissionens forespørgsel i skrivelse af 27. f. m. angående kommissionens undersøgelser vedrørende de fremkomne påstande om, at daværende udenrigsminister Munch den 17. marts 1940 skal have deltaget i et møde i Rostock skal kabinetssekretariatet herved efter en gennemgang af kabinetssekretariatets journaler og arkiv meddele, at der ikke ses at være meddelt den daværende udenrigsminister tilladelse til at udrejse af landet i marts måned 1940.“

underskrevet: G. Bardenfleth.

Altså, fastholder De stadigvæk påstanden?

Schmidt: Jeg må måske gøre de herrer opmærksom på, at det selvfølgelig ikke er så let at fastholde i sin hukommelse alle de detaljer, der ligger så langt tilbage, men De ser af denne fremstilling her, at jeg var

meget overrasket. Jeg tænkte aldrig på, at man kunne træffe Munch dèr, eller Jacobsen, så på een gang at træffe den ene og så at træffe den anden, det hæfter sig jo fast i hukommelsen, og jeg kan ikke sige andet i dag, end at jeg har set de to herrer dèr. Nu er der en ting mere. Der står omtalt den 17. marts. Det hører med til de detaljer, som — jeg havde dengang ingen sekretær og ingen skriverhjælp; jeg førte ikke dagbog og havde heller ikke tid til det. Det hviler på mit bekendtskab med dr. Jacobsen, og jeg har ingen grund til at betvivle det, når han siger, at det var den 17. marts. Det er ikke min hukommelse, men det hviler på mit bekendtskab med dr. Jacobsen. Men det andet, at jeg har set de to herrer, talt med de to herrer, det kan jeg med min bedste vilje ikke tage tilbage, for det står så fast i min hukommelse, at det er for mig helt umuligt at nægte, hvad mine øjne har set, hvad mine øren har hørt.

Formanden: Jeg forstår altså nu, at De fastholder på et eller andet tidspunkt at have mødt dr. Munch og dr. Jacobsen i Rostock?

Schmidt: Ja.

Formanden: Men at De ikke har nogen erindring om datoen. Har De nogen erindring om, hvilken måned det var? De siger, at datoen har De fra dr. Jacobsen. Spørgsmålet er så, om det med datoen dækker en bestemt dag i måneden, eller det er muligt, at der kan være tale om andre måneder.

Schmidt: I den samme pjece står der omtalt Sepp Tiefenbacher; han taler om februar—marts. Han er altså heller ikke så helt klar over det. Det kan jeg ikke sige noget om, men det var dèr i foråret.

Formanden: Men De er sikker på, at det var i 1940? Det kan ikke have været 1939 f. eks.?

Schmidt: Nej.

Formanden: Det må have været 1940?

Schmidt: Ja.

Formanden: Men De har altså ikke erindring om, hvorvidt det var januar, februar eller marts?

Schmidt: Nej, det kan jeg ikke sige bestemt. Som sagt, jeg har ingen grund til at betvivle, at dr. Jacobsen husker ret, men det ved jeg ikke noget om. Jeg kan i det mindste sige, at jeg har været i Tyskland på den tid. Jeg har her to breve*), som jeg har skrevet til min kone, et kort fra Flensburg af 15. marts og så et brev fra Celle

*) A Nr. 30 og 31 (med oversættelser).

den 21. marts. Hvis De ønsker det, vil jeg gerne oplæse dem; jeg kan også give Dem dem, men de er skrevet med gotiske bogstaver, så de er måske lidt vanskelige at læse for Dem.

Formanden: For mig er de det måske, men det er ikke nogen vanskelighed for os at få dem læst.

Schmidt: Jeg havde lyst til at læse i hvert fald noget af det op.

Formanden: Det vil kommissionen gerne høre.

Schmidt: Jeg læser det først, således som jeg har skrevet det på tysk, og hvis herrerne ønsker det, oversætter jeg det.

Formanden: Ja mange tak; jeg tror, kommissionen gerne vil høre det.

Schmidt: Og hvis De ønsker det, vil jeg mod kvittering gerne aflevere disse breve. — Jeg skriver i dette brev:

„Es freut mich, dass ich die Zeitungen erhielt, die viel erschütterndes aber auch ermunterndes berichten über Finnland und Skandinavien. Man wird sich doch wohl ermannen zu einem Skandinav-Bund, wenn auch Dänemark nicht mitgeht, vielleicht auch Norwegen nicht. Norwegen wird doch wohl auch so weit kommen.“

Jeg oplæser dette, for at De kan se, hvad der beskæftigede mine tanker, hvad mine tanker gik ud på: at det var meget heldigt, hvis Skandinavien holdt sammen og holdt sig udenfor. Det fremgår helt klart af dette her. Jeg siger det, fordi jeg har læst i aviserne, at man taler om „usle motiver“, som jeg har haft, og slige ting. Dette er et temmelig klart bevis for, at mine tanker gik i en helt anden retning: at bevare Danmark for krigens ødelæggelse, og hvis de herrer gerne vil vide det, har jeg ingen grund til at skjule, at jeg jo på ingen måde anklager dr. Munch, og at jeg nærmest ser således på det, at Munch har beskyttet Danmark for krigens ødelæggende virkninger. Således ser jeg på det; jeg ved, man kan se anderledes på det, men det er mit syn.

Formanden: Ja, det er Deres opfattelse, hvis Munch overhovedet har ført sådanne forhandlinger; andre kan have en anden opfattelse. Men det, der har interesse i denne forbindelse, når De kommer ind på Deres brev, er, at til trods for at De den 21. marts skriver hjem til Deres kone og beskæftiger Dem med Skandinaviens forhold og med

fremtiden, siger De ikke et ord i Deres brev om, at De har truffet dr. Munch.

Schmidt: Nej, men det har sine gode grunde. Jeg har selv netop nu set et sådant brev fra den tid. Det var krigstid, og der var meget streng censur, og jeg kunne vise andre breve, som min kone har fået, hvor der var ulæseliggjort, hvad jeg havde skrevet. Og så meget vidste jeg også, at hvis jeg skrev om disse ting, kom det ikke gennem censuren, når det kom til grænsen. Jeg husker ikke så nøje, om jeg har anstillet sådanne overvejelser, men det lå meget nær, for det var passeret før, at man havde gjort ulæseligt, hvad jeg havde skrevet til min kone. Og jeg kommer jo tilbage fra rejsen; så har jeg tid nok til at fortælle, hvad der er sket. Nej, her står ikke noget om det.

Formanden: Nu er det blevet påstået af hr. Guldberg, at han er i besiddelse af et brev, som De har skrevet til Deres kone under den rejse, og hvori De har omtalt det. Nu forstår jeg af det, De siger her, at det er ganske udelukket; De kunne ikke skrive noget sådant til Deres kone, fordi de kunne risikere, at censuren . . .

Schmidt: Ja undskyld, ganske udelukket, det kan jeg ikke sige, for det afhænger af de overvejelser, jeg gør i det øjeblik. Men jeg er i det mindste overbevist om, at sådan noget gik ikke igennem.

Formanden: Og derfor er det sandsynligt, at De ikke har skrevet det. Men hvordan er det med det brev, De skal have skrevet til Deres kone?

Schmidt: Jeg blev meget overrasket, da jeg læste i pressen, at han skulle være i besiddelse af et brev, Jeg har henvendt mig til ham og sagt: Hvordan kan det være? og så har han skrevet til mig, at det var noget, som jeg tror „Nationaltidende“ havde påstået, men det havde han ikke, men han havde hørt, at jeg havde talt om det til andre. Det har Guldberg skrevet til mig.

Formanden: Dette brev er altså ude af sagaen. Det eksisterer ikke. De har ikke skrevet andre breve?

Schmidt: Jeg går ikke så vidt, at jeg siger, at det eksisterer ikke. Det er ikke umuligt, at jeg har skrevet et brev, men det er næsten umuligt, at sådanne meddelelser kunne komme igennem. De ville have gjort dem ulæselige. Men jeg har ikke set dette brev. Vi har set efter, men vi finder ikke et sådant brev.

Formanden: Hvordan skulle hr. Guldberg være kommet i besiddelse af et personligt brev, som De har skrevet til Deres kone?

Schmidt: Ja det kunne jeg heller ikke forstå. Det kan jeg heller ikke forstå.

Formanden: Men altså, det brev, der ligger her, og som vi må låne, er dateret 21. marts 1940?

Schmidt: Ja.

Formanden: Og det er fra Celle?

Schmidt: Ja, dér har jeg en plejedatter, der er gift, i Celle i Hannover.

Formanden: De var rejst ned for at besøge hende?

Schmidt: Ja.

Formanden: Men De tog gennem Rostock. Er det den naturlige vej?

Schmidt: Nej, det er ting, som jeg ikke er klar over. Jeg har ikke så sjældent været i Mecklenburg ved forskellige lejligheder. For det første har jeg en datter, der dengang var gift i Østpreussen, og hende har jeg jo besøgt. På hjemvejen tog jeg mest til søs til Warnemünde og så videre over Rostock. I det hele taget har jeg altid gerne besøgt Rostock; det er en smuk by med gamle arkitektoniske minder. Men jeg har også været i Mecklenburg engang for at holde et foredrag; det har jeg endda været to gange, og jeg har været der engang for at studere de kolonisationsforetagender, man havde dér. Mecklenburg er meget tyndt befolket, og så fandt de på at ville udstykke en del, og dér drog de folk til fra Eiffelområdet. Det er mennesker, som lever på meget mager jord og er gode til at arbejde sig frem, men det er katolikker. Der blev talt en del om det i aviserne, og jeg har altid interesseret mig meget for dette, og så har jeg også været der engang for at se på disse forhold. Det er sådanne forskellige lejligheder, hvor jeg har været der, og som sagt, da jeg ingen sekretær har, der kan udrede: Hvornår var det, og hvornår var det? kan jeg ikke fastlægge, om det var i den forbindelse eller i en anden forbindelse.

Formanden: De kan altså i og for sig ikke give os nogen forklaring på, hvorfor De, når De skal besøge Deres datter i Celle, rejser over Rostock?

Schmidt: Nej.

Formanden: Da De kommer hjem, fortæller De så Deres kone om mødet med dr. Munch?

Schmidt: Det har jeg sandsynligvis nok gjort, for jeg fortæller min kone alt.

Formanden: Talte De om det til andre mennesker?

Schmidt: Jeg har spurgt min kone: Husker du det? og hun har sagt nej, det kan jeg ikke sige. Nu skal man jo altid huske på, at siden den tid er der blevet sagt så meget, pressen har været inde på det, og så er det meget vanskeligt at skelne mellem: Hvad har jeg vidst dengang, hvad hørte jeg dengang, og hvad har jeg hørt senere? Altså, min kone er inde i disse ting, selvfølgelig, jeg har ikke tiet overfor hende om dette her, men De kan ikke benytte hende som vidne.

Formanden: Lagde De nogen særlig vægt på betydningen af det møde i Rostock, dengang De traf dr. Munch? Havde De da følelsen af, at det var et vigtigt møde?

Schmidt: Når jeg træffer udenrigsminister Munch dér i Rostock og jeg træffer en herre, der skal være med til forhandlinger, så tænker jeg jo, at det må være betydelige ting, ellers kommer Munch jo ikke med. Det har beskæftiget mig i mine tanker. Der er skrevet, at det er mærkeligt, at jeg har holdt min viden tilbage så længe, og nu overfalder jeg dr. Munch, som ikke lever mere, det er ikke pænt o. s. v. Sagen ligger helt anderledes. Dette, at jeg ved en tilfældighed kom til at se dr. Munch og tale med dr. Munch, måtte jo vække mange tanker i mit hoved, og disse tanker gik i den retning, at jeg var bekymret over, hvad der kunne komme ud af dette her. Der var krig allerede dengang, og der var jo mulighed for, at Danmark på den ene eller anden måde blev draget ind i den. Sådanne tanker var der, men jeg vidste jo ikke, hvad de herrer har sagt til hinanden, eller hvad der blev aftalt. Det vidste jeg intet som helst om og har heller ikke prøvet at få noget at vide.

Formanden: Var det om formiddagen, De traf dr. Munch?

Schmidt: Det var vistnok om formiddagen. Jeg tror nok, det var tidligt om morgenen. Vi har vistnok boet i samme hotel og er mødtes til kaffen. Det kan jeg ikke sige bestemt, men jeg tror nok, det var således.

Formanden: Kan De tilfældigvis huske, hvilket hotel De boede på dengang?

Schmidt: Hvis vi kunne spadsere til Rostock, kunne jeg vise hotellet, men jeg ved ikke, hvad navn det havde.

Formanden: Men De mener, De boede på hotel sammen med Munch, og det var ved morgenkaffen?

Schmidt: Det mener jeg, men vi har ikke drukket kaffe sammen.

Formanden: Hvor lang tid går der så, inden De træffer hr. Jacobsen?

Schmidt: Med Jacobsen var det en meget kort samtale. Han var måske lidt nervøs, han havde ikke lyst til at udtale sig, udover at han var tilstede for at tage del i forhandlinger. Men hvad forhandlingerne drejede sig om o. s. v., fik jeg ikke at vide, og jeg ville heller ikke trænge ind på ham, for jeg kunne jo nok mærke, at han . . .

Formanden: Der står dog noget om, at han har fortalt Dem, at han var tilstede, fordi han muligvis skulle assistere ved forhandlinger mellem Munch og Himmler. Det står i Deres brev. Det har dr. Jacobsen fortalt Dem, ikke sandt?

Schmidt: Den forklaring har jeg afgivet, ja.

Formanden: Altså, hr. Jacobsen har sagt til Dem, da de traf ham i Rostock, at han var tilstede, fordi han muligvis skulle assistere ved forhandling mellem Munch og Himmler?

Schmidt: Ja ja, jeg kan selvfølgelig ikke sige helt bestemt, hvad han ordret sagde, det kan jeg ikke, men det var meningen, det var indholdet.

Formanden: Syntes De ikke, at det var mærkeligt, at hr. Jacobsen, der skulle deltage i sådanne yderst hemmelige forhandlinger, straks fortalte Dem, at det var dem, han skulle deltage i? Var det ikke mærkeligt?

Schmidt: Det ved jeg nu ikke. Et vist tillidsforhold eksisterer jo mellem folkefæller, ikke sandt? Nu vil jeg slet ikke røre ved, at han er en fjern slægtning — det er temmelig fjernt —, men han var jo et tysk menneske, og han havde jo ingen grund til netop at holde tilbage, at der var forhandling.

Formanden: Jeg må måske gøre Dem opmærksom på, at vi har gennemgået en række tyske dokumenter vedrørende besættelsen og den tid, der gik forud. Af alle disse dokumenter fremgår det, at tyskerne lagde den stærkeste vægt på, at kun et meget lille mindretal fik kendskab til, hvad der skulle foregå. Vi kan se af disse tyske dokumenter, at man lige indtil den 8. april gør alt, hvad man formår, for at hindre Danmark og øvrige lande i at få kendskab til, hvad det er

man tilsigter, ligesom man er meget interesseret i at få at vide, hvorledes Danmarks reaktion i virkeligheden vil være. Er det ikke mærkeligt, når man holder alting så stærkt hemmeligt, som man gør, at man så for det første blander hr. Jacobsen ind i det, og for det andet at hr. Jacobsen ræsonnerer, som De siger: mellem folkefæller kan man jo dog sige, hvad man vil — hvoraf man altså skulle udlede, at oplysning om disse forhandlinger kunne komme til en hvilken som helst tysker praktisk talt? Synes De ikke det er mærkeligt?

Schmidt: Nå, det ved jeg ikke. Den rolle, som Jacobsen måske skulle spille dér, kunne jo ikke være andet end at — han var jo en repræsentant for den nationalsocialistiske verdensanskuelse, og han interesserede sig for danske forhold og kendte måske lidt til dem, og de tyske deltagere i forhandlingerne har muligvis villet spørge: Hvorledes bedømmer du det, og hvorledes bedømmer du det? Men det var jo en helt underordnet rolle, han spillede dér.

Formanden: Det var det utvivlsomt, for det viser sig, at det er militæret, der i forbindelse med Hitler har lagt planerne, og partiet som sådant er holdt uvidende om disse forhandlinger, hvad der er ganske naturligt; det var en militær opgave; selv fremtrædende militærpersoner, der skulle have med det at gøre bagefter, selv en mand som von Kaupisch var holdt uvidende om, hvad der skulle ske. Men hr. Jacobsen?

Schmidt: Han har ikke meddelt mig noget som helst om, hvad der skulle forhandles om, men der skulle forhandles.

Formanden: I et møde med dr. Munch?

Schmidt: Ja.

Formanden: Nu var De før selv inde på . . .

Schmidt: Nej, altså, Munch? jeg ved ikke, om han har sagt, at der skulle forhandles med Munch, men i den fremstilling, som nu er kommet, siger han jo: det blev mig meddelt, at Munch var tilstede. Om jeg har meddelt ham det — det ved jeg ikke, det tror jeg ikke. Jeg har lige før truffet Munch, men hvad? han kendte jo heller ikke Munch. Men altså, der var forhandlinger i gang mellem tyske og danske, og dér skulle han muligvis assistere. Jeg kan ikke fastlægge mig nøjagtigt på, hvad han har sagt; det kan jeg ikke i min hukommelse.

Formanden: Han har muligvis ikke nævnt Munchs navn.

Schmidt: Nej, det kan godt være. Jeg får mere det indtryk af det, jeg nu ved, at det er blevet sagt med en vis overraskelse, at Munch selv var tilstede. Om han ikke har vidst det i forvejen, det ved jeg ikke.

Formanden: Nu var De selv før inde på det mærkelige i, at De stort set har holdt Deres viden for Dem selv indtil for forholdsvis kort tid siden. Hvad er det, der bevirker, at De pludselig, om jeg så må sige, genopfrisker Deres viden om dette møde, som De i og for sig ikke har talt om under hele krigsperioden og heller ikke har talt om, før historien om Doberanmødet kommer til at gå? Sker der henvendelse til Dem fra dr. Jacobsen, fra Guldberg, eller fra andre, som spørger Dem, om De ikke på en eller anden måde skulle have en erindring om noget vedrørende denne sag?

Schmidt: For det første er det ikke helt rigtigt, at jeg har holdt min viden fuldkommen tilbage. Nogle venner har jeg fortroligt gjort opmærksom på det, men netop sådan: der er passeret mig noget mærkeligt, noget, der har overrasket mig, jeg har set disse herrer, der må være foregået forhandlinger. Men dengang anede jeg ikke, hvad det kunne være. Ja, jeg anede, at det måtte hænge sammen med krigen, som jeg siger her, og hvem ved, hvad der kan komme ud af det. Men jeg har jo på ingen måde villet bringe Danmark i forlegenhed, og derfor holdt jeg det for rigtigt at holde min viden tilbage. Når jeg nu kommer med den, hænger det selvfølgelig sammen med, at nu er det rygtedes, dette om Doberan og Rostock, og når det er et faktum, at man har truffet en aftale — hvad så aftalen går ud på, er en sag for sig —, men når man har truffet en aftale mellem Danmark og Tyskland, er det efter min mening temmelig umuligt, at man kan gøre andre ansvarlige for, at de stod til tjeneste for ordrer, der kom fra regeringen om, at man skulle stå til tjeneste og opfylde de krav, som besættelsesmagten stillede — eller når folk søgte forbindelse eller havde forbindelse med besættelsesmagten, muligvis netop for selv at hjælpe med til, at de forhold dannede sig så gnidningsløst som muligt. Når nu de skal dømmes for dette, hvad jo mange har været udsat for, og hvad jeg personlig jo også har mærket en del til, så kan de herrer nok forstå, at så er det betids, at jeg kommer med min viden, som heller ikke i dag skal bringe Danmark i forlegenhed, for jeg må endnu en gang sige: jeg bedømmer

det jo således, at Munch har gjort landet en stor tjeneste.

Formanden: De nævnte — det er bare for en ordens skyld, jeg gør opmærksom på det —, at det var et faktum, at der var truffet en aftale. Det er et faktum, at en række straffede personer her i Danmark har udbredt et rygte om en sådan aftale. Det er endvidere et faktum, at De har nævnt, at en række navngivne danskere skulle have deltaget i disse forhandlinger. For alle disse danskeres vedkommende foreligger der positive beviser for, at de ikke har deltaget. Dr. Munch er død, dør ligger sagen altså noget anderledes, men for alle de øvriges vedkommende har vi beviser for, at det er pure opspind, hvad der er sagt. Og nu spørger jeg Dem igen: De siger, at det er situationen, der har fået Dem til at komme frem med Deres viden, men der har også været en ydre foranledning. Hvem er det, der har henvendt sig til Dem for at bede Dem afgive en sådan erklæring? De er jo ikke kommet med den selv; det fremgår, at Olesen har anmodet Dem om det. Er det Guldberg, er det Jacobsen, der har bedt Dem komme med en sådan oplysning?

Schmidt: Det er fuldkommen tilstrækkeligt, at Olesen har henvendt sig til mig, og dør fremkommer jeg med min viden. Jeg har ingen grund til ikke at gøre det; jeg ser jo således på det; de herrer ser anderledes på det. Jeg har jo ikke indsigt i, hvad De nu siger mig, at De har beviser. Disse beviser kender jeg ikke; jeg kan kun holde mig til det, jeg kender, og jeg kender, jeg ved, at jeg har set dr. Munch dør og talt med dr. Munch, og jeg ved, at jeg har talt med ham på samme dag. Det er alt, hvad jeg ved.

Formanden: Blot ikke, hvornår det er. Det er dr. Jacobsen, der repræsenterer Deres hukommelse med hensyn til tidspunktet. Men har De talt med denne dr. Jacobsen senere?

Schmidt: Senere?

Formanden: Om denne sag?

Schmidt: Jeg har været sammen med ham i Tyskland under krigstiden, men bagefter har han været heroppe et par gange.

Formanden: Han har besøgt Dem i Deres hjem efter befrielsen?

Schmidt: Efter at denne drøftelse er kommet frem, mener De?

Formanden: Ja.

Schmidt: Ja, da har jeg skrevet til ham og også truffet ham engang.

Formanden: Og dør har De diskuteret dette møde i Rostock dengang?

Schmidt: Ja, det har vi vel også.

Formanden: De har været så venlig at ville overlade os brevet til Deres kone. De er vel ikke i besiddelse af den brevveksling, De har haft med dr. Jacobsen om denne sag?

Schmidt: Det er jo mere mundtligt. Hvad jeg har skrevet, er måske, om vi kunne træffes, eller sådan noget; det ved jeg ikke.

Rasmus Hansen: Se, pastor Schmidt, De har nu forklaret for kommissionen, at ifølge Deres hukommelse står det absolut fast, at De har mødt dr. Munch i Rostock. Som repræsentant for en tidligere parlamentarisk kommission har jeg haft til opgave at tale med dr. Munch om, hvorvidt det virkelig kunne være rigtigt, at han med et eller andet formål omkring den opgivne dato havde været i Rostock. Dr. Munch svarede bestemt nej. Nu ligger han i sin grav og kan ikke imødegå Deres forklaring; den fremkommer ikke på et tidspunkt, hvor han har mulighed derfor. Jeg finder, det er min pligt at nævne det for Dem, inden De bliver færdig med Deres forklaring. Når jeg nu har nævnt dette for Dem, giver det Dem så ikke anledning til at overveje, hvorvidt De ikke gør Dem skyldig i en fejltagelse?

Schmidt: Ja, jeg har gjort de herrer opmærksom på det psykologiske i det hele. Det må jo være klart for Dem. Jeg er overrasket, da jeg træffer ham dør; jeg er overrasket, da jeg træffer den anden herre, og netop denne overraskelse volder jo, at det sætter sig fast i min hukommelse. I andre ting kan der være erindringsforskydning, men i dette er det umuligt for mig at sige: jeg har ikke set ham, jeg har ikke truffet ham. Nej, det husker jeg, det husker jeg, og når dr. Munch har nægtet det — jeg ved ikke, om de herrer sagde, at han har nægtet det —, så må de herrer vide, at jeg er så vidt inde i historien, også i den europæiske historie, ikke blot i den danske, at jeg ved, at der altid har været tilfælde, hvor man følte sig forpligtet til at fortie eller nægte, hvad der bagefter viste sig at være virkelighed. Der var, som der er gjort opmærksom på, J. C. Christensen i sin tid med Lütken-forhandlingerne, og Brandes med de vestindiske øer, men det indskrænker sig ikke til Danmark; jeg kender andre tilfælde i Europas historie, hvor statsmænd har følt sig forpligtet til at sige nej, og jeg dømmer ikke — det afholder jeg mig fuldkommen fra —,

om noget sådant er berettiget i et højere øjemed i det mindste. Jeg har altid tænkt højt om dr. Munch og gør det endnu, og når han har benægtet det, har han vel ment, at han ikke var berettiget til at sige det. Det skal man måske se udfra et højere synspunkt; der kan være vanskelige stillinger, hvor man føler sig nødt til at gøre noget, som man ellers ikke gør. Det er ikke det samme som at betvivle hans sandfærdighed.

Busch-Jensen: Hr. pastor Schmidt, jeg vil gerne have lov at stille Dem et par spørgsmål for at kunne klare for mig selv, om jeg har opfattet rigtigt, hvad de forklarede ved begyndelsen af denne sammenkomst. Jeg forstod, at De har eller havde to døtre bosat i Tyskland.

Schmidt: To døtre bosat i Tyskland; ja den ene er en plejedatter.

Busch-Jensen: Men altså, Deres personlige interesse kunne føre Dem til den ene og til den anden. Den ene, vi har hørt om, boede i Celle, den anden boede i Østpreussen?

Schmidt: Ja.

Busch-Jensen: Hvor?

Schmidt: Goldap. Hun har først boet et andet sted, men nu i Goldap.

Busch-Jensen: Går rejsen fra Flensburg til Goldap over Rostock?

Schmidt: Ja, det gør den, især på hjemvejen ved jeg, at jeg valgte søvejen, altså over Königsberg og hvad hedder det? de har en havneby dør, Zoppot, og derfra til Warnemünde og så videre med banen.

Busch-Jensen: Det er meget rigtigt, men det skib går ikke til Rostock; det stopper i Warnemünde.

Schmidt: Men når jeg er så tæt ved Rostock, besøger jeg gerne Rostock, fordi Rostock er så gammel og smuk en by.

Busch-Jensen: Javel, men jeg forstod det sådan, at rejsen til Deres plejedatter i Goldap går i og for sig ikke over Rostock.

Schmidt: Jo, når man vælger landvejen hele turen, så mener jeg nok den går over Rostock.

Busch-Jensen: Det er muligt, men jeg går ud fra, at dr. Schmidt rejste med toget, med jernbanen.

Schmidt: Ja, med jernbanen — når man rejser med jernbanen.

Busch-Jensen: Det skal vi ikke gå længere ind på. Da talen var, dr. Schmidt, om anledninger, der kunne føre Dem til Rostock, nævnte De nogle interesser, som De havde i et arbejde, et koloniseringsarbejde, der

foregik deromkring, og nogle interesser i den gamle smukke by.

Schmidt: Ja.

Busch-Jensen: Jeg forstod det således, at De har ikke nogen erindring, nogen personlig erindring om, at Deres rejse i marts 1940 netop førte Dem til Rostock.

Schmidt: Nej, ikke så bestemt. Jeg siger, jeg har ved flere lejligheder. . . .

Busch-Jensen: Ja det forstår jeg.

Schmidt: Jeg kan ikke sige det så bestemt.

Busch-Jensen: Men jeg forstod Dem sådan, at De har ikke nogen bestemt erindring om, at den rejse, som jeg skal komme til om lidt, i marts 1940, netop førte Dem til Rostock.

Schmidt: Nej, ikke at det var netop dengang.

Busch-Jensen: Så foreligger der, som De nævnte for os, to breve, eller et brev og et brevkort, fra Dem fra en rejse i marts 1940, en rejse, som fører Dem over Flensburg. Der er brevkortet dateret den 15., og derefter er der et brev dateret den 21. i Celle. Forstår jeg det sådan, at andre breve til Deres hjem eller til Deres hustru fra den rejse foreligger der ikke?

Schmidt: Nej — ikke det jeg ved.

Busch-Jensen: Og rejsen til Celle og tilbage igen fører Dem i hvert fald heller ikke over Mecklenburg?

Schmidt: Nej, nej, men der er jo tid nok til at gøre en. . . .

Busch-Jensen: Ja, det er et ræsonnement, men det, jeg spurgte Dem om, er: Har De nogen som helst personlig erindring om, at De på den rejse. . . .

Schmidt: Nej, det kan jeg ikke påstå.

Busch-Jensen: Tak. Så har jeg forstået det rigtigt. Altså, jeg må gå ud fra, at det står fast i Deres erindring, støttet på Deres breve, at De i de dage, det drejer sig om, har været i Hannover, i Celle?

Schmidt: Ja, det er ikke i erindringen, men det ligger der bevis for.

Busch-Jensen: Ja, dèr støtter erindringen sig på håndgribelige kendsgerninger. Men må jeg så spørge Dem, dr. Schmidt. . . . (Afbrydelse). Man påtaler, at jeg siger dr. Schmidt, men pastor Schmidt er jo æresdoktor i Kiel.

Schmidt: Ja, jeg er æresdoktor i det teologiske fakultet, men det gælder jo ikke her.

Busch-Jensen: Har pastor Schmidt det trykte, hvor Deres brev er gengivet? Jeg

beder Dem sammen med mig læse lidt i det brev.

Schmidt: Skal jeg læse det?

Busch-Jensen: Nej, vi kan læse det sammen.

Schmidt: Ja det kan vi gerne, men hvorledes skal vi gøre det?

Busch-Jensen: Jo, hvis pastor Schmidt vil tage brillerne på og følge med, så tror jeg vi kommer over det. Der står i brevet: „Petersholm, 15.11.1950. Herr Olesen. De har henvendt Dem til mig ang. Doberan-Rostockmødet. Det er rigtigt, at jeg ved et Tilfælde blev Vidne til, at Dr. Munch og Dr. Jacobsen samme Dag, 17. Marts 1940 var tilstede i Rostock“. Ikke? det står der? Må jeg forstå det, vi har talt om indtil nu, således, at De har ingen personlig erindring om og intet personligt dokument at støtte Dem på med den udtalelse dèr?

Schmidt: Min erindring går ikke så vidt, at jeg kan sige, det var den dag. Dèr har jeg støttet mig til dr. Jacobsen.

Busch-Jensen: Det forstår jeg, men om jeg må bruge det udtryk, som personligt vidne om, hvad der er foregået den 17. marts, som personligt vidne vil De ikke melde Dem?

Schmidt: Personlig ved jeg helt nøjagtigt, at jeg har set og talt med Munch. Det er det eneste, som står fast for mig, og derfor sammenfatter jeg det til slut i, at det eneste positive, jeg ved, er dette.

Busch-Jensen: Men pastor Schmidt, jeg holder så meget af at blive ved een ting ad gangen. Det, jeg spørger Dem om, er: Når De skriver: „samme dag, 17. marts“, så har jeg fået ud af det, som De indtil nu har sagt, at datoen 17. marts har De ikke noget personligt holdepunkt for, når De skal udtale Dem som vidne?

Schmidt: Nej, ikke mere end det, at disse breve beviser, at der er en mulighed for, at det har været dèr.

Busch-Jensen: Eller de viser, at der ingen mulighed er for det?

Schmidt: Jo, der er mulighed for det.

Busch-Jensen: Ja, der går jo tog hver dag, men brevene viser, at De har været i Vest-tyskland.

Schmidt: Men derfor kan det godt være

Busch-Jensen: Undskyld, at jeg afbryder. Jeg bryder mig ikke om ræsonnementer.

Schmidt: Jeg siger, at det kan jeg ikke sige noget bestemt om.

Formanden: Må jeg lige gøre opmærksom på, at De forklarede før, at De på den rejse, der er tale om, tog med damperen på hjemrejsen.

Busch-Jensen: Nej undskyld, det har pastor Schmidt slet ikke sagt. Pastor Schmidt har sagt, at pastor Schmidt, når han var i Østpreussen, undertiden tog hjem med damperen fra Zoppot til Warnemünde og så videre fra Warnemünde, men det har pastor Schmidt ikke sat i nogen som helst forbindelse med denne rejse til Celle.

Schmidt: Jeg har ikke påstået det. Det kunne have været dér, det kunne have været en anden gang.

Busch-Jensen: Men så skriver De her, at det var den 17. marts. Nu holder jeg mig til det, for jeg vil gerne have, at vi er enige om, at dette den 17. marts støtter De hverken på Deres hukommelse eller på de breve, De har, men på ræsonnement. Det er vi enige om?

Schmidt: Nej, det støtter sig alene på Jacobsens udtalelse.

Busch-Jensen: Nu skriver De her i brevet: Jeg var dengang i Mecklenburg. Det skal vi altså nu tage med det forbehold, som følger af, hvad vi her har drøftet. Så står der: i et fuldkommen privat ærinde. Er det indiskret af mig at spørge Dem, hvad det har været for et privat ærinde, idet jeg nævner igen, at Deres rejse gjaldt Deres datter i Celle? Den anden rejse kunne gælde en plejedatter i Goldap, men De skriver her i brevet: jeg var i Mecklenburg i et fuldkommen privat ærinde. Så er det jeg siger: Er det indiskret at spørge Dem, hvad det var?

Schmidt: Alle de ærinder, jeg har haft i Mecklenburg i tidens løb, har været private. Ved privat forstår jeg, at de ikke har drejet sig om tysk-danske forhold.

Busch-Jensen: Det forstår jeg, men har jeg så ret, når jeg også forstår det sådan, at når De skriver, at De den dag eller på den tid var i Mecklenburg i et privat ærinde, støtter De det ikke på noget håndgribeligt?

Schmidt: Ja, det ville have været rigtigere, om jeg havde skrevet, at jeg altid var i Mecklenburg kun i fuldkommen private ærinder. De kan muligvis sige, at det ord ikke helt passer med det andet.

Busch-Jensen: Ja, så er jeg tilfreds.

Schmidt: Jeg skrev „dengang“, og „dengang“ er jo også den 17. marts. Og den 17.

marts har jeg ikke fra erindringen, men det ved jeg fra dr. Jacobsen.

Busch-Jensen: Men må jeg så spørge Dem om en ting til. Hvis De vil være så venlig at læse brevet igennem, skriver De temmelig detaljeret om, hvad der umiddelbart ser ud som Deres erindring om mødet, ikke?

Schmidt: Detailleret?

Busch-Jensen: Ja.

Schmidt: Hvorom?

Busch-Jensen: Om Deres erindring om mødet dernede.

Schmidt: Ja, ja.

Busch-Jensen: Nu forstår jeg jo, at om De overhovedet har været i Mecklenburg dengang, det tør De ikke sige med bestemt-
hed. Det forstår jeg godt, men så vil jeg gerne have uddybet lidt nærmere — formanden var inde på det —, hvordan denne skrivelse fremkommer den 15. november 1950. Jeg kan selv se efter indledningen, at De har skrevet til hr. Olesen på hans foranledning; De skriver til hr. Olesen: De har henvendt Dem til mig angående Doberan-Rostockmødet. Men må jeg spørge Dem, hvordan kommer brevet efter det, vi nu har hørt, til at få det konkrete indhold, det har? For jeg går ud fra, at vi er enige om, at det, der står i brevet, bygger ikke væsentligt eller slet ikke på Deres erindring.

Schmidt: Det vigtige, der står i brevet, og som jeg også udtrykkeligt fremhæver tilsidst som det positive, er det, at jeg har set og talt med dr. Munch og set og talt med dr. Jacobsen. Alt det andet er detaljer, som er, hvad jeg har tænkt og hvad jeg ikke har tænkt.

Busch-Jensen: Det er ikke det, jeg spørger om nu. De misforstår mig ikke, når jeg siger, at det indtryk, jeg fik ved at læse brevet, i nogen grad er modificeret — jeg siger: i nogen grad modificeret ved vor samtale her. Men så vil jeg gerne have lov at spørge Dem: Hvordan får brevet dette præcise indhold? Jeg kan også sige det sådan: Har De talt med nogen om, drøftet med nogen, hvad der skulle stå i Deres brev? Jeg forstår, at brevet er, om jeg så må sige, kommet frem ved en anmodning fra hr. Olesen. Kan De huske, hvad hr. Olesen har sagt til Dem dengang, hvad hr. Olesen har bedt Dem om?

Schmidt: Olesen har, såvidt jeg ved, skrevet til mig, at han ønskede at få en oplysning, og den var jeg selvfølgelig villig

til at give ham, for man har jo henvendt sig fra avisernes side til mig, og aviserne har ligefrem overfaldet mig: Hvad har der været dér, og hvorledes var det? Jeg kunne næsten ikke bjærge mig. Det er ikke mig, der har været påtrængende, men man har trængt ind på mig fra forskellige sider, og Olesen ville altså også vide det. Og jeg ved ikke, detaillere? ja, detaillerne består jo kun i dette, hvad jeg måtte tænke mig ved det, ikke sandt? Jeg gjorde mig tanker om, hvad det kunne føre til. Jeg har fremhævet, at det kom mig fuldkommen overraskende.

Busch-Jensen: Ja, det forstår jeg, men sagde hr. Olesen, hvad interesse han havde i at få et sådant brev fra Dem?

Schmidt: Hvad interesse han havde? Han ville have hele forholdet med Rostockmødet oplyst. Det er jo en naturlig interesse.

Formanden: Jeg var inde på det før under det, De sagde før, at De har forhandlet med hr. Jacobsen. Efter at De har fået dette brev fra hr. Olesen med anmodning om at skrive en erklæring, optager De altså forhandling med hr. Jacobsen for at få konstateret, på hvad tidspunkt han mener mødet har været?

Schmidt: Ja, jeg forhandler med ham.

Formanden: Ja, De forhandler med Jacobsen, forinden De afgiver dette brev?

Bøgholm: Der foreligger for kommissionen et brev fra Dem, dateret 15. november 1950, det brev, der lige er drøftet. Det er et brev om begivenheder, der ligger tilbage i det tidlige forår 1940. Nu vil det være af ganske afgørende betydning for enhver historisk betragtning at nå frem til nogenlunde samtidige udsagn. Jeg forstod, at De følte Dem overrasket ved at træffe udenrigsminister Munch i Rostock?

Schmidt: Ja.

Bøgholm: Og jeg vil derfor gerne spørge Dem: Er det ikke muligt at nå frem — eller tilbage, om De vil — til udsagn, der er nogenlunde samtidige, der ligger tilbage i tiden omkring 9. april, lidt før eller lidt senere?

Schmidt: Om det skulle være muligt?

Bøgholm: At nå tilbage til udsagn fra Dem om dette møde, som De har fremsat i året 1940?

Schmidt: Om det skulle være fremsat fra min side?

Bøgholm: Omkring året 1940 har De sikkert drøftet mødet i Rostock med både den ene og den anden?

Schmidt: Nej, jeg har talt med min kone, og det kan være med en ven, jeg har. Jeg har nok sagt det engang her, men jeg har aldrig sagt det således, at jeg prøvede at komme ind på at få at vide, hvad det i grunden var, for jeg havde en følelse af, at det var en vanskelig situation for Danmark, og jeg ønskede ikke at blande mig i det.

Bøgholm: Ja, det forstår jeg, men når forholdet er dette, at De føler Dem stærkt overrasket, har De så ikke overført andre givet udtryk for denne overraskelse?

Schmidt: Det har jeg vel nok, overfor enkelte personlige venner, men ikke mennesker, der havde indflydelse på disse ting, og jeg ønskede heller ikke, at de skulle blande sig ind i det.

Bøgholm: Men er det muligt for Dem i dag at sige, til hvilke venner De har talt om det?

Schmidt: Nej, det er det ikke. Jeg kunne måske udtale formodninger, men...

Bøgholm: Men ingen sikre holdepunkter?

Schmidt: Men det har ingen værdi, når jeg ikke ved noget bestemt.

Bøgholm: Må jeg så blot stille et spørgsmål til. Der står i dette brev, at hr. Jacobsen muligvis skulle assistere ved forhandlinger. Vil det sige, pastor Schmidt, at De har ingen viden om, hvorvidt hr. Jacobsen har assisteret ved disse forhandlinger?

Schmidt: Jeg har jo hørt, at han ikke har assisteret, men det vidste jeg ikke dengang.

Bøgholm: Det vil altså sige, at han var kaldt op med den mulighed for øje at komme til at assistere?

Schmidt: At holde sig rede.

Bøgholm: Men der blev ikke brug for hans medvirken?

Schmidt: Jeg tænker jo nærmest, at det ikke har været således, at han har været tænkt at skulle tage del i forhandlingerne, men nærmere, at Himmler, når han har været tilstede, kunne tale med ham om, hvorledes han bedømte disse ting, fordi han gjaldt for en, der kendte danske forhold.

Bøgholm: Men der blev ikke brug for denne assistance?

Schmidt: Nej, efter hvad jeg har hørt. De har hørt lige så meget som jeg.

Jørgen Gram: Mine spørgsmål er på linie med det, hr. Bøgholm var inde på. Formanden spurgte ved begyndelsen af dette møde hr. Schmidt, hvorfor han ikke også havde

skrevet hjem om mødet med dr. Munch, og pastor Schmidt svarede: jeg kommer jo tilbage fra rejsen, så har jeg tid til at fortælle om det. Pastor Schmidt udtalte også, at han ville ikke skrive derom, fordi der var censur. Men det er jo dog gerne sådan, når man kommer tilbage fra en rejse og i dette tilfælde har mødt sit lands udenrigsminister — det er jo da ikke en helt almindelig begivenhed, det er noget, man bemærker sig —, at man så taler derom med sine egne, først og fremmest med sin kone, sine børn, og fortæller om det også til andre, også til sine venner. Den 17. marts, i det hele taget i marts måned, var vi jo ikke i krig, ikke besat af Tyskland. Er det da ikke muligt, at også børnene kan have hørt af deres fader om, at han på en rejse i udlandet har truffet landets udenrigsminister? Pastor Schmidt siger selv: jeg kommer jo tilbage fra rejsen, og så er der tid til at fortælle om det. Deraf får man dog det indtryk, at det ikke var noget, der skulle hemmeligholdes, og hvorfor skulle det også det? Vi var jo ikke i krig med nogen.

Schmidt: Nej nej, men jeg havde nok på fornemmelsen, at det var en meget vanskelig situation for Danmark, og jeg havde ikke ønske om at blande mig i noget eller at gøre noget forkert. Altså tier man.

Jørgen Gram: De har altså ikke talt med venner eller med børnene om, at De har mødt dr. Munch?

Schmidt: Ikke med det ønske, at de nu skal se at få det frem. Der er altid talt i fortrolighed.

Jørgen Gram: Ja, men er der talt i fortrolighed med andre end med fruén?

Schmidt: Ja, der er vel nok nogle, jeg har talt til derom, men jeg kan kun fremsætte formodninger derom; jeg kan ikke sige noget bestemt om, hvem det var.

Jørgen Gram: Det var inden 9. april. Så kommer 9. april, og landet bliver besat. Pastor Schmidt har altid været politisk interesseret, det måtte han jo være som tidligere politiker, og der foregik da talrige drøftelser i offentligheden, både nede hos os og heroppe, om Danmark nu havde vidst, hvad der forestod, og om man havde været forberedt på, at der kunne komme sådan noget o. s. v., o. s. v. Så lå det da nær at antage, at pastor Schmidt, når han talte f. eks. med politiske meningsfæller, ville fremdrage dette, som man nu efter den 9. april kunne se måske nok havde nogen betydning, at dr. Munch havde været nede i

Tyskland. Pastor Schmidt siger jo selv, at han havde indtryk af, at det var noget betydningsfuldt, men noget, som andre ikke måtte vide. Efter den 9. april var der jo ikke noget i vejen for, at pastor Schmidt til en slags retfærdiggørelse af den tyske handling, altså besættelsen, havde talt med sine meningsfæller og sagt: ja, det skulle være mærkeligt, om der ikke har været en overenskomst, den danske udenrigsminister har da været dernede, jeg har mødt ham, jeg tror nu, de har været enige om, at landet skulle besættes, og at Danmark ikke skulle gå videre op imod det o. s. v., o. s. v. Er det ikke muligt, at pastor Schmidt kan have talt med nogle af sine meningsfæller og andre om dette efter den 9. april, og da hvem?

Schmidt: Det mener jeg ikke, jeg har gjort, for jeg har følt det som en personlig pligt, eller rettere, jeg har pålagt mig selv ikke at gøre min efterfølger situationen vanskelig. Jeg ville ikke blande mig ind i noget; jeg holdt mig fuldkommen tilbage i politisk henseende; jeg har ikke udfoldet politisk virksomhed efter den tid, udover at jeg — det kunne jeg måske nok fortælle — har gjort en hel del, hvor jeg havde lejlighed til det, for at besættelsen muligvis kunne lettes eller endda måske helt ophøre. Men ellers har jeg holdt mig tilbage, fuldkommen tilbage.

Jørgen Gram: Det forstår jeg godt, men efter Deres synspunkt var det jo netop at lette forklaringen af det hele, hvis det kunne konstateres: ja, men man var jo enig om, at det skulle gå sådan, den danske udenrigsminister sammen med ledende tyske personligheder havde truffet sammen. Det var jo dog at lette forståelsen og ligesom undskylde, at man fra tysk side havde gjort, hvad man havde gjort. Jeg tænker i denne forbindelse ikke på, at De skulle have drøftet det med Deres efterfølger, dyrlæge Jens Møller, men der kunne godt være andre politiske meningsfæller eller venner, som De stod i et nært forhold til, med hvem De ved disse lejligheder kunne have drøftet dette.

Schmidt: Sagen ligger nu ikke så nemt. Hvis jeg var kommet frem med dette, hvad havde englænderne så sagt? Det var under krigen endnu.

Jørgen Gram: Men så efter 1945?

Schmidt: Ja, efter 1945, da sagen kom frem, da var jeg jo også rede med min forklaring.

Jørgen Gram: Dette her er først kommet i 1950.

Schmidt: Nåja, det havde jo nu på en måde fået historisk interesse. Nu er det rigtignok af meget stærk interesse, for hele denne udrensning ses nu helt anderledes, end man har set på den, og det er det, der har fået mig til at sige, hvad jeg vidste.

Jørgen Gram: Men efter 1945 var der jo fri meningsudveksling, og da kom dette stærkt frem i offentligheden.

Schmidt: Ja, fri meningsudveksling? Dengang jeg blev løsladt — jeg var jo først arresteret og sad i Sønderborg fængsel, og så blev jeg interneret i Petersholm, og da det blev ophævet samtidig med ophævelsen af brevzensuren, da følte politimester Bjerre sig foranlediget til at gøre mig opmærksom på, at jeg ikke måtte ytre mig i pressen, og så fremdeles.

Busch-Jensen: Hvornår var det?

Schmidt: Det må have været i 1946 vistnok, jeg kan ikke sige det helt bestemt.

Jørgen Gram: Det, jeg efterlyste, var, om De har drøftet det med nogen som helst personlige venner eller politiske meningsfæller?

Schmidt: Det kan godt være; jeg siger jo også, at jeg har formodninger, men ikke for at lave en politisk aktion.

Formanden: Ja, vi kommer det vist ikke nærmere.

Viggo Starcke: Jeg vil gerne ligespørge Dem, pastor Schmidt: hvor boede De i 1940? Boede De stadig i Vodder?

Schmidt: I 1940 boede jeg i Petersholm ved Tørsbøl.

Viggo Starcke: Altså nord for grænsen?

Schmidt: Ja.

Viggo Starcke: Var det sådan, at De skulle have pas, når De skulle rejse til Hannover og til Mecklenburg?

Schmidt: Ja, ligesom alle andre.

Viggo Starcke: Eksisterer Deres gamle pas endnu? For så foreligger der mulighed for, at man gennem stemplerne i passet kan verificere, på hvilket tidspunkt De har været der. Har De Deres gamle pas?

Schmidt: Jeg har ikke passet, jeg ved det i det mindste ikke.

Viggo Starcke: Jeg vil henstille til formanden, at man undersøger, om der findes bevarer noget sådant materiale; for det kunne jo bruges til at fæstne hukommelsen, ikke sandt? — Og De har ingen erindring om, pastor Schmidt, hvor det hotel lå i Rostock,

hvor De traf dr. Munch? Ville De på et kort over Rostock være i stand til at orientere Dem i så henseende, eller ville De i en for-tegnelse over hoteller i Rostock være i stand til at genkende navnet?

Schmidt: Ja, det ville jeg vistnok.

Viggo Starcke: Det ville have en vis betydning også for tidsfæstnelsen, hvis man kunne finde noget materiale i hotellets for-tegnelse over gæster og derved få verificeret, på hvad tidspunkt det har været.

Schmidt: Jeg sagde allerede overfor formanden, at jeg mente nok, jeg vidste, hvilket hotel det var; men man skal være meget forsigtig med at sige noget, som muligvis har forskudt sig i ens erindring. Erindrings-forskydning er altid mulig, og derfor kan jeg ikke med absolut sikkerhed sige, at det var det og det hotel, jeg dengang benyttede. Men jeg tror nok, jeg ved omtrent, hvor det var.

Viggo Starcke: Og De kan ikke selv, uden støtte fra anden side, fæstne datoen? Men er De sikker på, at det var før den 9. april 1940, at det var i foråret 1940?

Schmidt: Ja, ja.

Viggo Starcke: Og De er sikker på, at det var i Rostock?

Schmidt: Ja, ja.

Viggo Starcke: Og ikke andet steds?

Schmidt: Nej, nej.

Viggo Starcke: Så eller hørte De i Rostock noget om andre deltagere eller personer foruden dr. Munch?

Schmidt: Nej, jeg kender heller ingen andre.

Oluf Pedersen: Jeg forstår Dem sådan, pastor Schmidt, at dette med den 17. marts er kommet fra anden side, sådan at det nu blot er blevet til, at det var i foråret 1940. Blot et enkelt spørgsmål: Er enhver mulighed udelukket for, at hvis nu rygtet havde sagt, at det var foregået i 1939, kunne det også have passet til det? Hvad er det, der gør, at det skulle have været i 1940 og ikke kunne være i 1939?

Schmidt: Der er forskel på, om man nøjagtigt kan sige, at det var den og den dato, eller om det var det og det år. Man kan lettere sige, at det var det og det år, det kan hukommelsen lettere holde fast end netop den enkelte dag.

Harald Nielsen: Det var egentlig det samme, jeg ville spørge om. I Deres hukommelse, pastor Schmidt, står det altså sådan, at det var i foråret 1940?

Schmidt: Ja.

Harald Nielsen: Hvorpå støtter De denne opfattelse?

Schmidt: På min hukommelse.

Harald Nielsen: Så vil jeg gerne spørge Dem: Var De i Rostock i 1939, i foråret 1939?

Schmidt: Om jeg var der i 1939 ... ja, det ved jeg ikke.

Harald Nielsen: Men det er muligt, at De har været der også i 1939?

Schmidt: Jeg ved det ikke; men jeg har været der flere gange.

Harald Nielsen: Så vil jeg også gerne spørge, for at få det ganske klart: De kan ikke nævne nogle personer, som De lige efter den 9. april har talt med om dr. Munchs tilstedeværelse i Rostock?

Schmidt: Nej, det bliver altfor usikkert; jeg har mine formodninger, men det er ikke absolut sikkert. Og jeg holder det for vigtigt at sige, at jeg har aldrig talt med andre i den hensigt, at der skulle komme en politisk aktion.

Harald Nielsen: Men De vil ikke overfor kommissionen nævne nogen, De kunne have talt med derom?

Schmidt: Nej.

Rager: Jeg har forstået, pastor Schmidt, at Deres normale rejserute, når De var hos Deres familie i Østpreussen, gik med skib fra Zoppot til Warnemünde, og så tog De til Rostock af interesse.

Schmidt: Ja, ja.

Rager: Har De nogen erindring om sejlturen ved den lejlighed, i foråret 1940? Har De nogen som helst erindringer derfra?

Schmidt: De mener, om jeg har købt nogle erindringer?

Rager: Nej nej, jeg mener: Kan De huske noget fra selve sejlturen?

Schmidt: Ja, jeg kan huske, at jeg så på den smukke port, hvorigennem man kommer ind til Rostock, og de andre seværdigheder.

Rager: Jeg tænker på sejlturen fra Zoppot til Warnemünde. Den har De ingen erindringer fra?

Schmidt: Jo, om denne sejltur har jeg nok erindringer, men jeg kan ikke sige bestemt, hvornår det var.

Rager: Nej, men det, der interesserer mig i denne forbindelse, er, at det var en usædvanlig hård vinter, hvor vistnok det meste af Østersøen var tillagt, og derfor mener jeg, om De måske havde nogen erindring om vanskeligheder med hensyn til sejladsen og sådan?

Schmidt: Nej, men det kan godt være — jeg siger jo ikke, at det hænger sammen med dette besøg her.

Formanden: Kun lige et eneste afsluttende spørgsmål. Jeg vender tilbage til mødet den dag. De forklarede, at det var ikke givet, at det var helt ordret, hvad der stod i brevet om, at dr. Jacobsen havde sagt, at han muligvis skulle assistere ved forhandlinger mellem dr. Munch og Himmler. Såvidt jeg forstod — og det er det, jeg gerne vil have bekræftet: — Hr. Jacobsen nævnte ikke dr. Munchs navn? han sagde, at han skulle eventuelt assistere ved forhandlinger mellem nogle danskere og Himmler, ikke sandt?

Schmidt: Nej, jeg kan ikke påstå, han har nævnt dr. Munchs navn. Jeg holder det næsten for sandsynligt, at han ikke har gjort det.

Formanden: Det vil sige, det åbner mulighed for, at hr. Jacobsen har været tilstede for at deltage i forhandlinger mellem andre danskere og tyske?

Schmidt: Ja.

Formanden: Tak, så tror jeg ikke, vi vil gøre Dem ulejlighed mere, hr. pastor Schmidt, og så takker vi Dem for Deres nærværelse her i dag.

Afhøringen sluttet kl. 11,30.